

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ
BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

ÚSTAV SOUDNÍHO INŽENÝRSTVÍ
INSTITUTE OF FORENSIC ENGINEERING

POJISTNÉ PODVODY V OBLASTI NEMOVITOSTÍ - ÚMYSLNĚ ZAKLÁDANÉ POŽÁRY

INSURANCE FRAUD IN THE FIELD OF REAL ESTATE - DELIBERATELY STARTED FIRES

DIPLOMOVÁ PRÁCE
MASTER'S THESIS

AUTOR PRÁCE
AUTHOR

Bc. TOMÁŠ NOCAR

VEDOUCÍ PRÁCE
SUPERVISOR

Ing. MILAN ŠMAHEL, Ph.D.

BRNO 2015

Vysoké učení technické v Brně, Ústav soudního inženýrství

Ústav soudního inženýrství
Akademický rok: 2014/2015

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

student(ka): Bc. Tomáš Nocar

který/která studuje v **magisterském navazujícím studijním programu**

obor: **Realitní inženýrství (3917T003)**

Ředitel ústavu Vám v souladu se zákonem č.111/1998 o vysokých školách a se Studijním a zkušebním řádem VUT v Brně určuje následující téma diplomové práce:

Pojistné podvody v oblasti nemovitostí - úmyslně zakládané požáry

v anglickém jazyce:

Insurance Fraud in the Field of Real Estate - Deliberately Started Fires

Stručná charakteristika problematiky úkolu:

Zaměřit se na vybranou skupinu pojišťovacích podvodů, teoreticky na základě studia odborné literatury popsat a následně prakticky pomocí srovnávací analýzy statistických dat vyhodnotit rizikové skupiny této TČ.

Cíle diplomové práce:

Cílem práce bude vyhodnocení faktorů směřujících ke vzniku pojistného podvodu.

Seznam odborné literatury:

DUCHÁČKOVÁ, E.: Principy pojištění a pojišťovnictví, 2.vydání, Praha: Ekopress, 2005, ISBN 80-86119-92-0.

Chmelík, J. a kol.: Pojistné podvody. PČR, Praha 2000.

DAŇHEL, J.: Pojistná teorie, 2.vydání, Praha: Professional Publishing, Praha 2006.

IFLA Disaster Preparedness and Planning: a Brief Manual

International Preservation Issues Number Six

<http://www.ifla.org/VI/4/ipi.html>.

Vedoucí diplomové práce: Ing. Milan Šmahel, Ph.D.

Termín odevzdání diplomové práce je stanoven časovým plánem akademického roku 2014/15.

V Brně, dne 24. 10. 2014

---

doc. Ing. Aleš Vémola, Ph.D.
ředitel vysokoškolského ústavu

Abstrakt

Diplomová práce pojednává o pojistném podvodu a problematice, kterou s sebou pojistný podvod přináší. Práce je rozdělena do několika celků. První část je věnována pojistnému podvodu v obecné rovině, pojišťovnictví v minulosti a v současnosti a právní úpravě pojistného podvodu v minulosti a současnosti na území dnešní ČR. Dále rozebírá podvodná jednání dle osoby pachatele a druhu pojištění. Následuje statistické shrnutí. V části odhalování pojistných podvodů jsou shrnuty současné metody využívané pojišťovnami na našem trhu. Byla provedena analýza pojistných podvodů dle subjektu, objektu a pojišťovacího ústavu. Na závěr je uvedena případová studie účelového jednání, návrhy změn vhodných pro boj s pojistným podvodem a nabídnuta další technická možnost pomoci nejen v boji s pojistným podvodem – matematické modelování požárů.

Abstract

The diploma thesis deals with insurance fraud and issues which comes with it. The thesis is divided into several units. The first part is dedicated to insurance fraud in general, the insurance industry in the past and in the present and legislation in the past and in the present in the area of today's Czech Republic. The thesis continue with analyzing of fraudulent behavior according to perpetrator and type of insurance. The next is statistical evaluation. In the part "Detection of insurance fraud" are summarized current methods of detection of the insurance frauds used by insurance companies in our market. There were also analyzed insurance frauds according to perpetrator, economic sector and insurance company. In the end is presented the case study of purpose action, suggestions suitable for the fight with insurance fraud and there is also offered as another technical possibility of help not only in the fight with insurance fraud - mathematical modeling of fires.

Klíčová slova

Pojistný podvod, pojištění, Hasičský záchranný sbor, Policie České republiky, matematické modelování požárů

Keywords

Insurance fraud, insurance, Fire Brigade, Police of the Czech Republic, Mathematical modeling of fires.

Bibliografická citace

NOCAR, T. *Pojistné podvody v oblasti nemovitostí - úmyslně zakládané požáry*.
Brno: Vysoké učení technické v Brně, Ústav soudního inženýrství, 2015. 111 s.
Vedoucí diplomové práce Ing. Milan Šmahel, Ph.D..

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracoval samostatně a že jsem uvedl všechny použité informační zdroje.

V Brně dne 27. května 2015

.....

podpis diplomanta

Poděkování

Na tomto místě bych chtěl poděkovat především Ing. Milanovi Šmahelovi, Ph.D., za ochotné a profesionální vedení mé diplomové práce. Děkuji i mé rodině za podporu po celou dobu studia.

OBSAH

ÚVOD.....	11
1. POJISTNÝ PODVOD V OBECNÉ ROVINĚ	13
2. POJIŠŤOVNICTVÍ V MINULOSTI A V SOUČASNOSTI.....	15
2.1. <i>Pojišťovnictví na území dnešní ČR v minulosti</i>	15
2.2. <i>Spekulační zhářství v Československu na přelomu 18. a 19. století</i>	17
2.3. <i>Právní úprava pojištění v současnosti</i>	18
3. PRÁVNÍ ÚPRAVA POJISTNÉHO PODVODU V MINULOSTI A V SOUČASNOSTI.....	19
3.1. <i>Právní úprava pojistného podvodu v minulosti</i>	19
3.2. <i>Právní úprava pojistného podvodu v současnosti</i>	21
3.3. <i>Skutková podstata trestného činu pojistného podvodu</i>	23
3.3.1. <i>§ 210 odst. 1 trestního zákoníku</i>	24
3.3.2. <i>§ 210 odst. 2 trestního zákoníku</i>	28
3.3.3. <i>§ 210 odst. 3 trestního zákoníku</i>	30
3.3.4. <i>§ 210 odst. 4, 5 a 6 trestního zákoníku</i>	31
3.3.5. <i>§ 210 odst. 7 trestního zákoníku</i>	31
4. PODVODNÁ JEDNÁNÍ	33
4.1. <i>Rozdělení dle osoby pachatele</i>	33
4.1.1. <i>Externí podvodná jednání (vnější)</i>	33
4.1.2. <i>Interní kriminalita (vnitřní)</i>	34
4.2. <i>Rozdělení dle druhu pojištění</i>	34
4.2.1. <i>Neživotní pojištění</i>	36
4.2.2. <i>Životní pojištění</i>	38
5. STATISTICKÉ SHRNU TÍ POJISTNÝCH PODVODŮ	40
6. ODHALOVÁNÍ POJISTNÝCH PODVODŮ	42
6.1. <i>Současné metody</i>	42
6.2. <i>Požáry a matematické modelování požárů – možné využití v pojišťovnictví</i>	44

7. VYMEZENÍ POUŽITÝCH METOD A VYTÝČENÍ HYPOTÉZ	46
8. ANALÝZA POJISTNÝCH PODVODŮ.....	48
8.1. <i>Analýza subjektu pojistného podvodu</i>	48
8.2. <i>Analýza předmětu pojistného podvodu</i>	55
8.3. <i>Analýza dle pojišťovacího ústavu</i>	60
8.4. <i>Vyhodnocení stanovených hypotéz</i>	64
8.5. <i>Profil pachatele pojistného podvodu podle vyhodnocených stanovených analýz</i>	65
9. PŘÍPADOVÉ STUDIE ÚČELOVÉHO JEDNÁNÍ	66
9.1. <i>Požár vzhledem k probíhajícímu soudnímu líčení blíže nespecifikovaný</i>	67
9.1.1. Šetření události okamžitě po požáru.....	67
9.1.2. Výsledek expertíz provedených v odborných laboratořích	70
9.1.3. Výsledek šetření příčiny vzniku požáru	70
9.1.4. Následné šetření Policie ČR	71
9.1.5. Výsledek šetření Policie ČR.....	72
9.2. <i>Pojistný podvod – dvakrát úmyslně založený požár rodinného domu</i>	73
9.2.1. Požár č. 1 ze dne 8. 2. 2012	73
9.2.1.1. Šetření události okamžitě po požáru.....	73
9.2.1.2. Výsledek šetření příčiny vzniku požáru	76
9.2.1.3. Výsledky vyšetřování	77
9.2.2. Požár č. 2 ze dne 22. 6. 2013	77
9.2.2.1. Šetření události okamžitě po požáru.....	77
9.2.2.2. Výsledek šetření příčiny vzniku požáru	79
9.2.2.3. Výsledky vyšetřování	80
9.2.3. Odsouzení	81
9.3. <i>Další odhalené pojistné podvody</i>	82
9.3.1. Požár novostavby.....	82
9.3.2. Požár rodinného domu.....	82

9.3.3. Požár penzionu	83
9.3.4. Požár kravína	83
9.3.5. Požár skladu.....	84
9.3.6. Požár v Torontu	84
10. NÁVRHY ZMĚN VHODNÝCH PRO BOJ S POJISTNÝM PODVODEM.....	85
11. MATEMATICKÉ MODELOVÁNÍ POŽÁRŮ	88
11.1. Příklady modelů.....	88
11.2. Oblast využití matematického modelování požárů	88
11.2.1. Příklad matematického modelování požárů	91
12. ZÁVĚR.....	102
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	105
Odborná literatura:	105
Odborná periodika:	106
Právní předpisy:	106
Judikatury a Rozhodnutí nejvyššího soudu:	107
Ostatní zdroje:.....	107
Internetové zdroje:	107
Internetové portály:	109
SEZNAM PŘÍLOH	110
SEZNAM TABULEK	111
SEZNAM GRAFŮ	112
SEZNAM ZKRATEK	113

ÚVOD

Pojistné podvody jsou v současné době „noční můrou“ všech pojišťovacích institutů nejen v Čechách, ale i v celé Evropě. Odborníky je tento druh páchaní trestné činnosti právem označován, jako kriminalita 20. a začátku 21. století.

V současné době je evidován zvýšený počet pokusů o pojistný podvod. Toto je připisováno ekonomické krizi, která nastala v naší společnosti před několika lety. S tímto názorem nelze ani přímo souhlasit, ani výslovně nesouhlasit. Stoupající tendence pokusů o pojistný podvod trvá již řadu let a děje se již od počátků pojišťovnictví, stejně jako narůstají škody způsobené pojistným podvodem. Zda má ekonomická krize tedy zásadní vliv na vývoj této problematiky je otázkou.

Tento typ trestné činnosti se týká jak pojištění životního, tak pojištění neživotního. Nejčastější a nejdiskutovanější jsou pojistné podvody ve spojitosti s motorovými vozidly, tedy v oblasti neživotního pojištění. Jedná se především o fingované dopravní nehody, či odcizení vozidel, navýšení skutečně vzniklé škody apod.

Výběr tématu diplomové práce na téma „Pojistné podvody v oblasti nemovitostí – úmyslně zakládané požáry“ je provázán s mojí pracovní pozicí vyšetřovatele na oddělení zjišťování příčin vzniku požárů Hasičského záchranného sboru (dále jen „HZS“) Středočeského kraje. Toto oddělení úzce spolupracuje s Policií České republiky (dále jen „PČR“), potažmo se Službou kriminální policie a vyšetřování Policie České republiky (dále jen „SKPV“) a Technickým ústavem požární ochrany Praha (dále jen „TÚPO“) při šetření příčiny vzniku požáru a následném prokázání úmyslně založeného požáru, a to nejen na nemovitostech. Znalosti nabyté v průběhu mé více, nežli desetileté praxe v oboru mohou být přínosem v této problematice a pomohou ke splnění účelu této práce.

Pokusím se ve své práci objasnit pojem pojistný podvod v časovém stádiu od minulosti po současnost a poukázat na slabá místa, která provedení pojistného podvodu usnadňují. K tomu bude využito analýzy pojistných podvodů a faktorů směřujících k pojistnému podvodu úmyslně založeným požárem dle objektu, dále v jednotlivých odvětvích hospodářství a následné vyhodnocení provedené analýzy. Dále bude provedena analýza dle pojišťovacího ústavu, který byl požáry ve Středočeském kraji v letech 2009 - 2013 nejvíce postihnut. Bude provedena případová studie účelového jednání, tedy pojistného podvodu.

K naplnění účelu této práce bude využito odborné literatury, odborných časopisů, statistických dat různých institutů a v neposlední řadě také osobních konzultací s pracovníky pojišťoven zabývajícími se odhalováním pojistných podvodů a příslušníků PČR, kteří mají šetření tohoto typu trestné činnosti v náplni své práce.

1. POJISTNÝ PODVOD V OBECNÉ ROVINĚ

Pojistný podvod lze obecně charakterizovat jako záměrné (úmyslné) klamání jedné strany, zde vždy pojišťovny, stranou druhou, kterou může představovat v zásadě kdokoli, za účelem získání určité výhody, a to i nemajetkové, nebo obohacení, k nimž by nedošlo, pokud by byla skutečnost pravdivě vysvětlena.¹

Pojistného podvodu se dopustí každý, kdo při sjednávání pojistné smlouvy nebo uplatnění nároku na pojistné plnění uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje nebo podstatné údaje zamlčí, nebo úmyslně vyvolá pojistnou událost nebo stav vyvolaný pojistnou událostí udržuje v úmyslu zvýšit vzniklou škodu.

Příklady podvodného jednání:

- zamlčování podstatných údajů
- úmyslné uvádění nepravdivých nebo hrubě zkreslených údajů (věk, zdravotní stav, velikost rizika, výše škody, důvod vzniku, doložené doklady apod.)
- úmyslné nadhodnocení náhodně vzniklé škody
- úmyslné způsobení škody (autonehoda, ublížení na zdraví apod.), která je prezentována jako náhodná událost krytá pojištěním
- nadhodnocení majetku při uzavírání pojištění a následně uměle vyvolaná pojistná událost
- pojištění již poškozené věci jako nové (např. havarovaného vozidla)
- různé kombinace uvedených jednání ²

Problém pojistného podvodu je úzce spojen s pojišťovnictvím od jeho počátků, přičemž vyspělost pojišťovnictví jde „ruku v ruce“ s vyspělostí společnosti. Z tohoto důvodu pojišťovny pružně reagují na poptávku na trhu, s čímž je také provázán nárůst pojistných podvodů.

---

¹ PRŠAL, V. Vývojový trend trestných činů pojistných podvodů. Pojistný obzor, 2007. č. 8, s. 8.

² Pojistný podvod [cit. 2011-02-19]

Dostupné z <http://www.cap.cz/Item.aspx?item=Pojistn%c3%bd+podvod&typ=HTML>

Příčiny pojistného podvodu spočívají především ve změně mentality občanů našeho státu směrem ke konzumnímu způsobu života. Ekonomická krize a nárůst nezaměstnanosti posilují názor, že pojišťovnictví, stejně jako další systémy rozdělující určité finanční prostředky, není nečestné napálit a okrást.³ To přirozeně vede k hledání snadných zisků, s cílem vytěžit maximální prospěch z každé vhodné situace na úkor kohokoliv, což patří mezi primární příčiny vzniku pojistných podvodů.⁴

V každé zemi je podle životního stylu a kulturní úrovně obyvatel více běžný ten či onen typ pojistného podvodu. Jelikož se pojistná smlouva může týkat velkého množství různých situací, které jak z důvodů obchodních, tak i ekonomických nemohou být často předmětem systematické kontroly, naskýtá se nekonečná škála příležitostí k podvodům, a to během uzavírání smlouvy, v průběhu pojištění, resp. při eventuálním pojistném plnění.⁵

V současné době je pojistný podvod v České republice speciálním majetkovým trestným činem, který má svou vlastní definici v zák. č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen trestní zákoník), která jej odlišuje od obecného trestného činu podvodu. Takto tomu však nebylo vždy a trestný čin pojistného podvodu byl podřazen pod širší obecné vymezení Trestného činu podvodu. Toto bylo příčinou obtíží a oslabovalo právní ochranu společnosti před tímto typem trestných činů.

---

³ LEHUTA, M., Pojistný podvod, Pojistné rozpravy 12, ČAP, 2002.

⁴ CHMELÍK, J. a kol., Rukověť kriminalistiky, Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s. r. o., s. 536, 2005, s. 377

⁵ PORADA, V., PRŠAL, V. Vyšetřování trestného činu podvodu, Pojistné rozpravy 10, ČAP, 2003.

2. POJIŠŤOVNICTVÍ V MINULOSTI A V SOUČASNOSTI

2.1. POJIŠŤOVNICTVÍ NA ÚZEMÍ DNEŠNÍ ČR V MINULOSTI

Historie pojišťovnictví na území dnešní České republiky je doložena od konce 17. století. Tak bylo navázáno na snahy pojištění rizik, známé z okolního světa. Roku 1699 podal Jan Kryštof Bořek originální návrh na zavedení povinného požárního pojištění budov v Čechách. V každém městě měl být založen protipožární fond vytvářený příspěvky občanů. K realizaci však nedošlo.⁶

Pojišťovnictví se na přelomu 17. a 18. století stalo komerční činností, obchodem v běžném slova smyslu, podnikáním s přesně stanovenými pravidly a smluvními typy v široké sféře majetkové ochrany. Za největší riziko na počátku a v průběhu 18. století byly považovány požáry, které nejenže ohrožovaly majetek bohatých i chudých bez rozdílu, často přinášely také ztrátu pracovních příležitostí, ale především selhání zemědělství, které zajišťovalo většinu příjmů země, a proto naléhavě vyžadovalo pojistnou ochranu. Císařovna Marie Terezie (*1717 – 1780) se zpočátku snažila poškozeným pomáhat dobročinnými akcemi různého druhu, kdy jednou z nejvýznamnější bylo založení Fondu na úhradu škod vzniklých požáry, povodněmi a nepřízní počasí. Později svými osobními dopisy a patenty podněcovala zakládání pojišťoven jako specializovaných peněžních institucí. Jako vůbec první pojišťovací ústav na našem území vznikla v roce 1777 Pojišťovna proti škodám z ohně na polních zásobách, nábytku, náradí a dobytku v Brandýse nad Labem.

V českých zemích byla výchozí právní úprava pojištění a pojišťovnictví upravena patentem císaře rakouského Františka II. (*1768, vládl 1792-1835) ze dne 4. září 1819, jímž se povolovalo pojištění jako soukromé podnikání.

Původní název První české vzájemné pojišťovny, od které se nepřetržitě odvíjí tradice českého pojišťovnictví byl Císařskokrálovský privilegovaný, český, společný, náhradu škody ohněm svedené pojišťující ústav. Tato pojišťovna (zal. 1827) začala původně provozovat požární pojištění nemovitostí (požární pojistka včetně pojistných podmínek z roku 1937 je přílohou č. 1 této práce). Od roku 1864 přidala pojištění movitostí a krupobitní pojištění a od

---

⁶ Z historie českého pojišťovnictví [cit. 2011-02-19]

Dostupné z <http://poradci.sweb.cz/stranky/historie.htm>

roku 1909 i životní pojištění a další produkty. Mezičase od r. 1870 se nazývala První český c. k. privátní ústav ku vzájemnému pojištění proti škodám z ohně a krupobití. Jedná se o předchůdkyni dnešní České pojišťovny, a.s. 12. srpna 1881 došlo k požáru Národního divadla, nad kterým měla pojistnou ochranu právě První česká vzájemná pojišťovna, která vyplatila pojistnou náhradu 297.869 zlatých. Tato extrémní pojistná náhrada (největší pojistná událost 19. století) pojišťovnou neotřásla, nýbrž zafungovala jako výborný reklamní tah pojišťovny.

V druhé polovině 19. století začala hospodářsky sílící česká buržoazie pociťovat stále naléhavěji potřebu vlastní pojišťovny specializované na životní pojištění. Proto roku 1869 vznikly v Praze dvě české pojišťovny, a to Slavia a Praha. Od přelomu 19. a 20. století se stalo životní pojištění nejvýznamnějším druhem pojištění v Rakousko-Uhersku. Předstihlo i požární pojištění, pokládané až do té doby za nejvýznamnější riziko.

Po 1. světové válce vzniklo v ČSR několik dalších pojišťoven a působilo zde také několik zahraničních pojišťoven. V období protektorátu byly však zdejší pojišťovny zbaveny svých pojistných kmenů a trh ovládly ústavy německé. Některé pojišťovny nebyly s to odolat tlaku německého kapitálu a docházelo k jejich vynucené fúzi.

Po 2. světové válce došlo v roce 1948 ke znárodnění a k monopolu národního podniku Česká pojišťovna. Příjmy a výdaje byly fakticky příjmem státního rozpočtu, průmyslová rizika nebyla 20 let pojišťována, v zemědělství bylo pojištění naopak povinné. Nabídka pojistných produktů byla úzká.

Po roce 1991 se sociální a ekonomická transformace nutně dotkla i pojišťovnictví. Již v roce 1991 byl přijat nový zákon O pojišťovnictví č. 185/1991 Sb., který zrušil desetiletí přetrvávající monopol České pojišťovny a otevřel cestu k liberalizaci českého pojistného trhu, který se vrátil k modelu před rokem 1945 (před znárodněním). Do konce roku 1999 vzniklo na českém trhu 42 pojišťoven. Zákon současně zavedl instituci státního dozoru nad pojišťovnami, která původně působila v rámci Ministerstva financí, od 1. dubna 2006 je součástí České národní banky.⁷

---

⁷ Přednáška Historie pojišťovnictví, Vysoká škola finanční a správní, 2007

2.2. *SPEKULAČNÍ ŽHÁŘSTVÍ V ČESKOSLOVENSKU NA PŘELOMU*

18. A 19. STOLETÍ

Celkové statistiky nejsou bohužel k dispozici, proto je užito dat R. Svobody pro okres královéměstecský do roku 1929.

tab. č. 1 – statistika požárů královéměstecského okresu v letech 1898 - 1929

rok	vyšetřovaných požárů	rok	vyšetřovaných požárů	rok	vyšetřovaných požárů
1898	55	1909	46	1920	67
1899	48	1910	56	1921	326
1900	67	1911	62	1922	836
1901	27	1912	57	1923	1087
1902	38	1913	126	1924	1209
1903	52	1914	70	1925	1028
1904	27	1915	13	1926	305
1905	30	1916	3	1927	512
1906	35	1917	17	1928	267
1907	57	1918	4	1929	855
1908	43	1919	3		

Zdroj: R. Svoboda: Královoměstecské požáry⁸

Z tohoto přehledu, který se omezuje na jediný, avšak v tom směru proslulý okres, je patrné, že nejméně požárů bylo za války, nejvíce v letech 1923 – 1925. Svoboda správně odhaluje příčiny tohoto zjevu, zejména válečného poklesu. Žhářství se tu nepochybně nevyplácelo, neboť nepatrná náhrada nikterak neodpovídala stupnovší ceně stavebního

---

⁸ SVOBODA, R., Královoměstecské požáry, 1930, str. 8 – 9

materiálu. Zvýšení pojistných sum i hodnoty peněz vůbec mělo v zápětí nebývalý vzestup požárů.⁹

2.3. PRÁVNÍ ÚPRAVA POJIŠTĚNÍ V SOUČASNOSTI

Pojištění je v České republice nyní upraveno zejména zákonem č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví, zákonem č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě, ve znění pozdějších předpisů, zákonem č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí, ve znění pozdějších předpisů, zákonem č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla, ve znění pozdějších předpisů, vyhláškou č. 582/2004 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí, ve znění pozdějších předpisů, Vyhláška č. 434/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o pojišťovnictví, Vyhláška č. 433/2009 Sb., o způsobu předkládání, formě a náležitostech výkazů pojišťovny a zajišťovny, Vyhláška č. 582/2004 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí, ve znění pozdějších předpisů a Vyhláška č. 205/1999 Sb., kterou se provádí zákon č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.¹⁰

Pojištění z obecného hlediska představuje určitý způsob zabezpečení proti následkům vyvolaným skutečností předpokládanou pojistným nebezpečím nebo pojistným rizikem. Jde o majetkový závazkový právní vztah upravený v zákoně č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě a o změně souvisejících zákonů (dále jen zákon o pojistné smlouvě). Nejsou-li některá práva a povinnosti účastníků soukromého pojištění upravena tímto zákonem nebo zvláštním právním předpisem, řídí se občanským zákoníkem. V zákoně č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví, je pak obsažena v souladu s právem Evropských společenství 478 úprava podmínek provozování pojišťovací a zajišťovací činnosti a výkon dohledu v pojišťovnictví.¹¹

---

⁹ SOLNAŘ, V. Pojišťovací podvod, Knihovna Typus Praha Smíchov, s. 73, 1936, s. 53.

¹⁰ Právní předpisy - ČR [cit. 2011-02-19] Dostupné z http://www.cap.cz/ItemF.aspx?list=DOKUMENTY_01&view=pro+web+pr%c3%a1vn%c3%ad+p%c5%99edpi+sy+%c4%8cR

¹¹ ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník (EVK). 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009. s. 3286 ISBN 978-80-7400-178-9, s. 1880.

3. PRÁVNÍ ÚPRAVA POJISTNÉHO PODVODU V MINULOSTI A V SOUČASNOSTI

3.1. PRÁVNÍ ÚPRAVA POJISTNÉHO PODVODU V MINULOSTI

Pojistné neboli pojišťovací podvody jsou zřejmě tak staré jako pojišťovnictví samo, neboť se v něm již od samých počátků jednalo o vysoké hodnoty. Z globálního hlediska měly zvláštní význam podvody v námořním pojištění, protože jestliže byly „řádne“ provedeny, a tedy došlo ke „ztrátě“ lodi kdesi na širém moři, šance podvod prokázat byla velice malá.¹²

Z hlediska historického byla v minulosti též neopomenutelná ustanovení kriminalizující úmyslné zapálení věcí pojištěných pro případ požáru. Také na vnitrozemském území dnešní České republiky bylo hojně aplikováno ustanovení tehdejšího § 170 trestního zákona rakouského, které hovořilo o zapálení vlastního majetku za účelem zkrácení práv třetích osob. (*K naplnění skutkové podstaty § 170 tr. zák. se vyžaduje, by pachatel jednal v úmyslu zkrátiti práva třetí osoby, na př. by jednal v úmyslu, by pojišťovna vyplatila náhradu, kterou není povinna, aniž by však bylo třeba, by vykonal ještě nějakou další činnost k uplatnění nároku z pojišťovací smlouvy a za účelem výplaty odškodného*¹³). Podle rakouského trestního zákona z roku 1852 nebyl vinen žhářstvím ten, kdo si zapálil svůj vlastní majetek, aniž by cizí majetek uvedl v nebezpečí ohně, byl však vinen podvodem, pokud tím hleděl zkrátit práva osoby jiné. Samožhářství s úmyslem zkrátit práva osoby jiné se zde stavělo na roveň podvodu a význam tkvěl v tom, že zločin byl dokonán již zapálením, které bylo provedeno s úmyslem zkrátit práva osoby jiné. Zvláštní postavení samožhářství jako speciálního případu pojistného podvodu bylo zdůvodňováno tím, že toto tehdy představovalo nejčastější formu tohoto trestného činu. Ostatní formy trestného činu pojistného podvodu se posuzovaly dle obecného ustanovení o podvodu.¹⁴ Tato právní úprava byla na našem území aplikována v dobách Rakousko-Uherska, i za 1. republiky.

V trestním zákoně z roku 1878, je podle práva slovenského podvod vždy zločinem bez zřetele na výši způsobené škody, dopustí-li se ho někdo tím, že zničí, nebo poškozuj

---

¹² RYCHLÍK, A. J. O podvodech v námořním pojištění. Pojistný obzor, 1980, č. 6, s. 191.

¹³ Judikatura – Nejvyšší soud ČR, Žhářství a pojistný podvod, ZM II 174/28

¹⁴ MARVAN, M., CHALOUPECKÝ, J. Kapitoly z historie českého pojišťovnictví (18. část). Pojišťovací podvody. Příloha Pojistného obzoru, 1996, č. 12, s. 2-3.

pojištěný majetek. Předpokládá se ovšem, že jsou tu veškeré pojmové známky podvodu, zejména, že pachatel měl v úmyslu ve svůj prospěch poškodit pojišťovnu, aniž je třeba, aby se pokusil domáhat náhrady. Pachatelem může být jen vlastník pojištěného objektu, pomocníkem i osoba jiná.

Po 2. světové válce byl uzákoněn přísný trestní postih pojistného podvodu a jeho aplikace trvala v podstatě až do novely Trestního zákona v roce 1990. Pojistné podvody byly kvalifikovány jako rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví a za toto byly ukládány nepodmíněné tresty až v délce dvojnásobné v porovnání s obecným podvodem.

Rozsáhlá novelizace zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon (dále jen TZ) v roce 1990 ustanovení o rozkrádání socialistického majetku zrušila a případy pojišťovacích podvodů tak byly znovu posuzovány dle obecných ustanovení o podvodu v § 250.¹⁵ Jak se však vbrzku ukázalo, tato trestněprávní úprava plně neodpovídala nově se rozvíjejícím hospodářským vztahům a potřebám jejich ochrany.¹⁶ Podle ustanovení § 250 TZ se totiž trestného činu obecného podvodu (pod který byl tehdy zahrnován i podvod pojistný) dopustí ten, kdo ke škodě cizího majetku sebe nebo jiného obohatí tím, že někoho uvede v omyl nebo využije něčího omylu a způsobí tak na cizím majetku škodu. Toto ustanovení bylo ale zjevně nedostatečné, jelikož k odhalení pojistného podvodu dochází nejčastěji před výplatou pojistného plnění, což znamená, že pachatel nenaplní skutkovou podstatu trestného činu, neboť tento nebyl dokonán (pojistiteli nevznikla jednáním pachatele škoda). TZ ovšem pamatuje na postih pachatele, který nedokoná své jednání pro společnost nebezpečné, které bezprostředně směřuje k dokonání trestného činu a jehož se pachatel dopustil v úmyslu trestný čin spáchat. Toto jednání je považováno za pokus jako obecnou formu trestného činu, jestliže k jeho dokonání nedošlo.¹⁷ Pokus trestného činu je sice trestný podle trestní sazby stanovené za dokonání trestný čin, ale trestnost pokusu zaniká, jestliže pachatel dobrovolně upustí od dalšího jednání potřebného k dokonání trestného činu a odstraní nebezpečí, které jeho pokusem vzniklo zájmu chráněnému zákonem, případně pokud pachatel učiní o pokusu trestného činu oznámení v době, kdy nebezpečí vzniklé zájmu zákonem chráněnému mohlo být ještě odstraněno.¹⁸ V případě oznámení pojistiteli, že neuplatňuje nároky pojištění před

---

¹⁵ ŠKORPIL, M. P. Pojišťovací podvody v ČR z pohledu dřívější a dnešní právní úpravy. Právní rádce, 2002, č. 10, s. 12.

¹⁶ BERKA, J. Podvod, pojistný podvod a úvěrový podvod v českém trestním právu. Právní rádce, 2002, č. 6, s. 5.

¹⁷ WAWERKOVÁ, M. Pojistný podvod. Pojistné rozpravy, 1998, č. 3, s. 73.

¹⁸ Viz ust. § 8 TZ.

zahájením trestního stíhání si pachatel pokusu trestného činu zajistil beztrestnost. Výše zmíněná právní úprava tak byla viditelně nedostatečná a málo účinná, a tak volala po novelizaci, která by vyřešila jak důkazní obtíže, tak i nemožnost postihnout některá jednání jako vývojové stadium trestného činu podvodu.¹⁹

S účinností od 1. ledna 1998 bylo do TZ zákonem č. 253/1997 Sb., kterým se mění a doplňuje trestní zákon, včleněno (mimo jiné) nové ustanovení § 250a nadepsané jako pojistný podvod. Novela tak konečně vyslyšela volání pojistitelů po důslednější možnosti postihu pojistných podvodů, která by odpovídala běžné trestní praxi v zemích Evropské unie, kde již byl pojišťovací podvod předmětem přísného trestního postihu.²⁰ Novela tímto také reagovala na negativní trendy ve vývoji kriminality, vzrůstající vysokou odbornost pachatelů (tzv. kriminalita bílých límečků) a rovněž na aplikační problémy vznikající při subsumpci čím dále složitějších skutkových podstat pod skutkové podstaty kodifikované, tj. zákonné. Příliš široké formulace skutkových podstat jsou totiž v rozporu se zásadami právního státu a především v rozporu se stěžejní trestněprávní zásadou „nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege“²¹ (žádný zločin bez zákona, žádný trest bez zákona), jak též zakotvuje naše Listina základních práv a svobod, kde se v čl. 39 praví, že pouze zákon stanoví, které jednání je trestným činem a jaký trest lze za jeho spáchání uložit.²²

3.2. PRÁVNÍ ÚPRAVA POJISTNÉHO PODVODU V SOUČASNOSTI

Český právní řád vychází z předpokladu, že všechny osoby znají právní normy. Je tomu tak přesto, že většina základních zákonů doznala od roku 1990 do současnosti deseti i více novelizací. Proto je pochopitelné, že není v silách jednotlivce znát důkladně celý rozsáhlý právní řád. Ani z užšího trestněprávního pohledu nelze předpokládat, že by občan detailně znal trestní zákoník a trestní řád. V praxi se ukazuje, že určitá část osob obviněných z trestné činnosti je přesvědčena, že k jejich obvinění z určitého trestného činu došlo nějakým omylem. Jsou si totiž dobře vědomy toho, že se stejného jednání dopustily i v minulosti, kdy

---

¹⁹ WAWERKOVÁ, M. Pojistný podvod. Pojistné rozpravy, 1998, č. 3, s. 74.

²⁰ ŠKORPIL, M. P. Pojišťovací podvody v ČR z pohledu dřívější a dnešní právní úpravy. Právní rádce, 2002, č. 10, s. 12.

²¹ BERKA, J. Podvod, pojistný podvod a úvěrový podvod v českém trestním právu. *Trestní právo*, 2002, č. 6, s. 12-13.

pro trestný čin stíhány nebyly. Tito obvinění však ke své škodě nezaregistrovali, že dříve beztrestné jednání je po novelizaci trestního zákona, účinné v době jejich jednání, jednáním trestným.

Nový trestní zákoník (zák. 40/2009 Sb.) přináší poměrně velký počet změn oproti předchozí právní úpravě v TZ. Přitom vychází ze zhodnocení účinnosti dosavadních předpisů v trestněprávní oblasti, přihlíží k vývoji právní teorie i praxe zejména v evropských zemích s rozvinutým demokratickým systémem, reflektuje změny v ostatních právních oblastech a je zaměřen na vytvoření co nejvhodnějšího systému ochrany společnosti a jednotlivců před kriminalitou a jejími novými formami. Jedním z trestných činů, který doznal podstatných změn oproti předchozí právní úpravě je trestný čin pojistného podvodu podle § 210 trestního zákoníku.²³

Znění pojistného podvodu (§ 210, trestní zákoník)

„(1) Kdo uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje nebo podstatné údaje zamlčí

a) v souvislosti s uzavíráním nebo změnou pojistné smlouvy,

b) v souvislosti s likvidací pojistné události, nebo

c) při uplatnění práva na plnění z pojištění nebo jiné obdobné plnění,

bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.

(2) Stejně bude potrestán, kdo v úmyslu opatřit sobě nebo jinému prospěch vyvolá nebo předstírá událost, s níž je spojeno právo na plnění z pojištění nebo jiné obdobné plnění, nebo stav vyvolaný pojistnou událostí udržuje, a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou.

(3) Odnětím svobody na šest měsíců až tři léta bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 a byl-li za takový čin v posledních třech letech odsouzen nebo potrestán.

(4) Odnětím svobody na jeden rok až pět let nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 větší škodu.

---

²² ust. čl. 39 Listiny základních práv a svobod České republiky (č. 2/1993 Sb.), ve znění pozdějších předpisů.

²³ ŠÁMAL, P., Pojistný podvod. Pojistné rozpravy, 2009, č. 25, s. 5.

(5) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 jako člen organizované skupiny,

b) spáchá-li takový čin jako osoba, která má zvlášť uloženou povinnost hájit zájmy poškozeného, nebo

c) způsobí-li takovým činem značnou škodu.

(6) Odnětím svobody na pět až deset let bude pachatel potrestán,

a) způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 škodu velkého rozsahu, nebo

b) spáchá-li takový čin v úmyslu umožnit nebo usnadnit spáchání trestného činu vlastizrady (§ 309), teroristického útoku (§ 311) nebo teroru (§ 312).

(7) Příprava je trestná.²⁴

3.3. SKUTKOVÁ PODSTATA TRESTNÉHO ČINU POJISTNÉHO PODVODU

Pojem skutková podstata trestného činu je v teorii trestního práva definován jako zákonný typ trestněprávního deliktu (něco jako šablona či model) umožňující právní posouzení konkrétního skutkového děje, resp. jednotlivého činu a tím i zjištění, zda tu je, či není vina pachatele u konkrétně spáchaného trestného činu.²⁵ Jinými slovy lze říci, že skutková podstata je souhrn znaků trestných činů určitého druhu, zákonodárce jako tvůrce skutkových podstat vybírá pouze takové podstatné znaky těchto činů, které vyjadřují jejich typovou nebezpečnost pro společnost.²⁶

Pojistný podvod dle § 210 trestního zákona chrání společnost jen před určitým zvláštním typem podvodného jednání, proto je speciální skutkovou podstatou k obecnému

---

²⁴ §210 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

²⁵ KRATOCHVÍL, V. a kol. Trestní právo hmotné. Obecná část. 3. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2003. 571 s. ISBN 80-210-2985-4, s. 181.

²⁶ KUČHTA, J a kol. Trestní právo hmotné. Zvláštní část. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2003. 182 s. ISBN 80-210-2530-1, s. 4.

podvodu (§ 209 trestního zákona), což znamená, že jsou-li naplněny jeho znaky, ustanovení o obecném podvodu se nepoužijí.²⁷

Ustanovení § 210 obsahuje dvě samostatné skutkové podstaty, a to:

- a) v první z nich pachatel v souvislosti s uzavíráním nebo změnou pojistné smlouvy, v souvislosti s likvidací pojistné události nebo při uplatnění práva na plnění z pojištění nebo jiné obdobné plnění uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje nebo podstatné údaje zamlčí (§ 210 odst. 1); tato skutková podstata tedy poskytuje ochranu cizímu majetku v souvislosti s řádným sjednáváním pojistných smluv, likvidací pojistné události a poskytováním pojistného plnění, včetně tzv. jiného obdobného plnění,
- b) v druhé z nich pachatel v úmyslu opatřit sobě nebo jinému prospěch vyvolá nebo předstírá událost, s níž je spojeno právo na plnění z pojištění či jiné obdobné plnění, nebo stav vyvolaný pojistnou událostí udržuje, a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou (§ 210 odst. 2); objektem tu tedy je ochrana majetkových zájmů pojistitelů poskytujících plnění na podkladě uvedených událostí, tedy v konečném důsledku opět cizí majetek.²⁸

3.3.1. § 210 odst. 1 trestního zákoníku

Přestože je pojistný podvod druhem podvodu, považují za potřebné hned na počátku upozornit, že k trestní odpovědnosti pachatele za trestný čin podle § 210 odst. 1 trestního zákoníku není nutné, aby pojišťovna (pojistitel) jednala v omylu, resp., aby jednání pachatele (např. pojistníka) vedlo k omylu pojišťovny (pojistitele), na základě kterého by poskytla pojistné plnění.²⁹ K trestnosti tohoto činu se rovněž nevyžaduje, aby pachatel skutečně vylákal plnění z pojištění, nebo jiné obdobné plnění (pojistné plnění), na něž mu nevznikl nárok. Pokud však pachatel vyláká pojistným podvodem takové pojistné plnění, může jít

---

²⁷ ŠÁMAL, P. a kol. Podnikání a ekonomická kriminalita v České republice. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2001. 801 s. ISBN 80-7179-493-7, s. 462.

²⁸ ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník (EVK). 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009. s. 3286 ISBN 978-80-7400-178-9, s. 1879.

²⁹ ŠÁMAL, P., Pojistný podvod. Pojistné rozpravy, 2009, č. 25, s. 6.

podle jeho výše o způsobení škody, která podmiňuje použití vyšší trestní sazby ve smyslu § 210 odst. 4, 5 písm. c), nebo odst. 6 písm. a).³⁰

Za nepravdivé se považují údaje, jejichž obsah vůbec neodpovídá skutečnému stavu, o němž je podávána informace, a to byť jen o některé důležité skutečnosti pro uzavření nebo změnu pojistné smlouvy nebo pro likvidaci pojistné události nebo pro poskytnutí plnění z pojištění nebo jiné obdobné plnění.

Za hrubě zkreslené údaje považujeme takové, které mylně nebo neúplně informují o podstatných a důležitých okolnostech pro uzavření nebo změnu pojistné smlouvy, což může vést k zásadně nesprávným závěrům o skutečnostech rozhodných pro uzavření nebo změnu pojistné smlouvy nebo pro likvidaci pojistné události nebo pro poskytnutí plnění z pojištění nebo jiné obdobné plnění.

U nepravdivých nebo hrubě zkreslených údajů zákon nevyžaduje, aby šlo o údaje podstatné, neboť v tomto směru jakýkoli nepravdivý nebo hrubě zkreslený údaj, který je sdělován, a to ať už v souvislosti s uzavíráním nebo změnou pojistné smlouvy, v souvislosti s likvidací pojistné události nebo při uplatnění práva na plnění z pojištění nebo jiné obdobné plnění, může podstatně ovlivnit rozhodování druhé strany.

Podstatné údaje zamlčí ten, kdo neuvede v souvislosti s uzavíráním pojistné smlouvy jakékoli údaje, které jsou rozhodující nebo zásadní (tj. podstatné) pro její uzavření, tedy takové údaje, které by vedly, pokud by byly druhé straně známy, k tomu, že pojistná smlouva by nebyla uzavřena nebo by sice byla uzavřena, ale za podstatně méně výhodnějších podmínek pro tu stranu, která tyto údaje zamlčela nebo v jejíž prospěch byly zamlčeny. Podobně tomu je u změny pojistné smlouvy, u likvidace pojistné události nebo při uplatňování práva na plnění z pojištění nebo jiné obdobné plnění.³¹

Z tohoto vymezení vyplývá, že 1. ve skutkové podstatě trestného činu pojistného podvodu podle § 210 odst. 1 TrZ se rozlišují dvě formy jednání, a to „vedení“ údajů a „zamlčení“ údajů. Zároveň v návaznosti na obě odlišné formy jednání je odlišný také charakter údajů, jichž se každá z těchto forem jednání týká. Spočívá-li jednání pachatele

---

³⁰ Judikatura – Nejvyšší soud ČR, 6 Tdo 876/2002, [T 577]

³¹ ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník (EVK). 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009. s. 3286, ISBN 978-80-7400-178-9, s. 1883.

v tom, že uvede určité údaje, pak stačí, jestliže jsou tyto údaje nepravdivé nebo hrubě zkreslené, aniž by se zároveň vyžadovalo, že musí jít o podstatné údaje. Naproti tomu spočívá-li jednání pachatele v tom, že určité údaje zamlčí, pak je nutné, aby šlo o podstatné údaje. V každém případě ovšem musí jít o údaje, které jsou nějak relevantní pro sjednání pojistné smlouvy nebo pro nárok uplatněný z pojistné smlouvy.

2. Zamlčení podstatných údajů v souvislosti s uzavíráním nebo změnou pojistné smlouvy nebo při uplatnění nároku na plnění z ní ve smyslu § 210 odst. 1 Tr. Z. o trestném činu pojistného podvodu může spočívat i v zatajení skutečnosti, že pachatel nebo někdo jiný, v jehož prospěch se sjednává, resp. bylo sjednáno pojištění, je již pojištěn pro případ stejné pojistné události u jiné pojišťovny.³²

Pachatelem zde může být kdokoli. Může to být především kterýkoli z účastníků pojistné smlouvy (pojistník či pojistitel). V praxi jím zpravidla bude pojistník nebo pojištěný, kterým přímo ustanovení § 14 zákona č. 37/2004 Sb. ukládá povinnost odpovědět pravdivě a úplně na všechny písemné dotazy pojistitele týkající se sjednávaného soukromého pojištění. To platí i v případě, že jde o změnu soukromého pojištění. Stejnou povinnost má pojistitel vůči pojistníkovi a pojištěnému. Pojištěný bude také nejčastěji pachatelem v souvislosti s likvidací pojistné události nebo při uplatnění práva na plnění z pojištění či jiné obdobné plnění. Pokud jde o pojistitele (pojišťovnu), přichází v úvahu trestní odpovědnost některé z fyzických osob v podstatě pouze při uzavírání nebo změně pojistné smlouvy, kdy může uvádět některé nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje, např. o pojistném plnění, nebo může zamlčet některé podstatné údaje z pojistných podmínek, které jsou podle § 4 odst. 4, 5 zákona č. 37/2004 Sb. součástí pojistné smlouvy. Pojistitelem může být v zásadě jen právnická osoba, neboť pojišťovna se sídlem na území České republiky může za podmínek stanovených zákonem č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví, provozovat pojišťovací činnost, pokud jí Česká národní banka udělila povolení podle tohoto zákona (§ 3 odst. 1 písm. b)), a proto je třeba vždy zjišťovat, kdo z osob jednajících za pojistitele se konkrétně a jakým způsobem na spáchání trestného činu podle § 210 podílel. K provozování činnosti v pojišťovnictví, a to i pojišťovnou z jiného členského státu Evropské unie (§ 3 odst. 1 písm. c) zák. č. 277/2009

---

³² Rozhodnutí Nejvyššího soudu pod č. T 1074, Soubor trestních rozhodnutí NS ČR, vyd. Praha: C. H. Beck, 2008, sešit č. 44

Sb.) nebo pojišťovnou z třetího státu (§ 5c zákona č. 277/2009 Sb.), blíže § 4 a násl. zákona č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví.

Pachatelem může však být i jiná osoba, která uvedla nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje nebo zamlčela podstatné údaje v souvislosti s uzavíráním nebo změnou pojistné smlouvy, v souvislosti s likvidací pojistné události, nebo při uplatnění práva na plnění z pojištění nebo jiné obdobné plnění (viz i shora). Může to být také některý z pojišťovacích zprostředkovatelů nebo samostatný likvidátor pojistných událostí.

Tím ustanovení § 210 odst. 1 umožňuje postihovat i osoby, které nejsou přímými účastníky pojistného vztahu, ale jsou typickými subjekty dopouštějícími se této trestné činnosti (např. zmocněnce účastníků, popř. další osoby podílející se zejména na likvidaci nebo uplatnění práva na pojistné nebo jiné obdobné plnění).³³

Škodou způsobenou trestným činem pojistného podvodu podle § 210 odst. 1 písm. c) trestního zákoníku je částka, která se rovná rozdílu mezi skutečně poskytnutým pojistným plněním na straně jedné a plněním, které by mu náleželo, kdyby pachatel neuvedl nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje nebo nezamlčel podstatné údaje při uplatnění práva na plnění z pojištění nebo jiné obdobné plnění, na straně druhé. Za škodu nelze bez dalšího považovat celou výši poskytnutého plnění, je-li zřejmé, že k pojistné události došlo a že nárok na plnění vznikl, byť v nižší částce, než jakou pachatel vylákal.³⁴

Jestliže byl vznik pojistné události od počátku fingován a bylo-li na tomto podkladě uplatněno pojistné plnění v určité výši, není již podstatné, v jaké skutečné výši by jinak – nebýt úmyslného vyvolání pojistné události – vznikl nárok na pojistné plnění. Je tomu tak z důvodu, že na pojistné plnění vůbec nevznikl nárok, a tudíž nemá právní význam ani otázka, zda výše podvodně uplatněného pojistného plnění skutečně odpovídá výši škody, která měla být způsobena fingovanou pojistnou událostí na pojištěných hodnotách, resp. zda tyto pojištěné hodnoty odpovídají částce požadovaného pojistného plnění. Proto se takové jednání posoudí jako pojistný podvod jen podle § 210 odst. 2 trestního zákoníku, a nikoli též podle § 210 odst. 1 trestního zákoníku, přestože bylo zároveň při uplatnění plnění z úmyslně

---

³³ ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník (EVK). 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009. s. 3286, ISBN 978-80-7400-178-9, s. 1887 - 1888.

³⁴ Judikatura – Nejvyšší soud ČR, 7 Tdo 580/2002, [R 29/2003 tr.]

vyvolané pojistné události nepravdivě deklarováno poškození většího množství zboží, než jaké bylo ve skutečnosti přepravováno.³⁵

3.3.2. § 210 odst. 2 trestního zákoníku

Událostí, s níž je spojeno právo na plnění z pojištění nebo jiné obdobné plnění, je:

- a) pojistná událost, kterou je nahodilá skutečnost blíže označená v pojistné smlouvě, nebo ve zvláštním právním předpisu, na který se pojistná smlouva odvolává, se kterou je spojen vznik povinnosti pojistitele poskytnout pojistné plnění,
- b) jiná taková událost, jež je blíže označena ve zvláštním právním předpisu (např. zákon č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla) a se kterou je spojeno právo na jiné obdobné plnění, jímž je např. plnění České kanceláře pojistitelů z garančního fondu podle § 24 zákona č. 168/1999 Sb., v případech, kdy neexistuje pojistná smlouva.³⁶

Platí zde tedy základní zásada platná pro všechny druhy pojištění, že pojištěním se poskytuje ochrana před nahodilými událostmi, resp. před následky z těchto nahodilých událostí vzniklých (výjimkou je povinné smluvní pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla, které poskytuje ochranu poškozeným, a to i před úmyslným jednáním pojištěného).

Úmyslné vyvolání události, s níž je spojeno právo na plnění z pojištění nebo jiné obdobné plnění, je takové jednání pachatele, kterým úmyslně způsobí konkrétní skutečnost, ze které vzniká povinnost pojistitele poskytnout plnění (záměrně havaruje s pojištěným automobilem, proražením hráze rybníka způsobí zatopení pojištěné nemovitosti apod.).

Úmyslné předstírání události, s níž je spojeno právo na plnění z pojištění nebo jiné obdobné plnění, je fingování události blíže označené v pojistné smlouvě nebo ve zvláštním právním předpisu, se kterou je spojen vznik povinnosti pojistitele poskytnout pojistné plnění, ač ve skutečnosti se taková událost vůbec nestala (předstírání ztráty, zničení nebo odcizení pojištěné věci, předstírání zranění u úrazového pojištění apod.).

---

³⁵ Judikatura – Nejvyšší soud ČR, 5 Tdo 614/2002, [T 495]

³⁶ ŠÁMAL, P., Pojistný podvod. Pojistné rozpravy, 2009, č. 25, s. 13.

Udržováním stavu vyvolaného pojistnou událostí se rozumí jednání pachatele, kterým pojistnou událost, jež nastala bez jeho přičinění nebo jeho nedbalostním jednáním, resp. důsledky této pojistné události, úmyslně prodlužuje nebo rozvíjí (např. při pojištění finančních ztrát, protahuje trvání škodné události, aby bylo možno vykázat větší ušlý zisk a další finanční ztráty, nebo své skutečně utrpěné zranění, na které se vztahuje úrazové pojištění, úmyslně řádně neléčí).

Pojistný podvod podle § 210 odst. 2 (a to na rozdíl od § 210 odst. 1) je trestným činem jen tehdy, je-li způsobena na cizím majetku škoda nikoli nepatrná. Jinak přichází v úvahu posouzení jednání pachatele jako přestupku proti majetku podle § 50 odst. 1 písm. a) zák. č. 200/1990 Sb. o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

Škodou na cizím majetku je újma majetkové povahy, která tu má vždy formu vyplaceného pojistného plnění nebo jiného obdobného plnění. V případě vyvolání nebo předstírání události, s níž je spojeno právo na plnění z pojištění nebo jiné obdobné plnění, bude škodou celé vyplacené plnění z pojištění nebo jiné obdobné plnění, zatímco v případě udržování stavu vyvolaného pojistnou událostí to bude jen rozdíl mezi plněním, na které oprávněné osobě vznikl nárok podle skutečně vzniklé pojistné události, a plněním, jež bylo vyplaceno na základě úmyslného udržování stavu vyvolaného pojistnou událostí.

Způsobením škody nikoli nepatrné se rozumí následek ve formě škody nejméně v částce 5 000 Kč, což vyplývá z výkladového pravidla v § 138 odst. 1 pro určení hranic výše škody. Jde o nejnižší hranici škody podle trestního zákoníku. Pokud k této škodě na cizím majetku nedošlo, ač pachatel svým jednáním ve smyslu § 210 odst. 2 k takové škodě nikoli nepatrné úmyslně bezprostředně směřoval, např. proto, že jeho jednání bylo odhaleno a k výplatě pojistného plnění nedošlo, půjde o pokus trestného činu pojistného podvodu podle § 21 odst. 1, § 210 odst. 2.³⁷

Ustanovení § 210 trestního zákoníku o trestném činu pojistného podvodu směřuje k ochraně majetkových zájmů pojišťoven (pojistitelů). Proto pokud je zákonným znakem tohoto trestného činu „škoda na cizím majetku“ (§ 210 odst. 2, odst. 4, odst. 5 písm. c), odst. 6 písm. a) trestního zákoníku), rozumí se tím škoda na majetku pojišťovny, neboť u tohoto trestného činu jsou předmětem útoku peněžní prostředky pojišťovny, k jejichž vyplacení ve formě pojistného plnění směřovalo jednání pachatele, a nikoli majetek, jehož se

týkala předstíraná pojistná událost. Spočívá-li trestný čin pojistného podvodu podle § 210 odst. 2 trestního zákoníku v tom, že pachatel úmyslně vyvolal pojistnou událost, je škodou způsobenou tímto trestným činem částka, kterou pojišťovna neoprávněně vyplatila ve formě pojistného plnění, nikoli hodnota pojištěného majetku (např. motorového vozidla, které mělo být odcizeno předstíranou pojistnou událostí).³⁸

Pachatelem zde může být kdokoli. Zpravidla to bude pojištěný, ale může to být i pojistník nebo osoba zcela jiná, která úmyslně vyvolá nebo předstírá nebo úmyslně udržuje stav vyvolaný pojistnou událostí, ať už v dohodě s pojištěným či bez takové dohody (motivem zde může být např. snaha poškodit pojistitele – pojišťovnu).

Po subjektivní stránce se k spáchání trestného činu podvodu podle § 210 odst. 2 trestního zákoníku vyžaduje úmyslné zavinění.³⁹

3.3.3. § 210 odst. 3 trestního zákoníku

Okolností podmiňující použití vyšší trestní sazby odnětí svobody od šesti měsíců do tří let zde je spáchání činu uvedeného v odstavci 1 nebo 2 v případě, že jeho pachatel byl v posledních třech letech za takový čin odsouzen nebo potrestán.

Pojmem byl za takový čin odsouzen se rozumí speciální recidiva pachatele. Odsouzením za takový čin se rozumí odsouzení za trestný čin pojistného podvodu podle § 210 odst. 1 nebo 2, pokud odsuzující rozsudek nabyl právní moci. Není třeba, aby došlo k výkonu trestu, byť i jen zčásti.

Potrestáním se rozumí předchozí trestní postih pro trestný čin pojistného podvodu, kdy pachatel byl nejenom odsouzen, ale i vykonal alespoň zčásti uložený trest, pokud výkon trestu nebo samotná právní moc rozsudku, kterým byl trest uložen, nemá za následek to, že se na něho hledí, jako by odsouzen nebyl. Předchozím trestem může být jakýkoli trest, tedy nejenom trest odnětí svobody. Může se jednat např. o peněžitý trest nebo trest propadnutí věci a jiné majetkové hodnoty.

---

³⁷ ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník (EVK). 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009. s. 3286, ISBN 978-80-7400-178-9, s. 1889 - 1890.

³⁸ Judikatura – Nejvyšší soud ČR, 7 Tdo 996/2007-I, [T 1039]

³⁹ ŠÁMAL, P., Pojistný podvod. Pojistné rozpravy, 2009, č. 25, s. 14.

K odsouzení nebo potrestání muselo dojít v posledních třech letech. U „odsouzení“ je rozhodující právní moc rozsudku, kdežto u „potrestání“ okamžik výkonu trestu, upuštění od výkonu trestu, okamžik podmíněného propuštění z výkonu trestu odnětí svobody, podmíněného upuštění od výkonu zbytku trestu zákazu činnosti nebo zákazu pobytu, prominutí trestu nebo jeho zbytku na základě milosti, amnestie apod.⁴⁰

3.3.4. § 210 odst. 4, 5 a 6 trestního zákoníku

Podle odst. 4 – Odnětím svobody na jeden rok až pět let nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, způsobí-li větší škodu. Větší škoda je škoda ve výši nejméně 50 000 Kč. (§ 138 odst. 1 trestního zákoníku).

Podle odst. 5 – Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán, páchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 jako člen organizované skupiny, spáchá-li takový čin jako osoba, která má zvlášť uloženou povinnost hájit zájmy poškozeného, nebo způsobí-li takovým činem značnou škodu. Značnou škodou je škoda ve výši nejméně 500 000 Kč (§ 138 odst. 1 trestního zákoníku).

Podle odst. 6 – Odnětím svobody na pět až deset let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 škodu velkého rozsahu, nebo spáchá-li takový čin v úmyslu umožnit nebo usnadnit spáchání trestného činu vlastizrady (§ 309), teroristického útoku (§ 311) nebo teroru (§ 312). Škodu velkého rozsahu je škoda ve výši nejméně 5 000 000 Kč (§ 138 odst. 1 trestního zákoníku).

3.3.5. § 210 odst. 7 trestního zákoníku

Trestnost přípravy pojistného podvodu - Příprava není obecnou formou trestné činnosti, a proto musí trestní zákoník ve zvláštní části její trestnost u příslušného trestného činu stanovit, jako to činí u tohoto zvlášť závažného zločinu, jímž je pojistný podvod s ohledem na stanovenou trestní sazbu jen v § 210 odst. 6. V § 20 odst. 1 je totiž stanoveno, že jednání, které záleží v úmyslném vytváření podmínek pro spáchání zvlášť závažného zločinu (§ 14 odst. 3), zejména v jeho organizování, opatrování nebo přizpůsobování prostředků nebo nástrojů k jeho spáchání, ve spolčení, sročení, v návodu nebo pomoci k takovému zločinu, je přípravou, pokud nedošlo k pokusu ani dokonání zvlášť závažného

---

⁴⁰ ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník (EVK). 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009. s. 3286, ISBN 978-80-7400-178-

zločinu, jen tehdy, jestliže to trestní zákoník u příslušného trestného činu výslovně stanoví. S ohledem na to, že u pojistného podvodu je to v odstavci 7 výslovně uvedeno, příprava je u tohoto zvlášť závažného zločinu trestná, ovšem jen tehdy, pokud směřuje k některé zvlášť přitěžující okolnosti uvedené v odstavci 6. Příprava tu je trestná podle stejné trestní sazby jako u toho zvlášť závažného zločinu, ke kterému směřovala (§ 20 odst. 2).

4. PODVODNÁ JEDNÁNÍ

Základem podvodných jednání jsou především nezákonné manipulace a jiná nežádoucí činnost využívající nepravdivé, upravené, neúplné či jinak zkreslené informace vedoucí k neoprávněnému obohacení osoby, která tuto činnost provádí.⁴¹

4.1. ROZDĚLENÍ DLE OSOBY PACHATELE

4.1.1. Externí podvodná jednání (vnější)

Jedná se o nežádoucí působení osob na organizaci zvenčí, zaměřené na získání neoprávněného prospěchu na úkor organizace tím, že pomocí padělaných listin, nebo jiným způsobem uvedou v omyl její pracovníky, nebo jejich omylu využijí. Současné technické vymoženosti pachatelům vnějších podvodných jednání usnadňují páchání tohoto druhu kriminální činnosti, zejména tím, že jsou využívány k výrobě falzifikátů a padělků, které jim slouží k usnadnění, vlastnímu provedení, nebo zakrytí činu.⁴²

U externího podvodného jednání jsou v převážné většině pachateli tohoto jednání osoby, které mají s pojistitelem (pojišťovnou) uzavřenou pojistnou smlouvu, zejména pak pojistník (ten kdo uzavřel pojistnou smlouvu), nebo pojištěný (ten, na jehož život, zdraví, majetek, odpovědnost za škodu nebo jiné hodnoty pojistného zájmu se pojištění vztahuje). Pachatelem tohoto jednání však může být i osoba, která není pojistníkem, či pojištěným, a to v případě, že vznikne nárok na pojistné plnění z pojištění odpovědnosti za škody způsobené provozem motorového vozidla.

Většina odhalených pojistných podvodů je způsobena externím pachatelem.

---

⁴¹ ČÍRTKOVÁ, L., FIALKA, M., HÝSEK, A., JELEŇ, E., KLOUBEK, M., RACKOVÁ, E.: Podvody, zpronevěry, machinace, Praha: ARMEX PUBLISHING s.r.o., 2005, s. 247 ISBN 80-86795-12-8, s. 17

⁴² ČÍRTKOVÁ, L., FIALKA, M., HÝSEK, A., JELEŇ, E., KLOUBEK, M., RACKOVÁ, E.: Podvody, zpronevěry, machinace, Praha: ARMEX PUBLISHING s.r.o., 2005, s. 247, ISBN 80-86795-12-8, s. 18

4.1.2. Interní kriminalita (vnitřní)

Pachatelé zde při uvádění v omyl nebo využívání omylu ve faktu činnosti či události využívají tohoto, že dobře znají činnost pojišťovny a při sjednávání pojistné smlouvy, nebo při uplatňování nároku na pojistné plnění vyplývající z této smlouvy daleko lépe využívají různých nedokonalostí daného pojistného produktu. Nedopouští se tedy podvodného jednání v pravém slova smyslu, ale jejich jednání se přibližuje jednání podobnému zpronevěře, i když i v tomto případě se jedná o podvod nebo pojistný podvod.⁴³

Zpravidla se jedná o zaměstnance nebo bývalé zaměstnance veřejné nebo soukromé organizace, kteří mají velmi dobrou znalost vnitřní struktury, systémů, procesů a pravidel, velmi často disponují citlivými informacemi poškozené organizace, nebo mají k nim přístup, kteří je zneužijí ve svůj prospěch, resp. k osobnímu obohacení.⁴⁴ Tento pachatel má obvykle za spolupachatele pojištěného nebo pojistníka.

Mediálně známý případ interní kriminality je případ likvidátora brněnské pobočky České pojišťovny, a.s. - Likvidátor České pojišťovny Menšík falšoval v letech 2005 až 2007 záznamy o pojistných škodách, nebo dokonce vytvářel nová pojistná plnění. Peníze z nich si pak posílal na svůj účet. Podvodně si tak vydělal osm a čtvrt milionu korun. Prozradilo ho především to, že všech třicet osm plateb odeslal na své dva účty. Při pozdějším vyšetřování se ukázalo, že klienti, kterých se pojistné škody týkaly, žádné peníze nedostali. Dokonce místy ani netušili, že se jejich případ ještě řeší. Výjimkou nebyly fiktivní pojistné události. Dokumenty do spisů pak dokládal z dřívějších uzavřených spisů nebo je padělal. V jednom případě si tak na účet poslal dokonce 634 tisíc korun.⁴⁵

4.2. ROZDĚLENÍ DLE DRUHU POJIŠTĚNÍ

Pojistné podvody rozlišujeme dle druhu na podvody v pojištění neživotním a v pojištění životním. Každá z těchto dvou kategorií pojistných podvodů má pak svá

---

⁴³ PORADA, V., PRŠÁL, V., Vyšetřování trestného činu pojistného podvodu. Pojistné rozpravy č. 10 – pojistné teoretický bulletin, Česká asociace pojišťoven, Praha, 2001, s. 46

⁴⁴ NOVÁK, F.: Teorie je praktická (Od pojmu bezpečnost k součinnosti při šetření zaměstnaneckých podvodů), Security magazín, Leden/únor 2003, s. 62

⁴⁵ Likvidátor vydělal podvodem miliony a na trest 5,5 roku za mřížemi reagoval nadšením [cit. 2011-02-22], Dostupné z: http://brno.idnes.cz/likvidator-vydelal-podvodem-miliony-a-na-trest-5-5-roku-za-mrizemi-reagoval-nadsenim-geu-/brno-zpravy.asp?c=A090820_120052_brno_jag

specifika. Zákon o pojistné smlouvě totiž klasifikuje pojištění na pojištění škodové, jehož účelem je náhrada škody vzniklé v důsledku pojistné události, a pojištění obnosové, jehož účelem je získání obnosu, tj. dohodnuté finanční částky v důsledku pojistné události ve výši, která je nezávislá na vzniku nebo rozsahu škody. Škodovému typu pojištění pak v podstatě odpovídá pojištění neživotní, jinými slovy jaká škoda pojištěnému vznikne, takové pojistné plnění (s omezením daným pojistnou částkou⁴⁶) od pojišťovny tento dostane. Kdežto obnosovému pojištění koresponduje pojištění životní, pojištěný obdrží takovou částku, jaká byla dopředu sjednána.⁴⁷ Výjimku tvoří úrazové pojištění, které ač neživotní může být sjednáno alternativně buď jako škodové, nebo i obnosové.⁴⁸

Výše zmíněné rozlišení má velký význam i pro oblast pojistných podvodů. Pojistné podvody v neživotním pojištění je totiž možné spáchat i v podobě tzv. vícenásobného pojištění, o němž však jednotlivé pojišťovny pachatel úmyslně neuvědomí.⁴⁹ Obecně je sice možné bez ohledu na charakter pojištění uzavřít více pojistných smluv u různých pojišťoven ke krytí toho samého rizika. Jestliže nastane pojistná událost, vznikne oprávněný nárok na plnění ze všech těchto pojistných smluv.⁵⁰ Ovšem v neživotním pojištění platí vždy princip maximálního odškodnění neboli zásada, že pojištěný nikdy nemůže dostat více, než jaká je jeho materiální újma (ztráta, škoda), kterou utrpěl pojistnou událostí.⁵¹ Pojištěný se tedy z pojištění nesmí obohacovat.⁵² U pojištění životního není tento typ pojistného podvodu možný, jelikož toto pojištění má charakter spoření, tj. pojišťovna vyplatí předem smlouvenou částku bez ohledu na výši škody, která ani vzniknout nemusí, nebo je objektivně nevyčíslitelná.

---

⁴⁶ ČEJKOVÁ, V., NEČAS, S., ŘEZÁČ, F. Pojistná ekonomika. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2003. 145 s. ISBN 80-210-32-88-X, s. 19.

⁴⁷ ČEJKOVÁ, V., NEČAS, S., ŘEZÁČ, F. Pojistná ekonomika. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2003. 145 s. ISBN 80-210-32-88-X, s. 20-21.

⁴⁸ ČEJKOVÁ, V., NEČAS, S. Pojišťovnictví, s. 47.

⁴⁹ KOTRBATÁ, J. Vícenásobné pojištění. Pojistný obzor, 2002. č. 10, s. 17.

⁵⁰ ČEJKOVÁ, V., NEČAS, S., ŘEZÁČ, F. Pojistná ekonomika. Cit. dílo, s. 33.

⁵¹ ČEJKOVÁ, V., MARTINOVIČOVÁ, D. Pojišťovnictví. Distanční studijní opora. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2004. 164 s. ISBN 80-210-3525-0, s. 13.

⁵² ust. § 31 Zákona o pojistné smlouvě

Jak již bylo uvedeno v úvodu, úkolem této práce v praktické části je dle možností rozpracovat podvody v neživotním pojištění a to speciálně pojistné podvody spáchané úmyslným založením požáru nemovitosti.

4.2.1. Neživotní pojištění

Neživotní pojištění – zahrnuje krytí celé řady druhů neživotních rizik (například úraz, nemoc, požár, odpovědnost, odcizení, apod.)⁵³

Členění neživotního pojištění na základě Zákona o pojišťovnictví:

1. *„Úrazové pojištění*
  - a) *jednorázovým plněním,*
  - b) *splnění povahy náhrady škody,*
  - c) *s kombinovaným plněním,*
  - d) *cestujících.*
2. *Pojištění nemoci*
  - a) *s jednorázovým plněním,*
  - b) *s plněním povahy náhrady škody,*
  - c) *s kombinovaným plněním,*
  - d) *smluvní zdravotní pojištění*
3. *Pojištění škod na pozemních dopravních prostředcích jiných, než drážních vozidel*
  - a) *motorových,*
  - b) *nemotorových*
4. *Pojištění škod na drážních vozidlech.*
5. *Pojištění škod na leteckých dopravních prostředcích.*
6. *Pojištění škod na plavidlech*
  - a) *vnitrozemských,*
  - b) *námořních.*
7. *Pojištění přepravovaných věcí včetně zavazadel a jiného majetku bez ohledu na použitý dopravní prostředek.*
8. *Pojištění škod na majetku jiném, než uvedeném v bodech 3 až 7 způsobených*
  - a) *požárem,*

---

⁵³DUCHÁČKOVÁ, E., Principy pojištění a pojišťovnictví, 2. vydání, Praha – Ekopress, 2005, 178 s., ISBN 80-86119-92-0, s. 30

- b) výbuchem,
  - c) vichřicí,
  - d) přírodními živly jinými než vichřicí (např. blesk, povodně, záplavy),
  - e) jadernou energií,
  - f) sesuvem, nebo poklesem půdy.
9. Pojištění jiných škod na majetku jiném, než uvedeném v bodech 3 až 7 vzniklých krupobitím nebo mrazem anebo jinými příčinami (např. loupeží, krádeží, nebo škody způsobené lesní zvěří), nejsou-li tyto příčiny zahrnuty v odvětví č. 8, včetně pojištění škod na hospodářských zvířatech způsobených nákazou nebo jinými příčinami.
10. Pojištění odpovědnosti za škodu vyplývající
- a) z provozu pozemního motorového vozidla,
  - b) z provozu drážního vozidla,
  - c) z činnosti dopravce.
11. Pojištění odpovědnosti za škodu vyplývající z vlastnictví nebo užití leteckého dopravního prostředku, včetně odpovědnosti dopravce.
12. Pojištění odpovědnosti za škodu vyplývající z vlastnictví nebo užití vnitrozemského, nebo námořního plavidla, včetně odpovědnosti dopravce.
13. Všeobecné pojištění odpovědnosti za škodu jiné než uvedené v odvětvích 10 až 12, odpovědnost za škodu na životním prostředí, odpovědnost způsobenou jaderným zařízením, odpovědnost způsobenou vadou výrobku a další.
14. Pojištění úvěru
- a) obecná platební neschopnost,
  - b) vývozní úvěr,
  - c) splátkový úvěr,
  - d) hypoteční úvěr,
  - e) zemědělský úvěr.
15. Pojištění záruky (kauce)
- a) přímé záruky,
  - b) nepřímé záruky.
16. Pojištění různých finančních ztrát vyplývajících
- a) z výkonu povolání,
  - b) z nedostatečného příjmu,
  - c) ze špatných povětrnostních podmínek, ze ztráty zisku,

- d) *ze stálých nákladů,*
- e) *z nepředvídatelných obchodních výdajů,*
- f) *ze ztráty tržní hodnoty,*
- g) *ze ztráty pravidelného zdroje příjmu,*
- h) *z jiné nepřímé obchodní ztráty,*
- i) *z ostatních finančních ztrát.*

17. *Pojištění právní ochrany.*

18. *Pojištění pomoci osobám v nouzi během cestování nebo pobytu mimo místa svého trvalého bydliště.*⁵⁴

Jako indikátory pojistného podvodu v této oblasti mohou sloužit: předešlé obdobné škody, změna životního prostředí (v sousedství se staví silnice, průmyslový podnik, což ovlivňuje atraktivitu a cenu nemovitosti), jsou pojišťovány staré a nemoderní předměty, škody vzniklé za náhodných a neobvyklých okolností, ztráta pouze jednoho cenného předmětu (je snadné škodu zinscenovat), absence násilného vniknutí, selhání bezpečnostního zařízení, drahé předměty získané darem, nepředložení dokladů o koupi poškozených věcí, pojištěný horlivě usiluje o kompromis s cílem rychlé výplaty pojistného plnění, uplatňovaná škoda je vysoké hodnoty, apod.⁵⁵

4.2.2. Životní pojištění

Životní pojištění – kryje životní rizika, tj. riziko úmrtí a riziko dožití.⁵⁶

Členění životního pojištění na základě Zákona o pojišťovnictví

1. *„Pojištění pro případ smrti, pojištění pro případ dožití, pojištění pro případ stanoveného věku, nebo dřívější smrti, pojištění spojených životů, životní pojištění s vrácením pojistného.*
2. *Svatební pojištění, nebo pojištění prostředků na výživu dítěte.*
3. *Důchodové pojištění.*

---

⁵⁴ Příloha 1 část B zákona č. , o pojišťovnictví, ve znění pozdějších předpisů

⁵⁵ PORADA, V., PRŠAL, V. Vyšetřování trestného činu pojistného podvodu. Pojistné rozpravy, 2001. č. 10, s. 48-49.

4. *Pojištění podle bodů 1 – 3 spojené s investičním fondem.*
5. *Kapitálové činnosti.*
6. *Pojištění pro případ úrazu, nebo nemoci, je-li doplňkem pojištění podle tříd 1 – 5⁵⁷*

Indikátory pojistného podvodu v životním pojištění se z části shodují s indikátory u úrazového pojištění, přičemž se navíc přidává například úmrtí pojištěného brzy po sjednání pojistné smlouvy – pojištěný věděl, že je vážně nemocen a brzy zemře, a tyto skutečnosti zatajil, nebo zdravému pojištěnému ke smrti někdo „dopomohl“ násilnou cestou. Případně pojistná smlouva byla uzavřena až po smrti pojištěného, avšak za zřejmé spolupráce se zaměstnancem či zástupcem pojišťovny antitativována.⁵⁸ Dalším příznakem je úmrtí, nebo zmizení pojištěného v exotické vzdálené zemi, ve které je pro pojišťovnu obtížné pojistnou událost šetřit.⁵⁹ Podvody v tomto pojistném odvětví jsou u nás zatím na rozdíl od USA, kde podvody v životním pojištění vedou, méně časté než podvody zejména v pojištění motorových vozidel.⁶⁰

---

⁵⁶DUCHÁČKOVÁ, E., Principy pojištění a pojišťovnictví, 2. vydání, Praha – Ekopress, 2005, 178 s., ISBN 80-86119-92-0, s. 30

⁵⁷DUCHÁČKOVÁ, E., Principy pojištění a pojišťovnictví, 2. vydání, Praha – Ekopress, 2005, 178 s., ISBN 80-86119-92-0, s. 31

⁵⁸ RŮŽEK, J. Jak předcházet podvodům v pojišťovnictví? Pojistný obzor, 2005. č. 9, s. 13.

⁵⁹ MRÁKOVÁ, M. Pojistný podvod v životním a úrazovém pojištění a pojištění nemoci. Pojistný obzor, 2003. č. 2, s. 15.

⁶⁰ TROJANOVÁ, E. Pojistné podvody neznají hranice. Pojistný obzor, 2006. č. 11, s. 3.

5. STATISTICKÉ SHRNU TÍ POJISTNÝCH PODVODŮ

Česká asociace pojišťoven (dále jen „ČAP“) je zájmovým sdružením 30 komerčních pojišťoven, jejichž podíl na celkovém předepsaném pojistném v ČR představuje 98 %. Asociace zastupuje, hájí a prosazuje zájmy členských pojišťoven i jejich klientů ve vztahu k orgánům státní správy, odborné i laické veřejnosti, a prosazuje zájmy českého pojišťovnictví v rámci Evropské unie. ČAP dlouhodobě podporuje rozvoj pojišťovnictví a pojistného trhu v České republice.⁶¹

Statistické údaje shromažďuje ČAP již od svého založení v roce 1994. Od tohoto data také ČAP věnuje trvalou pozornost boji proti pojistným podvodům.

V rámci ČAP se pojistným podvodem zabývá Sekce prevence pojistného podvodu. Velkou část své činnosti zaměřuje na zpracování metodiky prevence a represe pojistného podvodu ve všech oblastech pojištění. Organizuje spolupráci mezi pojistiteli i ve vztahu k orgánům činným v trestním řízení a k orgánům státní správy. Dále se podílí na tvorbě souvisejících právních předpisů a zabezpečuje výměnu zkušeností v rámci členských pojišťoven i se zahraničními pojistnými trhy. Zároveň usiluje o maximální využití informačních technologií s cílem snížit prostor pro pojistné podvody a chránit pojistníky členských pojišťoven.⁶²

---

⁶¹ Záhloví tiskové zprávy Pojišťovny odhalily pojistné podvody za více než miliardu korun! Praha 18. 2. 2014

[cit. 2014-10-05] Dostupné z: <http://www.cap.cz/tiskove-centrum/tiskove-zpravy-a-informace/tiskove-zpravy/627-99>

⁶² Tisková zpráva Pojišťovny odhalily pojistné podvody za více než půl miliardy korun Praha, 27. 2. 2008

[cit. 2011-03-01] Dostupné z: http://www.cap.cz/ItemF.aspx?list=DOKUMENTY_01&view=pro+web+tiskov%c3%a9+zpr%c3%a1vy

tab. č. 2 – Vybrané statistiky pojistného podvodu v ČR za roky 2006 – 2013

Pojistné podvody v ČR								
Všechny případy pojistných podvodů ve specifikovaných oborech pojištění								
V letech	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Pojištění vozidel	3 947	3 359	3 510	3 110	3 211	4 728	3 855	7 047
Pojištění přepravy	14	15	11	28	21	17	38	10
Pojištění majetku a odp.	559	654	595	817	967	891	954	1 353
Pojištění osob	253	520	690	523	943	1046	1 296	2 214
Celkem	4 773	4 548	4 806	4 478	5 142	6 682	6 143	10 624

Zdroj: vlastní, dle statistik ČAP

Jak je vidět z tabulky číslo 2, přední místo ve statistikách pojistných podvodů (v počtu případů) zaujímají podvody v oblasti pojištění motorových vozidel. Tyto jsou vůbec nejfrekventovanějším typem pojistných podvodů (tvoří až 80 % všech případů pojistných podvodů), zejména co se týče havarijního pojištění motorových vozidel, které může zahrnovat riziko živelní, riziko odcizení, riziko vandalismu a riziko havárie, při níž si majitel sám poškodí své vlastní auto.⁶³

Bližší specifikace pojistných podvodů na nemovitostech vlivem úmyslně založeného požáru není možné ze statistik pojišťoven v ČR získat.

⁶³ ČEJKOVÁ, V., NEČAS, S., Pojišťovnictví., 2., přeprac. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2006. 130 s. ISBN 80-210-3990-6, s. 35.

6. ODHALOVÁNÍ POJISTNÝCH PODVODŮ

Pokusy o pojistné podvody dávají mnozí odborníci do souvislosti s ekonomickou krizí. Podle světových statistik patří mezi pojistné podvody čtrnáct procent všech případů, které klienti hlásí pojišťovně. V případě automobilů a motocyklů prý zkouší pojišťovnu podvést dokonce 35 % pojištěných.⁶⁴

6.1. SOUČASNÉ METODY

Všechny pojišťovací instituty na našem trhu vedou „boj“ proti pojistným podvodům a k tomuto také využívají specializovaná pracoviště, která jsou součástí oddělení kontroly a interního auditu (Česká pojišťovna – Odbor vyšetřování a interní bezpečnosti, Uniqa pojišťovna – oddělení prevence a vyšetřování,...). Pracovníci těchto oddělení odhalují pojistné podvody a školí likvidátory pojistných událostí tak, aby dokázali rozpoznat jednání pojištěného nebo pojistníka, na základě indikátorů které signalizují, že by se mohlo jednat o pojistný podvod.

Jistým přínosem v boji proti pojistným podvodům je dohoda o spolupráci v zájmu účinného spolupůsobení proti páčání trestné činnosti, uzavřená 22. dubna 2005 mezi Policií České republiky a Českou asociací pojišťoven. Dohoda upravuje vztahy obou stran při objasňování příčin a odstraňování následků kriminality, zejména při vyšetřování trestných činů v souvislosti s likvidací pojistných událostí a při prevenci pojistných podvodů. Obsahem vzájemné spolupráce je například výměna informací, vzdělávání, metodická, analytická a legislativní činnost.⁶⁵

---

⁶⁴ Program Virtual Crash pomáhá České pojišťovně odhalovat podvody, 9. 6. 2009

[cit. 2011-07-17] Dostupné z:

<http://securityworld.cz/aktuality/Program-Virtual-Crash-pomaha-Ceske-pojistovne-odhalovat-podvody-1718>

⁶⁵ Významné události z historie Policie, Dohoda o spolupráci mezi Policejním prezidiem České republiky a Českou asociací pojišťoven ze dne 22. 4. 2005,

[cit. 2011-07-17] Dostupné z:

<http://www.policie.cz/clanek/20-let-policie-ceske-republiky.aspx?q=Y2hudW09NQ%3D%3D>

V roce 2006 ČSOB Pojišťovna jako první pojišťovna v Česku zapojila do boje s podvodníky výkonné informační technologie a zprovoznila technologický systém pro detekci pojistných podvodů. **Systém je založen na automatickém zpracování dat o pojistných smlouvách a pojistných událostech a byl prvním systémem svého druhu v zemi.** V podobě systému na odhalování pojistných podvodů likvidátoři a vyšetřovatelé pojišťovny dostali do rukou mocný nástroj. Ke každé hlášené pojistné události dnes počítače pravidelně zpracovávají stovky údajů, automaticky vyhledávají podezřelé kombinace a označují ty pojistné události, u nichž je velká pravděpodobnost podvodu. Pracovníci pojišťovny mohou k těmto případům během několika minut dohledat řadu informací a rozhodnout se, na které případy se zaměřit. Rozsah i efektivita šetření se tak výrazně zvýšila a podvodníci mohou počítat s vysokým rizikem odhalení - zvláště ti, kteří zkoušejí „šťěstí“ častěji.⁶⁶

Česká pojišťovna, a.s. (dále jen „ČP“) začala v roce 2009 používat jednu z nejmodernějších technologií pro efektivnější odhalování pojistných podvodů v oblasti pojištění motorových vozidel.

Systém sběru dat v kombinaci se speciálním softwarem a programem Virtual Crash, dokáže přesně analyzovat průběh dopravních nehod. Na základě velkého množství informací, získaných jak od klientů, tak přímo na místě nehody, dokáže ČP přesně simulovat průběh havárie a vytvořit její animaci, kterou pak lze sledovat z různých úhlů pohledu.⁶⁷ Jedná se o provádění analýzy průběhu dopravní nehody obdobné znalecké analýze, při které jsou shromážděny informace od všech účastníků nehody, provedeno zaměření místa nehody, prohlédnuta vozidla účastníků nehody, ponehodových stop a následně provedena samotná analýza nehody.⁶⁸

---

⁶⁶ Vylákat peníze z pojišťovny už nebude tak snadné, 21. 4. 2006 [cit. 2011-07-17] Dostupné z: <http://www.1000webu.com/aktuality/?p=402>

⁶⁷ Program Virtual Crash pomáhá České pojišťovně odhalovat podvody, 9. 6. 2009 [cit. 2011-07-17] Dostupné z: <http://securityworld.cz/aktuality/Program-Virtual-Crash-pomaha-Ceske-pojistovne-odhalovat-podvody-1718>

⁶⁸ Poradí si systém Virtual Crash s pojistnými podvody?, 5. 5. 2009 [cit. 2011-07-17] Dostupné z: <http://www.finance.cz/zpravy/finance/218809-poradi-si-system-virtual-crash-s-pojistnymi-podvody-/>

U České asociace pojišťoven v roce 2011 byl spuštěn speciální systém pro podporu odhalování pojistného podvodu tzv. SVIPO (Systém pro výměnu informací o podezřelých okolnostech), který umožňuje systémové odhalování některých druhů podvodů páchaných napříč trhem. Cílem je poskytnout přidanou hodnotu pojistitelům v této oblasti a pomoci jim cíleně odhalovat podvody, které se z úhlu pohledu jedné pojišťovny nemusí na první pohled jevit podezřele a k jejichž odhalení je třeba mít informace o škodách daného subjektu u jiných pojistitelů. SVIPO umožňuje systémově identifikovat pojistné události, u nichž existuje vysoká pravděpodobnost, že se jedná o pojistné podvody. Systém identifikuje sofistikované případy pojistného podvodu, které bývají zpravidla dopředu připravovány a páchany organizovanými skupinami pachatelů. Jde například o pokusy získat pojistné plnění za stejnou škodu u více pojišťoven současně (při zatajení vícenásobného pojištění) nebo opakovaně (při zatajení předchozí škody), případy příliš častých škod subjektu nebo předmětu pojištění (např. vozidla), pokud jejich četnost překračuje statistickou pravděpodobnost nahodilosti, nebo případy opakovaného výskytu stejných subjektů v různých škodných událostech, v nichž se střídají jejich role. SVIPO tyto podezřelé okolnosti identifikuje a automaticky předá informaci dotčeným pojišťovnám. Pojišťovny podezřelé pojistné události dále prověřují za účelem potvrzení nebo vyvrácení podezření a přijetí náležitých opatření.⁶⁹

6.2. POŽÁRY A MATEMATICKÉ MODELOVÁNÍ POŽÁRŮ – MOŽNÉ VYUŽITÍ V POJIŠŤOVNICTVÍ

Popsat požár v kterémkoliv časovém okamžiku je dosti náročný úkol, neboť se jedná o nestacionární děj, který závisí na mnoha parametrech.

Ve světě se začínají těšit velké oblibě programy, které umí simulovat rozvoj požáru. Rozmach těchto programů nastává důsledkem výkonnější výpočetní techniky a nabytých znalostí či zkušeností z experimentálních zkoušek. Může se jednat například o program modelující šíření požáru lesního porostu nebo o model simulující požár uvnitř objektu.⁷⁰

---

⁶⁹ Pojistný podvod

[cit. 2014-10-05] Dostupné z:

<http://www.cap.cz/vse-o-pojisteni/pojisteni-v-praxi/pojistny-podvod>

⁷⁰ PEZDOVÁ, Z., Porovnání reálného požáru prostřednictvím matematického modelu požáru – Diplomová práce, Ostrava, VŠB – FBI, 2008

Využití těchto modelů slouží k ověření požadavků kladených na požární bezpečnost staveb, účinnost stabilních hasicích zařízení, zjišťování aktivace kouřových detektorů, zjištění množství odvodu kouře a tepla, určení odstupových vzdáleností, či rekonstrukci požáru, tj. také ověření příčiny vzniku požáru a tím možnosti odhalení pojistného podvodu.

7. VYMEZENÍ POUŽITÝCH METOD A VYTÝČENÍ

HYPOTÉZ

V této Diplomové práci bude vycházeno ze statistických materiálů volně dostupných na internetových stránkách Policie ČR, Ministerstva vnitra ČR, ČAP, jednotlivých pojišťovacích institutů, Českého statistického úřadu a z vnitřní databáze Hasičského záchranného sboru ČR.

Cílem práce má být vyhodnocení faktorů směřujících ke vzniku pojistného podvodu, a to se zaměřením na pojistný podvod páchaný na nemovitosti formou úmyslně založeného požáru. Odhalení pojistného podvodu vlivem úmyslně založeného požáru na nemovitosti je velice těžko prokazatelné. Tomuto také nasvědčuje fakt, že ani statistické tabulky oslovených pojišťoven nevidují rozlišení požárem poškozených nemovitostí, byť „jen“ s příznakem úmyslného zapálení.

Při provádění šetření budou ke splnění cílů využity především tyto metody vědecké práce:

- statistická metoda – zkoumání vycházející ze získaných dat, které lze kvantifikovat pomocí matematické statistiky,
- rešerše – vyhledávání informací o určité problematice na základě konkrétního požadavku se soupisem vyhledaných informací uvedeným jako výsledek,
- komparace – srovnání
- informační analýza – setřídění a rozbor informací získaných na základě předešlé rešerše.⁷¹

---

⁷¹ GAŽIOVÁ, I, Pojistné podvody – Diplomová práce, Brno 2010

Účelová jednání budou analyzována podle:

1) subjektu

- pohlaví pachatele
- věku pachatele
- územního členění

2) předmětu

- dle škody a místa vzniku požáru
- dle odvětví hospodářství

3) dle pojišťovacího ústavu

Pro statistickou analýzu účelových jednání jsou stanoveny následující hypotézy:

H1 – pachatelem pojistného podvodu bude muž, ve věku 20 – 30 let s místem spáchání pojistného podvodu v Praze,

H2 – požár s největší škodou, který je úmyslně založený na nemovitosti, tudíž u něj lze předpokládat, jako motiv pojistný podvod bude založený v budovách a halách pro výrobu a služby,

H3 – jako odvětví bude úmyslně založenými požáry nejvíce exponována doprava,

H4 – úmyslně založeným požárem na nemovitosti bude nejvíce poškozena Česká pojišťovna, a.s.

8. ANALÝZA POJISTNÝCH PODVODŮ

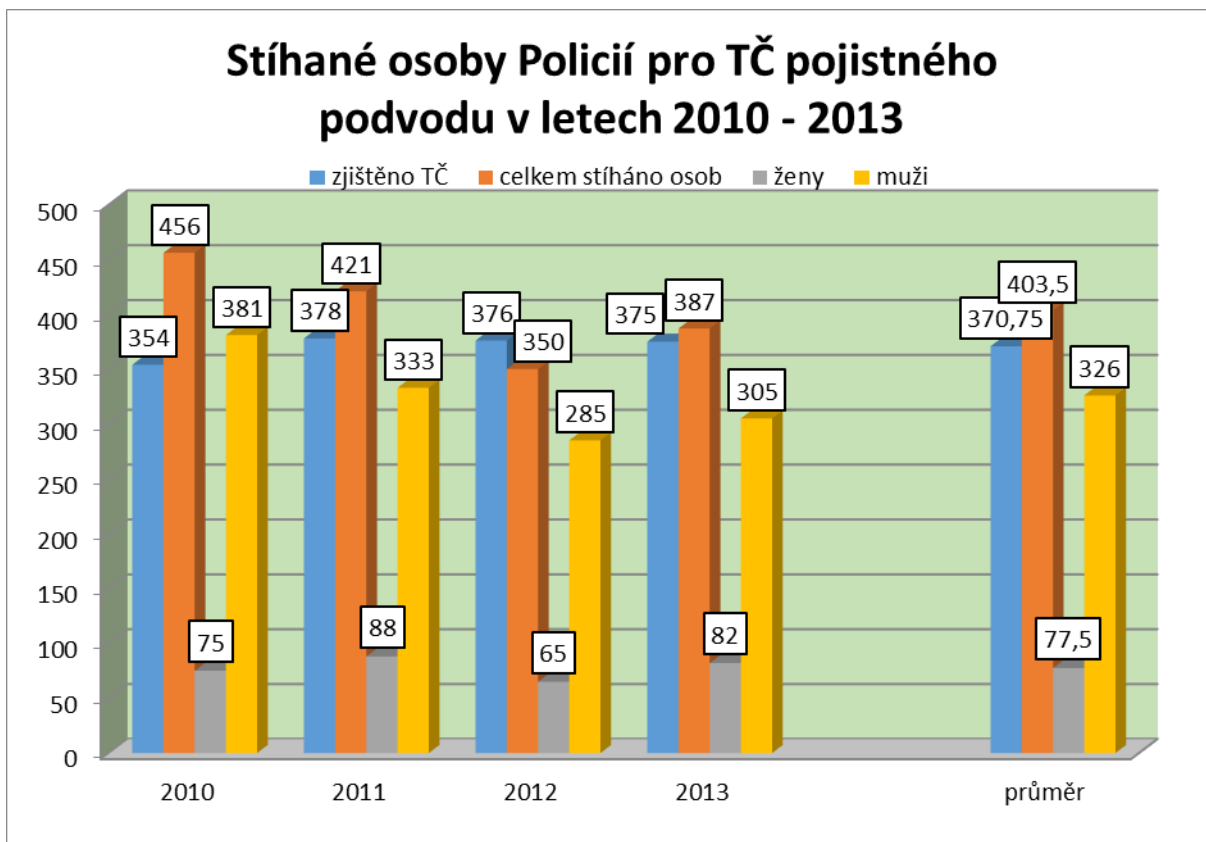
8.1. ANALÝZA SUBJEKTU POJISTNÉHO PODVODU

Nejprve bude provedena analýza subjektu pojistného podvodu zaměřená na pohlaví pachatele této trestné činnosti, a to ze statistických informací pro rok 2010 – 2013 dostupných z veřejných informačních zdrojů.

Policie ČR ve svých statistikách uvádí, že bylo celkem stíháno pro rok 2010 celkem 381 mužů a 75 žen pro 354 zjištěných pojistných podvodů. Z těchto údajů vyplývá, že muži se dopustili pojistného podvodu v 83,55 % případů, kdežto ženy „jen“ v 16,45 % případů. Dále je patrné, že bylo celkem pro pojistný podvod stíháno víc osob, než bylo Policií ČR zjištěno trestných činů (dále jen „TČ“). Takto markantní rozdíl mezi zjištěnými TČ a stíhanými osobami v roce 2010 nebyly zjištěny u žádného jiného TČ. V roce 2011 bylo stíháno celkem 333 mužů a 88 žen pro 378 zjištěných pojistných podvodů. Z těchto údajů vyplývá, že muži se dopustili pojistného podvodu v 79,1 % případů, kdežto ženy „jen“ v 20,9 % případů. V roce 2012 bylo stíháno celkem 285 mužů a 65 žen (350 osob) pro 376 zjištěných pojistných podvodů. Tento rok je ve sledovaném období jako jediný, kdy bylo stíháno méně osob, nežli odhaleno pojistných podvodů. Z těchto údajů vyplývá, že muži se dopustili pojistného podvodu v 81,43 % případů, kdežto ženy „jen“ v 18,57 % případů. V roce 2013 bylo stíháno celkem 305 mužů a 82 žen pro 375 zjištěných pojistných podvodů. Z těchto údajů vyplývá, že muži se dopustili pojistného podvodu v 78,81 % případů, kdežto ženy „jen“ v 21,19 % případů.

Z daných výsledků je patrné, že muži byli pro trestný čin pojistného podvodu stíháni v cca 81 %, kdežto ženy jen v cca 19 %.

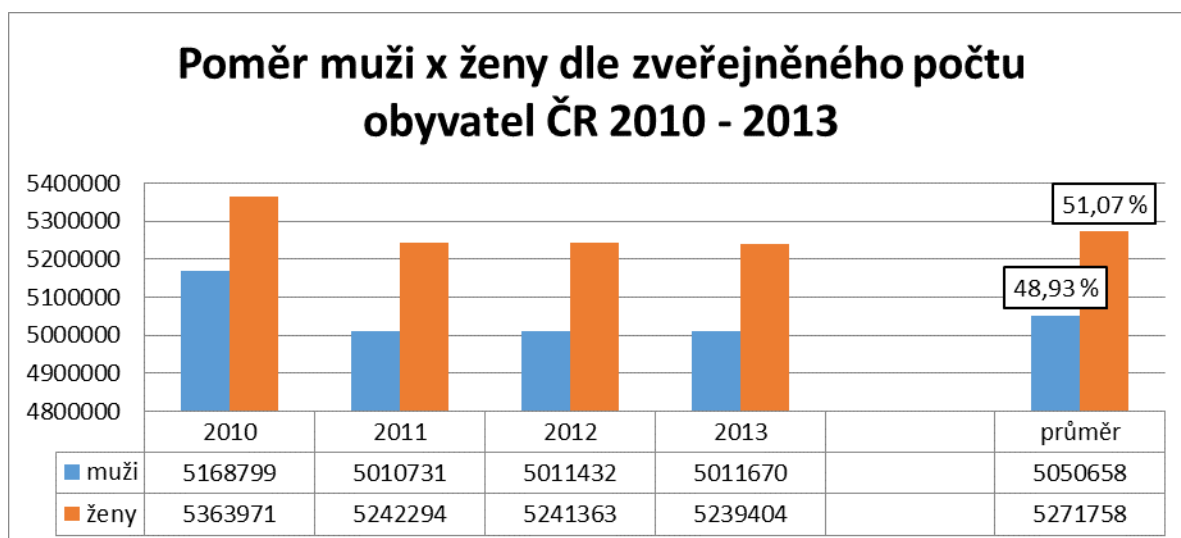
graf č .1 – počet odhalených pojistných podvodů a stíhaných osob (muži x ženy) v letech 2010 - 2013

Zdroj: vlastní, ze statistik zveřejněných na <http://www.policie.cz>

Výsledek této analýzy bude porovnán se statistickým přehledem obyvatelstva České republiky ve shodném období, tedy 2010 – 2013.

graf č. 2 – poměr muži x ženy dle počtu obyvatel 2010 - 2013

Zdroj: vlastní, ze statistik zveřejněných na <http://www.mvcr.cz>

Zde bylo zjištěno, že v ČR za toto období je stav populace v podstatě neměnný a udržuje se na hranici průměru cca 51 % žen a cca 49 % mužů, bez výrazných změn (viz graf č. 2). Vzhledem ke zjištění, že rozdíl mezi populací mužského a ženského pohlaví je pro účely této Diplomové práce zanedbatelný bylo uvažováno jako o početní rovnoměrnosti. Z grafu č. 1 vyplývá, že pachatelem každého cca 5. – 6. trestného činu pojistného podvodu v letech 2010 – 2013 byla žena. Výsledek potvrzuje prvotní hypotézu, že pachatelem pojistného podvodu bude ve většině případů muž.

- Kriminalita žen tvoří jen 8 – 10 % celkové kriminality,
- světově stoupající tendence - mění se postavení ženy
- nerovnoměrný podíl žen u jednotlivých druhů kriminality
- více majetková (podvody), méně násilná (výjimka vražda novorozence).⁷²

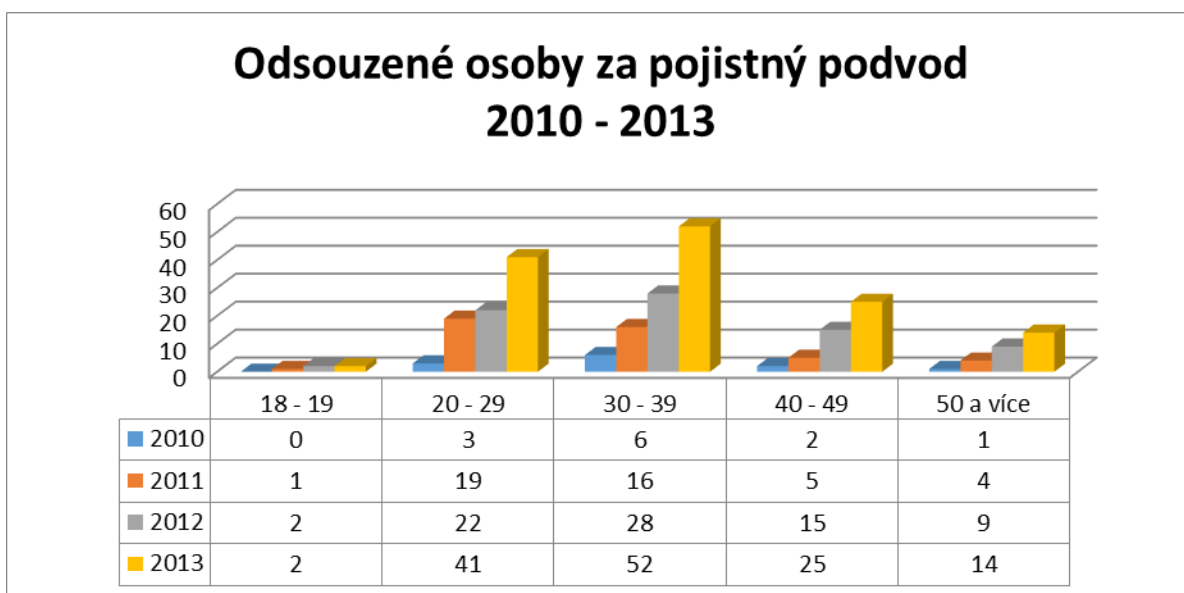
Dále bude provedena analýza subjektu pojistného podvodu zaměřená na věk pachatele.

⁷² Neznámý autor a práce, s. 3 [cit. 2011-08-24] Dostupné z:

http://files.mava.webnode.cz/200000154-61878637b2/SD_Kriminalita.pdf

Je vycházeno z dat Ministerstva spravedlnosti, zveřejněných na internetovém portálu. Jedná se o ročenky kriminality v letech 2010 - 2013. Z těchto údajů je patrné, že v roce 2010 z celkového počtu 12 odsouzených není žádný ve věku 18 – 19 let, 3 odsouzení jsou ve věku 20 – 29 let, tj. 25 %, 6 odsouzených je ve věku 30 – 39 let, tj. 50 %, 2 odsouzení jsou ve věku 40 – 49 let, tj. 16,7 % a posledních jeden odsouzený se řadí do věkové skupiny 50 let a více, což činí 8,3 %. V roce 2011 byl z celkového počtu 45 odsouzených jeden ve věku 18 – 19 let, tj. 2,2 %, 19 odsouzených je ve věku 20 – 29 let, tj. 42,2 %, 16 odsouzených je ve věku 30 – 39 let, tj. 35,6 %, 5 odsouzených je ve věku 40 – 49 let, tj. 11,1 % a čtyři odsouzení se řadí do věkové skupiny 50 let a více, což činí 8,9 %. V roce 2012 byly z celkového počtu 76 odsouzených dva ve věku 18 – 19 let, tj. 2,6 %, 22 odsouzených je ve věku 20 – 29 let, tj. 28,9 %, 28 odsouzených je ve věku 30 – 39 let, tj. 36,8 %, 15 odsouzených je ve věku 40 – 49 let, tj. 19,7 % a devět odsouzených se řadí do věkové skupiny 50 let a více, což činí 11,8 %. V roce 2013 byly z celkového počtu 134 odsouzených dva ve věku 18 – 19 let, tj. 1,5 %, 41 odsouzených je ve věku 20 – 29 let, tj. 30,6 %, 28 odsouzených je ve věku 30 – 39 let, tj. 20,9 %, 15 odsouzených je ve věku 40 – 49 let, tj. 11,2 % a devět odsouzených se řadí do věkové skupiny 50 let a více, což činí 6,7 %.

graf č. 3 – odsouzené osoby dle věku

Zdroj: vlastní, ze statistik zveřejněných na <http://cslav.justice.cz>

Jak z uvedeného grafu vyplývá, nejvíce odsouzených za trestný čin pojistného podvodu je ve věkové hranici 30 – 39 let, následuje věková skupina 20 – 29 let, poté následuje věková skupina 40 – 49 let a 50 a více let. Věková skupina 18 – 19 let je na místě posledním, ale vzhledem k faktu, že se jedná o rozmezí sledování dvou let, nelze toto brát jako relevantní výsledek pro účely této práce.

Jako poslední bude provedena analýza subjektu dle územního členění (dle krajského uspořádání).

Nejdříve bude vycházeno z dat Policie ČR, kde z údajů pro jednotlivé kraje byla sestavena následující tabulka č. 3. Zde je patrné, že nejvíce pojistných podvodů v letech 2010 – 2013 bylo zjištěno v Hlavním městě Praze a dále ve Středočeském kraji. Následuje Moravskoslezský kraj s polovičním počtem zjištěných pojistných podvodů ve srovnání s krajem Středočeským, jako čtvrtý nejrizikovější je vzhledem k počtu odhalených pojistných podvodů kraj Ústecký, pátý je Jihomoravský kraj, šestý je kraj Liberecký. Na sedmém místě je kraj Jihočeský, osmý Olomoucký, devátý Pardubický, desátý Královéhradecký, jedenáctý Zlínský a jako pomyslně nejbezpečnější se jeví kraj Plzeňský, kde bylo Policií ČR odhaleno méně, než 1/10 pojistných podvodů v porovnání z této tabulky nejrizikovějším Hlavním městem Prahou.

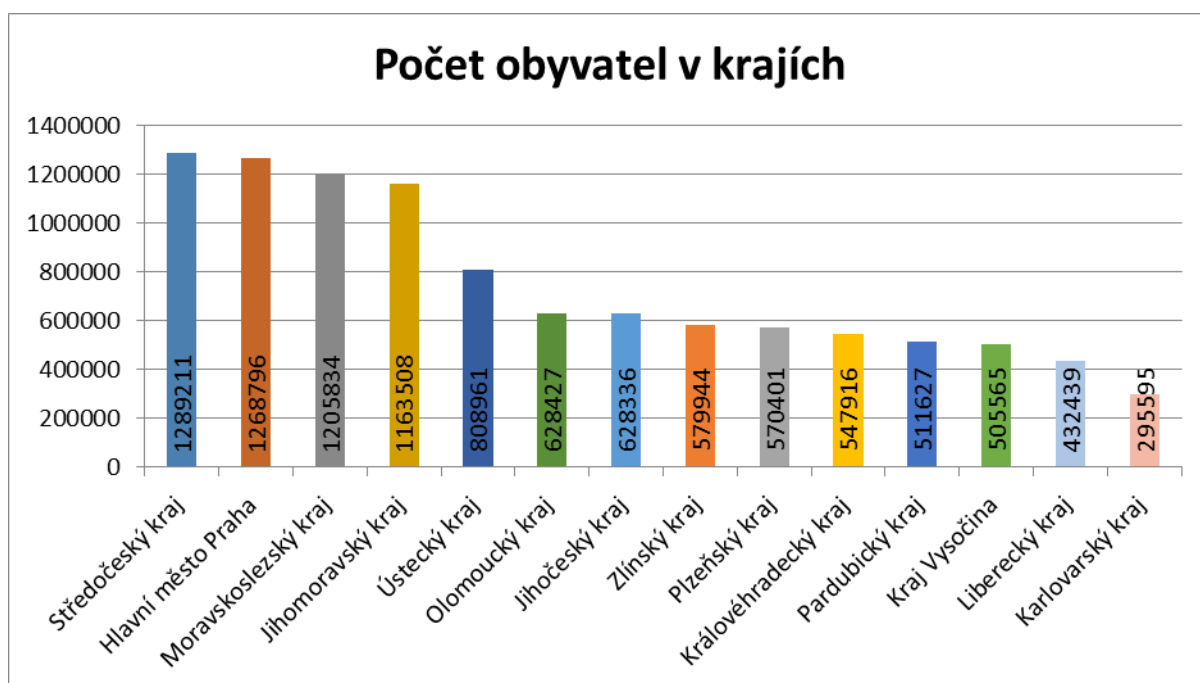
tab. č. 3 – Zjištěné podvody Policií ČR dle rozdělení KŘ

Zjištěné pojistné podvody KŘP ČR						
	2010	2011	2012	2013	celkem	pořadí
KŘP Hl. m. Prahy	101	84	96	106	387	1.
KŘP Středočeského kraje	109	40	68	83	300	2.
KŘP Moravskoslezského kraje	24	29	38	51	142	3.
KŘP Ústeckého kraje	27	39	35	29	130	4.
KŘP Jihomoravského kraje	16	22	33	20	91	5.
KŘP Libereckého kraje	17	32	18	11	78	6.
KŘP Jihočeského kraje	17	23	18	12	70	7.
KŘP Olomouckého kraje	10	22	15	15	62	8.
KŘP Pardubického kraje	9	23	12	12	56	9.
KŘP Královéhradeckého kraje	7	20	11	8	46	10.
KŘP Zlínského kraje	5	11	9	12	37	11.
KŘP Plzeňského kraje	4	13	11	6	34	12.
KŘP kraje vysočina	6	5	7	13	31	13.
KŘP Karlovarského kraje	2	12	5	0	19	14.
celkem	354	375	376	378	1483	

Zdroj: vlastní, ze statistik zveřejněných na <http://www.policie.cz>

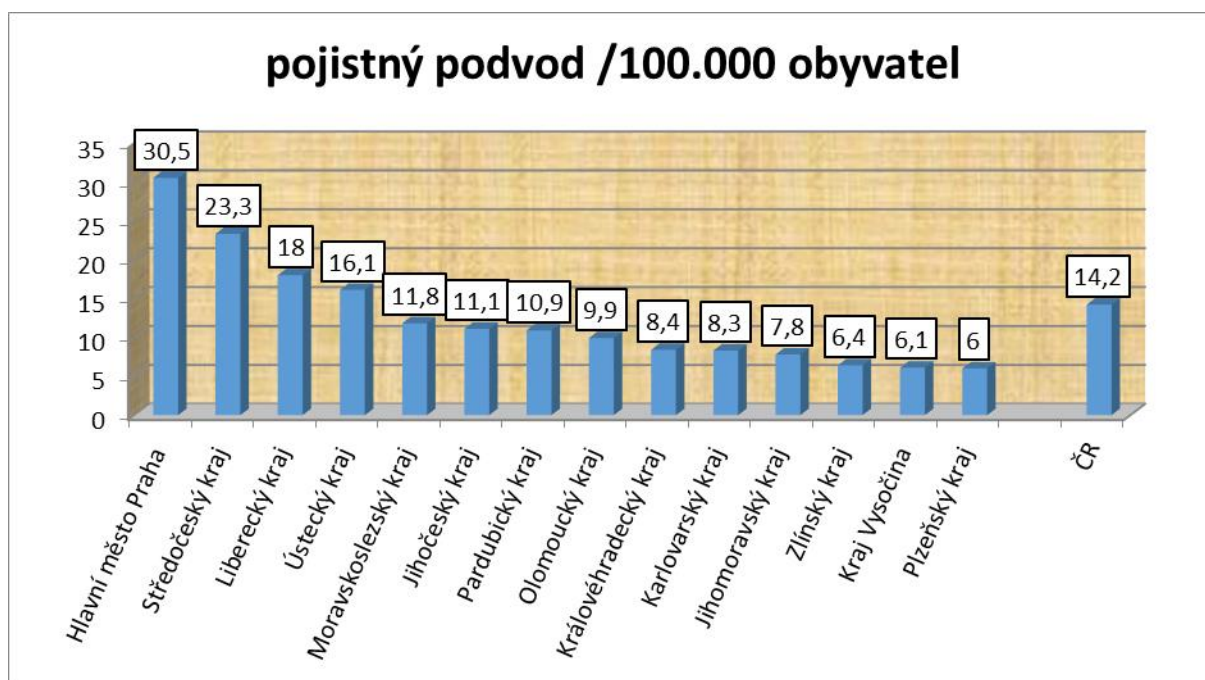
Pro objektivní posouzení a vyvození vypovídajících výsledků byla výše uvedená data přepočítána v poměru na 100.000 obyvatel v kraji. Bylo vycházeno z údajů Českého statistického úřadu, kde byl zjištěn počet obyvatel kraje z posledního oficiálního sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011 (graf č. 4) a ten následně rozpočítán na pojistné podvody odhalené PČR. Výsledky jsou znázorněny v grafu č. 5.

graf č. 4 – počet obyvatel krajů dle výsledků oficiálního sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011

Zdroj: vlastní, ze statistik zveřejněných na <http://www.czso.cz>

graf č. 5 – počet zjištěných pojistných podvodů v přepočtu na 100.000 obyvatel kraje

Zdroj: vlastní, ze statistik zveřejněných na <http://www.czso.cz> a <http://www.policie.cz>

Pořadí krajů se po přepočtu změnilo, a to následovně: Hlavní město Praha zaujímá stále první pozici s hodnotou 30,5 pojistných podvodů na 100.000 obyvatel. Středočeský kraj je stále druhý s 23,3 pojistnými podvody na 100.000 obyvatel. Dále nastává změna oproti celkovému počtu pojistných podvodů a jako třetí je Liberecký kraj s průměrem 18 pojistných podvodů na 100.000 obyvatel, následuje Ústecký kraj s hodnotou 16,1. Od pomyslného pátého místa mají kraje hodnoty nižší, nežli je průměr ČR (14,2). Jedná se o Moravskoslezský kraj (11,8), Jihočeský kraj (11,1), Pardubický kraj (10,9), Olomoucký kraj (9,9), Královéhradecký kraj (8,4), Karlovarský kraj (8,3), Jihomoravský kraj (7,8), Zlínský kraj (6,4), kraj Vysočina (6,1) a jako kraj s nejmenším počtem zjištěných pojistných podvodů v přepočtu na obyvatele kraje je Plzeňský kraj s 6 pojistnými podvody v přepočtu na 100.000 obyvatel. Z výsledků znázorněných v grafu č. 5 je vidět, že Hlavní město Praha má více jak dvakrát větší počet zjištěných pojistných podvodů, nežli pátý Moravskoslezský kraj, což platí i v porovnání s průměrem ČR. Dále počet pojistných podvodů pozvolna klesá a rozdíly nejsou nijak diametrální. Jako příčinu velkého rozdílu mezi prvním Hlavním městem Prahou, druhým Středočeským krajem a zbylými kraji je možné spatřovat ve velkém počtu obyvatel těchto lokalit a tím také větší intimitě pachatelů, kteří tohoto značně využívají, spoléhají se na velké množství hlášených pojistných událostí v těchto lokalitách a tím pádem menší pravděpodobnosti odhalení pojistného podvodu. Samozřejmě toto nemusí být hlavní příčinou

těchto výsledků a zjištěná fakta by mohla být zkoumána v samostatné práci. Toto ale není cílem této diplomové práce, proto bude použit zjištěný výsledek jako konstatování daného stavu.

Na základě těchto zjištěných informací bylo jako nejrizikovější pro spáchání pojistného podvodu vyhodnoceno Hlavní město Praha, což potvrzuje prvotní hypotézu, kde bylo uvažováno o Hlavním městě Praze, jako o oblasti s největším výskytem zjištěných pojistných podvodů.

8.2. ANALÝZA PŘEDMĚTU POJISTNÉHO PODVODU

Analýza předmětu pojistného podvodu bude prováděna na požárech vzniklých na území Středočeského kraje v roce 2010 – 2013, kdy jako příčina vzniku požáru bylo stanoveno úmyslné zapálení, ať již zjištěným pachatelem, či pachatelem nezjištěným. Nelze však zaměňovat úmyslně založený požár s pojistným podvodem. Bude se tedy jednat o úmyslně založené požáry nemovitostí, dle objektu vzniku požáru a nejrizikovějšího odvětví hospodářství. Středočeský kraj byl vyhodnocen v předchozí analýze, jako druhý nejpravděpodobnější pro spáchání pojistného podvodu a vzhledem k mému povolání, které vykonávám právě ve Středočeském kraji, mám přístup do veškerých statistických dat vedených HZS ČR Středočeského kraje, proto budou analyzována data právě z tohoto kraje a této databáze.

tab. č. 4 – tabulka znázorňující vztah mezi počtem požárů v objektech a výší škody v tisících Kč ve Středočeském kraji 2010 - 2013, všechny úmyslně založené požáry nemovitých věcí po odstranění objektů, které nejsou nemovitostmi

	2010		2011		2012		2013		celkem			
	počet	škoda	počet	škoda	počet	škoda	počet	škoda	počet	podíl v %	škoda	podíl v %
Budovy pro společné ubytování a rekreaci	13	9980	12	2543	20	7721	12	3267	57	4,42	23511	7,33
Rodinné domky	19	12630	12	8445	13	6460	8	5810	52	4,03	33345	10,4
Bytový fond domovní	5	3170	5	1004	9	674	11	235	30	2,32	5083	1,59
Opuštěné a demoliční budovy a objekty	10	136	2	4000	6	117	5	384	23	1,78	4637	1,45
Budovy pro skladování zemědělských produktů	7	6255	7	6647	4	4082	2	280	20	1,55	17264	5,38
Budovy pro obchod a veřejné stravování	7	879	4	955	5	1805	3	240	19	1,47	3879	1,21
Budovy pro garážování a údržbu vozidel	1	84	7	7232	6	17143	3	210	17	1,32	24669	7,69
Jednoúčelové budovy pro skladování	3	15300	7	12710	5	45388	0	0	15	1,16	73398	22,89
Budovy pro kulturu, osvětlu a tělovýchovu	3	990	4	1040	1	40	0	0	8	0,62	2070	0,65
Budovy a haly pro výrobu a služby	2	17425	0	0	1	6	4	5680	7	0,54	23111	7,21
Budovy pro živočišnou a rostlinnou výrobu	2	310	2	3513	2	2026	1	1	7	0,54	5850	1,82
Garáže /mimo budov/	0	0	1	2000	2	1600	4	435	7	0,54	4035	1,26
Ostatní budovy pro bydlení	1	2	3	3160	1	150	0	0	5	0,39	3312	1,03
Budovy pro dopravu a spoje	0	0	4	115	1	15	0	0	5	0,39	130	0,04
Budovy a objekty ve výstavbě	2	150	0	0	1	400	0	0	3	0,23	550	0,17
Energetické výrobní budovy	0	0	1	7000	1	400	0	0	2	0,15	7400	2,31
Budovy administrativní	1	1000	0	0	0	0	1	3000	2	0,15	4000	1,25
Budovy pro výchovu, vědu a výzkum	0	0	0	0	0	0	2	501	2	0,15	501	0,16
Budovy pro zdravotnictví	1	65	0	0	0	0	1	10	2	0,15	75	0,02
Historické a církevní budovy a objekty	0	0	0	0	0	0	1	20	1	0,08	20	0,01
Budovy pro sociální zabezpečení	1	18	0	0	0	0	0	0	1	0,08	18	0,01
CELKEM	78	68394	71	60364	78	88027	58	20073	285	22,1 %	263858	73,9 %

Zdroj: vlastní výpočty ze statistických dat HZS Středočeského kraje

Z výše uvedené tabulky č. 4 byly odstraněny úmyslně založené požáry jiných objektů, nežli jsou nemovité věci. Na prvním místě co do počtu byly požáry odpadů, dále automobilů, zemědělských ploch, lesů apod. Je patrné, že počet požárů není přímo úměrný škodě způsobené požáry. Pro potřeby této diplomové práce, tedy mimo jiné i vyvození rizikových faktorů při sjednávání pojistných smluv v oblasti neživotního pojištění – pojištění nemovitostí

bude vycházeno z této upravené tabulky s vysvětlením k možným příčinám požáru z hlediska vyšetřovatele požárů Hasičského záchranného sboru ČR.

Jak je patrné z tabulky, počet úmyslně založených požárů nemovitostí je cca čtvrtinový oproti počtu všech úmyslně založených požárů, ale škody na majetku dosahují více jak 70 % z celkového objemu škod. Je vhodné se zamyslet nad faktem, že z tabulky byla odstraněna položka dopravní prostředky a pracovní stroje, která měla jako druhá nejvyšší způsobené škody a také počet událostí (úmyslně založených požárů). Jedná se však o další problémovou oblast pojištění, která by mohla být také zpracována v samostatné diplomové práci. Pro účely této práce je tento fakt pominut a budeme se zabývat pouze čtyřmi objekty požárů nemovitostí s nejvyšší přímou škodou.

Největší škoda na majetku v této vybrané skupině nemovitostí úmyslně založených požárů je u jednoúčelových budov pro skladování. Těchto bylo požárem zničeno v letech 2010 – 2013 ve Středočeském kraji celkem 15 s výší škody 73.398.000,- Kč. Jedná se o škody, které jsou zapříčiněny převážně velikostí komplexu budov, či naskladněným materiálem, nikoli počtem požárů. Tento patří k nižším v porovnání s následujícími objekty. Při zjištění úmyslného zapálení jako příčiny vzniku požáru tohoto typu objektu je vhodné zaměřit se na fakt, zda je nemovitost zatížena úvěrem a jaká je splátková ukázněnost poškozeného. Je potřeba zaměřit se na možnost dlouhodobé ztráty odbytu, otevření nového konkurenčního podniku, či skladovacího prostoru a mnoho dalších logických vazeb. Existuje možnost nesolventnosti poškozeného, kdy se mu jako varianta osvobození od splácení jeví zaplacení zbývající dlužné částky z pojištění, přičemž zbytek peněz bude mít pro svoji potřebu. Vyšetřování HZS ČR ve většině případů končí ve fázi prokázání příčiny požáru, tedy úmyslně založeného požáru a další dokazování je věcí orgánů činných v trestním řízení a pojišťoven. Nemusí se však vždy jednat o pojistný podvod, ale může jít o mstu ze strany konkurence, či zaměstnanců jak současných, tak bývalých, maskování jiné trestné činnosti apod. Vzhledem k faktu, že se jedná o požáry s největší škodou mezi porovnávanými objekty, je třeba, aby pojišťovny byly při uzavírání smluv a případném vyplácení pojistného plnění velice obezřetné. Dalšími objekty zasaženými vysokou škodou ve vztahu k úmyslně založeným požárům byly ve Středočeském kraji ve sledovaném období rodinné domy. Jednalo se o 52 požárů se škodou 33.345.000,- Kč. Konstatování jakékoli možnosti využití úmyslně založeného požáru k obohacení na úkor pojišťovny se v případě obývaného domku a absence jiné nemovitosti jeví většinou jako málo pravděpodobné, jelikož majitel přichází o veškerý svůj majetek, který má spojený se vzpomínkami a jen těžce se s ním loučí.

Poškozený je do vyplacení pojistné částky odkázaný na sociální dávku, kterou může obdržet jako dávku v nouzi od příslušného úřadu. Tato dávka stěží postačí na zakoupení potřebných věcí pro rodinu. Člověk postižený požárem vlastního bydlení se při požáru většinou chová nevyzpytatelně, vrhá se do hořícího objektu „zachránit“ své věci, tím ohrožuje svůj vlastní život a přiděluje práci zasahujícím jednotkám požární ochrany, nebo naopak nekomunikuje, uzavře se do sebe a tím znesnadňuje výkon státního požárního dozoru – vyšetřování příčiny požáru. Možnost úmyslného zapálení rodinného domku využitého k pojistnému podvodu se jeví v případě nemovitosti neudržované, zchátralé, neobývané, nebo naopak obývané proti vůli majitele nechtěnými nájemníky. Další možnost, která může nasvědčovat pojistnému podvodu je v případě, že se objekt nachází v památkové zóně a památkovým úřadem není povolena rekonstrukce, či je povolena s podmínkami, které je možno dodržet jen s velkými vynaloženými finančními prostředky. Zde je pro majitele nejspokladnější varianta nemovitost úmyslně zapálit, tím získat prostředky na výstavbu nemovitosti nové a povolení památkového úřadu, například strhnout obvodové stěny z materiálu, který v dnešní době nevyhovuje stavebním standardům. Takto je v médiích také publikován případ nedávno shořelé historické Petrovy boudy v Krkonoších, která byla úmyslně zapálena. Třetí objekty s nejvyšší škodou při úmyslně založeném požáru byly budovy pro garážování a údržbu vozidel. Jednalo se o 17 požárů se škodou 24.669.000,- Kč. V porovnání s objektem na prvním místě se jedná o srovnatelný počet požárů, avšak cca třetinovou škodu. Ve výši této škody figuruje především případ podezření z pojistného podvodu, který bude prezentován v kapitole 9, a tento druh objektu vyzdvihl na pomyslnou třetí příčku. Důvody spáchání pojistného podvodu jsou totožné jako u objektu jednoúčelové budovy pro skladování. Podrobnější popis markantů vedoucích k odhalení pojistného podvodu jsou uvedeny v již zmíněné kapitole 9. Na čtvrtém místě jsou budovy pro společné ubytování a rekreaci. Tvoří skupinu o počtu 57 požárů se škodou 23.511.000,- Kč. Z popsané čtveřice objektů se jedná o objekty s nejvyšším počtem požárů s nejnižší nárokovanou škodou. Toto nasvědčuje faktu, že o případný pojistný podvod usilují osoby jako jednotlivci, nikoli organizovaná skupina a pokouší se tímto způsobem řešit svoji nesnadnou finanční situaci, kdy mají kde bydlet, avšak vlastní rekreační objekt, jehož shořením se zlepší jejich finanční situace. Rekreační objekty se jako předmět k pojistnému podvodu zdají oproti rodinným domkům „výhodnější“. Jsou často vystavěny v místech odlehlých od obyvatelstva, proto je pravděpodobnost odhalení pachatele při činu minimální. Dále je také větší pravděpodobnost pozdějšího zpozorování a ohlášení požáru, tím pozdější zahájení hasebního zásahu a větší pravděpodobnost, že celá nemovitost shoří. Bývá nárokováno vybavení nemovitosti, které se zde nikdy nenacházelo a vybavení, které zde

skutečně bylo, je značně nadhodnoceno. Další markanty mohou být z části, nebo zcela shodné, s úmyslně založeným požárem rodinného domku.

Analýza dle požárů v jednotlivých odvětvích hospodářství bude vypracována také z dat HZS Středočeského kraje. V této analýze nebude postupováno jako v předchozím případě (dle výše škody), ale dle počtu požárů v daném odvětví. Výše škody je zde zavádějící, jelikož jsou zde uvedeny součty škod jak na nemovitostech, tak na věcech movitých spadající do daného odvětví. Analýze budou podrobeny stejně jako v tabulce předchozí čtyři odvětví.

tab. č. 5 – tabulka znázorňující vztah mezi počtem požárů v jednotlivých odvětvích hospodářství a výší škody – Středočeský kraj 2010, všechny úmyslně založené požáry

	2010		2011		2012		2013		celkem			
	počet	škoda	počet	škoda	počet	škoda	počet	škoda	počet	podíl v %	škoda	podíl v %
Ostatní veřejné a osobní	134	12212	140	15492	143	8345	123	3798	540	41,83	39847	12,43
Doprava	58	7312	53	9149	41	65092	23	1933	175	13,56	83486	26,04
Soukromé domácnosti	41	16722	46	16256	45	11436	36	10061	168	13,01	54475	16,99
Zemědělství	44	24550	49	17362	31	7899	27	6006	151	11,7	55817	17,41
Zpracovatelský průmysl	21	18082	24	5490	10	505	18	3290	73	5,65	27367	8,53
Lesnictví	19	1768	21	1129	11	219	8	712	59	4,57	3828	1,19
Pohostinství, ubytování	12	1813	8	1551	16	4277	10	960	46	3,56	8601	2,68
Služby pod., výzkum, real.	3	15010	6	793	3	280	11	5945	23	1,78	22028	6,87
Jiné a nezatříděno	8	0	4	0	5	0	2	0	19	1,47	0	0
Obchod, opravy zboží	4	1831	5	14249	7	2566	2	16	18	1,39	18662	5,82
Výroba, rozvod el. a plynu	1	5	3	259	1	400	1	79	6	0,46	743	0,23
Stavebnictví	2	136	1	0	1	5000	1	350	5	0,39	5486	1,71
Veřej. správa, bezpečnost	0	0	0	0	2	2	2	30	4	0,31	32	0,01
Zdravotnictví, sociální	1	65	0	0	0	0	1	10	2	0,15	75	0,02
Pošty, telekomunikace	0	0	1	200	0	0	0	0	1	0,08	200	0,06
Dobývání nerost. surovin	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0,08	0	0
Celkem	349	99506	361	81930	316	106021	265	33190	1291		320647	

Zdroj: vlastní výpočty ze statistických dat HZS Středočeského kraje

Z tabulky je patrné, že nejvíce úmyslně založených požárů bylo v ostatních veřejných a osobních odvětvích. Jedná se o 540 požárů, přičemž většinu z tohoto počtu tvoří požáry odpadů a černých skládek. Jako druhé nejvíce exponované odvětví je doprava se 175 požáry, která po odstranění ostatních a veřejných odvětví (tedy odpadu a skládek) tvoří cca 23 % všech požárů. Zde se jedná především o požáry úmyslně zapálených vozidel a jistě si zaslouží pozornost likvidátorů pojišťoven. Další odvětví jsou soukromé domácnosti se 168 úmyslně

založenými požáry. Zde dochází nejčastěji k požáru rodinných domů a rekreačních zařízení, kdy jak bylo uvedeno v předchozí analýze se, jako rizikové pro pojišťovny jeví právě rekreační chaty. Čtvrté je odvětví zemědělství se 151 požáry, což činí po odstranění ostatních a veřejných odvětví cca 20 %. Zde jsou uvedeny jak úmyslně zapálené budovy pro zemědělství, tak požáry zemědělských plodin na poli (neposekané obilí) a sklady zemědělských produktů (seníky, stohy slámy, apod.). Tato oblast je pro pojišťovny z hlediska pojistného podvodu také velice zajímavá, jelikož dochází k úmyslně založeným požárům u stále stejných subjektů, které jako minimum podnikatelů v zemědělství mají své produkty pojištěné. Je tedy předpoklad, že dochází k úmyslnému zapálení těchto produktů za účelem získání pojistného plnění. Následují další odvětví dle tabulky, které po odstranění ostatních a veřejných odvětví činí cca deset a méně procent z celkového počtu úmyslně založených požárů.

8.3. ANALÝZA DLE POJIŠŤOVACÍHO ÚSTAVU

Zde bude provedena analýza dle podílu pojišťovacích ústavů v neživotním pojištění na trhu ve vztahu s úmyslně založenými požáry ve Středočeském kraji.

V první tabulce č. 6 jsou uvedeny podíly pojišťoven na trhu v neživotním pojištění pro rok 2010 – 2013, které budou porovnány s tabulkou č 7, kde jsou uvedeny pojišťovny dotčené úmyslně založenými požáry ve Středočeském kraji (byla podána žádost k HZS Středočeského kraje o vystavení Zprávy o vzniku a příčině požáru jako podklad pro pojistné plnění) a počty událostí, ke kterým se tyto zprávy vztahovaly v letech 2010 - 2013. Tato data není možné získat z žádného výstupu statistických dat, proto byla každá událost typu úmyslně založený požár revidována jednotlivě a data zaznamenána.

tab. č. 6 – pojišťovací instituty a jejich podíl na trhu v neživotním pojištění dle předepsaného smluvního pojistného v letech 2010 – 2013

	2010	2011	2012	2013		
Pojišťovna	podíl v %	podíl v %	podíl v %	podíl v %	průměr	pořadí
Česká pojišťovna, a.s.	28,2	28,4	27,9	27,3	27,95	1
Kooperativa, a.s., Vienna Insurance Group	28	23,6	23,3	23,3	24,55	2
Allianz pojišťovna, a.s.	8,7	10,3	10,6	10,6	10,05	3
Generali Pojišťovna, a.s.	7,6	8,2	7,4	7,4	7,65	4
Česká podnikatelská pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group	5,6	6,6	6,9	6,9	6,5	5
ČSOB Pojišťovna, a.s., člen holdingu ČSOB	4,9	5,7	6,5	6,5	5,9	6
UNIQA pojišťovna, a.s.	4,6	5,6	6,4	6,4	5,75	7
POJIŠŤOVNA CARDIF PRO VITA, a.s.	2,1	2,8	4,6	3	3,21	8
Slavia Pojišťovna, a.s.	0,8	1,1	1,1	1,1	1,03	9
Triglav pojišťovna, a.s.	0,8	0,9	1,1	1,1	0,98	10
Exportní garanční a pojišťovací společnost, a.s.	2,8	0	0	0	0,7	11
Hasičská vzájemná pojišťovna, a.s.	0,6	0,7	0,7	0,7	0,68	12
AXA pojišťovna, a.s.	0,2	0,2	1,1	1,1	0,65	13
Wüstenrot pojišťovna, a.s.	0,4	0,5	0,7	0,7	0,58	14
Česká pojišťovna ZDRAVÍ, a.s.	0,5	0,6	0,6	0,6	0,58	15
Pojišťovna České spořitelny, a.s. Vienna Insurance Group	0,8	1,1	0,2	0,2	0,58	16
Pojišťovna VZP, a.s.	0,5	0,6	0,5	0,5	0,53	17
HDI Versicherung AG, organizační složka	0,4	0,4	0,5	0,5	0,45	18
ERV Evropská pojišťovna, a.s.	0,3	0,4	0,4	0,4	0,38	19
D.A.S. pojišťovna právní ochrany, a.s.	0,3	0,4	0,4	0,4	0,38	20
MAXIMA pojišťovna, a.s.	0,5	0,4	0,3	0,3	0,38	21
Komerční pojišťovna, a.s.	0,4	0,4	0,3	0,3	0,35	22
DIRECT Pojišťovna, a.s.	0,4	0,5	0,4	0	0,33	23
MetLife pojišťovna, a.s.	0,3	0,3	0,2	0,2	0,25	24
ERGO pojišťovna., a.s.	0,2	0,3	0,2	0,2	0,23	25
AXA životní pojišťovna, a.s.	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	26
Česká kancelář pojistitelů	0	0	0	0	0	27

Zdroj: vlastní výpočty z <http://www.cap.cz>

Z tabulky je patrné, že největší podíl na trhu s pojistnými produkty v oblasti neživotního pojištění zaujímá Česká pojišťovna, a.s. (dále jen „Česká pojišťovna“), a to více, jak čtvrtinou podílu. Následuje pojišťovna Kooperativa, a.s., Vienna Insurance Group (dále jen „Kooperativa“), která má podíl srovnatelný. Další je Allianz pojišťovna, a.s. (dále jen „Allianz“), s cca 10 % podílu, následuje Generali pojišťovna, a.s. (dále jen „Generali“), Česká

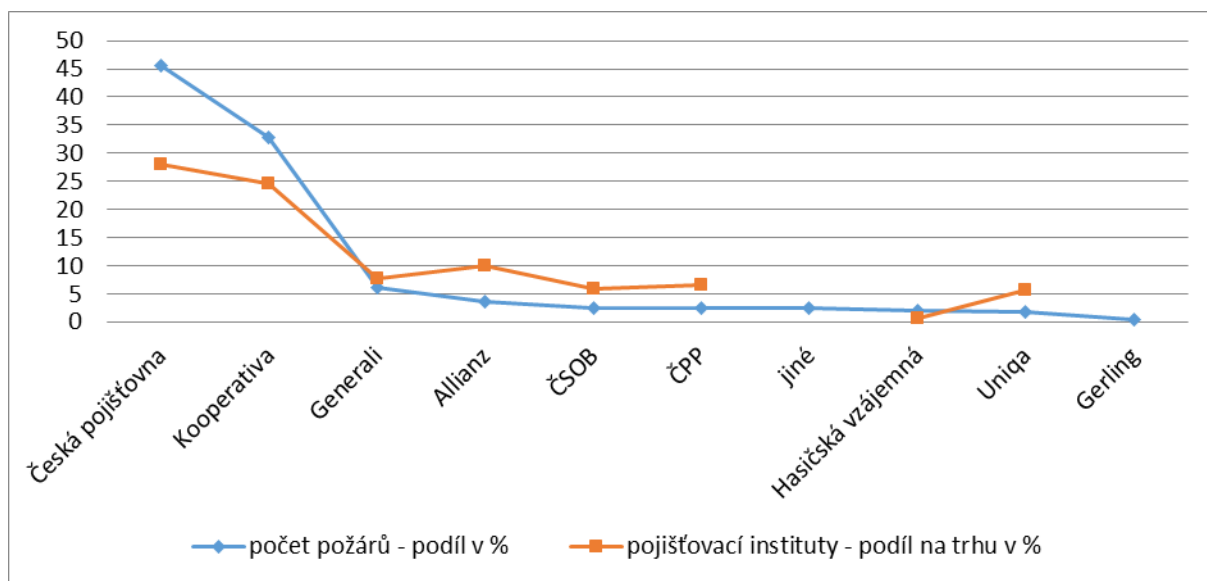
podnikatelská pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group (dále jen „ČPP“), ČSOB pojišťovna, a.s., člen holdingu ČSOB (dále jen „ČSOB“) a UNIQA pojišťovna, a.s. (dále jen „Uniqa“). Zbytek pojišťovacích institutů je pod hranicí 5% podílu na trhu, což může být zapříčiněno nekompletností poskytovaných produktů „menších“ pojišťoven, tzn., že zveřejněné pojišťovny např. neposkytují pojištění nemovitostí.

tab. č. 7 – pojišťovací instituty dotčené úmyslně založenými požáry nemovitostí na území Středočeského kraje v porovnání s podílem na trhu v neživotním pojištění v letech 2010 – 2013

rok 2010 - 2013				
Pojišťovna	počet požárů	škoda v tis. Kč	uchráněné hodnoty v tis. Kč	podíl v %
Česká pojišťovna	110	127931	136270	45,6
Kooperativa	79	33808	64593	32,8
Generali	15	1916	6920	6,2
Allianz	9	26259	224430	3,7
ČSOB	6	11410	2850	2,5
ČPP	6	5317	2711	2,5
jiné	6	2677	18400	2,5
Hasičská vzájemná	5	339	533	2,1
Uniqa	4	26150	1703	1,7
Gerling	1	1	10	0,4

Zdroj: vlastní výpočty z dat HZS Středočeského kraje

graf č. 6 – podíl poškozených pojišťoven úmyslně založenými požáry nemovitostí ve Středočeském kraji za období 2010 – 2013

Zdroj: vlastní výpočet z dat <http://www.cap.cz>

Tabulka č. 7 znázorňuje, že nejvíce poškozenou pojišťovnou ve vztahu k úmyslně založeným požárům ve Středočeském kraji byla Česká pojišťovna, u které bylo uplatněno 110 pojistných událostí v celkové částce 127.931.000,- Kč, což tvoří 45,6 % z celkově 241 událostí (nejvyšší škoda u jediné události byla vyčíslena na 40.000.000,- Kč). Druhá počtem požárů nejvíce poškozená je pojišťovna Kooperativa, u které bylo nárokováno 79 pojistných událostí v celkové škodě 33.808.000,- Kč (32,8 % událostí). Uchráněné hodnoty na majetku tvořily 64.140.000,- Kč, tedy dvojnásobek vyplacené částky. Dále následují pojišťovny Generali s 15 pojistnými událostmi a pojišťovna Allianz s devíti pojistnými událostmi (nejvyšší škoda u jediné události byla u pojišťovny Allianz vyčíslena na 15.000.000,- Kč). Za zmínku stojí uchráněné hodnoty na majetku jednotkami požární ochrany, které byly pro pojišťovnu Allianz vyčísleny na 224.430.000,- Kč, což je více, než osminásobek uplatňované škody, která činila 26.259.000,- Kč. Další tři pojišťovny mají shodný počet uplatněného pojistného plnění (6), ale škody se diametrálně liší. Jedná se o pojišťovnu ČSOB, ČPP a jiné blíže nesledované pojišťovny (zahraniční pojišťovny – bez nalezené shody v menu zadávacího modulu Statistického sledování událostí). U pojišťovny ČSOB byla nejvyšší škoda u jediné události 10.000.000,- Kč. Následuje Hasičská vzájemná pojišťovna, a.s., pojišťovna Uniqa, kde u čtyř pojistných událostí došlo ke škodě 26.150.000,- Kč, přičemž v jednom případě byla škoda vyčíslena na 25.000.000,- Kč.

Na základě dat uveřejněných v tabulce č. 6 a 7, porovnaných v grafu č. 6, lze konstatovat, že nejvíce poškozenou pojišťovnou v počtu nárokováných pojistných událostí byla v letech 2010 – 2013 na území Středočeského kraje Česká pojišťovna, následovaná pojišťovnou Kooperativa. Výsledky těchto tabulek společně korespondují a odpovídají pojistnému zastoupení. Dále došlo k drobné nesrovnalosti mezi pojišťovnami Generali a Allianz. Tyto rozdíly jsou v minimální míře a je možné je přikládat faktu, že podíl na trhu v oblasti pojištění nemovitostí se může lišit od podílu v oblasti neživotního pojištění.

8.4. VYHODNOCENÍ STANOVENÝCH HYPOTÉZ

Na základě vyhodnocených shromážděných dat byly provedeny analýzy, jejichž výsledky budou porovnány s hypotézami stanovenými v článku č. 8.

Hypotéza H1 předpokládala jako pachatele pojistného podvodu muže, ve věku 20 – 30 let, který spáchá pojistný podvod na území Hlavního města Prahy. Tuto hypotézu se podařilo potvrdit jen částečně, a to ve vztahu s pohlavím pachatele, kde bylo zjištěno, že žena se dopustí cca každého 5. – 6. pojistného podvodu, což značí cca 18% podíl na páčání této trestné činnosti. Při páčání ostatních trestných činů ženami je podíl obdobný. Nepotvrzenou částí hypotézy č. 1 je věk pachatele. Bylo zjištěno, že průměrný věk pachatele pojistného podvodu dle statistik Ministerstva spravedlnosti je 30 – 39 let, přičemž hypotéza předpokládala věk 20 – 30 let. Další částí hypotézy, která se potvrdila je místo spáchání pojistného podvodu. V hypotéze bylo zvoleno Hlavní město Praha, které je v žebříčku celkové kriminality na pomyslném vrcholu. Analýzou bylo prokázáno, že nejvíce pojistných podvodů se skutečně odhalí v Praze, a tento výsledek zůstane nezměněn také po přepočtení pojistných podvodů na počet obyvatel.

Hypotéza H2 předpokládala, že požár úmyslně založený na nemovitosti vystavěné v Hlavním městě Praze, jehož motivem může být pojistný podvod s největší škodou na majetku, bude založený v budovách, či halách pro výrobu a služby. Tato hypotéza se nepotvrdila. Provedenou analýzou bylo zjištěno, že k největším škodám na majetku při úmyslně založených požárech došlo u jednoúčelových budov pro skladování.

Hypotéza H3, kde bylo uvažováno o dopravě jako odvětví hospodářství, kde je největší počet úmyslně založených požárů s možností motivu pojistného podvodu se potvrdila. Nejdříve bylo odstraněno odvětví ostatní veřejné a osobní, kde bylo zjištěno, že se

jedná zpravidla o požáry odpadů, odpadních kontejnerů a černých skládek. Toto odvětví tedy pro analýzu vyhodnocující rizikové faktory v oblasti pojišťovnictví netvořilo reprezentativní vzorek a bylo z analýzy vyřazeno. V odvětví dopravy bylo úmyslně založeno 175 požárů, což je cca čtvrtina všech požárů po přepočtu bez výše zmiňovaného odvětví ostatního veřejného a osobního.

Hypotéza H4, která předpokládala, jako nejvíce poškozenou pojišťovnu úmyslně založeným požárem nemovitosti ve Středních Čechách v letech 2009 – 2013 Českou pojišťovnu byla potvrzena. Při stanovování hypotézy bylo vycházeno z veřejností zažitého faktu, že nejrozšířenějším pojišťovacím institutem je v oblasti neživotního pojištění Česká pojišťovna. Tento fakt byl potvrzen, ale zároveň bylo zjištěno, že pojišťovna Kooperativa, za Českou pojišťovnu zaostává o pouhých 3,4 % dle objemu předepsaného pojistného. Vyhodnocením dat HZS Středočeského kraje bylo zjištěno, že v daném časovém úseku došlo k 241 požárům, kdy byla pojištěným nárokována škoda u pojišťovny. Z tohoto počtu bylo nejvíce událostí spojeno právě s Českou pojišťovnou (110 událostí). Tento fakt kopíruje stav na trhu, který je uveden v tabulce č. 6, přičemž potvrzuje původní hypotézu.

8.5. PROFIL PACHATELE POJISTNÉHO PODVODU PODLE VYHODNOCENÝCH STANOVENÝCH ANALÝZ

Na základě zjištěných informací a faktů, které byly stanoveny a vyhodnoceny v předchozích analýzách, byl sestaven obecný profil pachatele pojistného podvodu, jehož motivem by mohlo být úmyslné zapálení nemovitosti a zjištění nejpravděpodobnějšího poškozeného pojišťovacího institutu.

Nejčastějším pachatelem trestného činu pojistného podvodu úmyslně založeného požáru je muž starý 30 – 40 let, který pojistný podvod spáchá v Hlavním městě Praze, s nejvyšší škodou v jed noučelové budově pro skladování, nebo v odvětví dopravy. Svým jednáním poškodí s největší pravděpodobností Českou pojišťovnu, či pojišťovnu Kooperativa.

9. PŘÍPADOVÉ STUDIE ÚČELOVÉHO JEDNÁNÍ

Pojistné podvody připravují pojišťovny každý rok o nemalé finanční částky a jejich odhalování je doslova mravenčí prací interních specialistů pojišťoven, ale i příslušníků Policie ČR zařazených na různých pracovních pozicích. Zjištění, že se jedná o pojistný podvod nastává většinou až po určité době, kdy je již ve skutku, který se jeví jako „standardní“ pojistná událost učiněno šetření právě zaměstnanců pojišťoven, či příslušníků Policie ČR, kteří danou událost prověřují. Stejně tak je tomu i v případě následující studie pojistných podvodů, kdy z počátku byly požáry vyšetřovány jako trestný čin obecného ohrožení a až v průběhu vyšetřování bylo zjištěno, že se jedná o pojistný podvod.

Z osobní konzultace s pracovníkem pojišťovny Uniq, a.s. vyšlo najevo, že pojistný podvod, jakožto úmyslně založený požár nemovitosti se za dobu jeho několikaleté praxe na oddělení prevence a vyšetřování podařilo prokázat pouze v jednom případě. Problém s prokázáním pojistného podvodu vlivem úmyslně založeného požáru nejen na nemovitosti připouští také příslušníci PČR SKPV, Oddělení obecné kriminality z Krajského ředitelství policie. Z tohoto důvodu je také u první studie použit případ pojistného podvodu, který se primárně týkal vybavení umístěného uvnitř požárem zasaženého objektu, přičemž škody na nemovitosti jsou ve srovnání se škodami na vybavení několikanásobně menší. Ve druhém případě se jedná o klasický pojistný podvod učiněný na nemovitosti.

V prvním případě, který je použit, jako studie pojistného podvodu vlivem úmyslně založeného požáru nejsou záměrně použity žádné časové termíny a jsou pozměněna některá data, aby nedošlo k možné identifikaci skutkového děje vzhledem k faktu, že bylo sděleno obvinění dotčeným osobám a bude provedeno soudní líčení. Ve studii jsou proto použity fotografie z obdobných požárů. Tímto pojistným podvodem jsou dotčeny čtyři pojišťovací instituty. Přičemž dva instituty nebyly dotčeny přímo jednáním pachatele, ale vlivem otevřeného plamene, sálavého tepla a zborcených konstrukcí objektu zasaženého úmyslně založeným požárem v blízkosti okolních objektů. U pojistitelů byla nárokována pojistná událost nemovitosti a jejího vybavení. Jednalo se o požárem degradované vybavení stavby a stavbu samotnou. Škoda byla odhadnuta na několik desítek milionů korun.

9.1. POŽÁR VZHLEDEM K PROBÍHAJÍCÍMU SOUDNÍMU LÍČENÍ BLÍŽE NESPECIFIKOVANÝ

Jedná se o požár objektu pro garážování a údržbu vozidel, který stále ještě nebyl soudně rozhodnut a z tohoto důvodu nejsou zveřejněny žádné bližší údaje, umožňující identifikaci případu. Jedná se o velice zajímavou casu, proto bylo přistoupeno k jejímu zařazení do této práce.

9.1.1. ŠETŘENÍ UDÁLOSTI OKAMŽITĚ PO POŽÁRU.

Šetřením na místě události příslušníky Policie ČR v součinnosti s vyšetřovateli Hasičského záchranného sboru ČR bylo zjištěno, že v objektu nebyly prováděny před vznikem požáru žádné požárně nebezpečné práce, ani se nepracovalo s hořlavými, či samovznětlivými látkami. Dále bylo zjištěno, že požárem jsou z největší části zasaženy dva navzájem propojené objekty. V těchto místech byly nejvíce tepelně degradované materiály a stopy šíření požáru ve směru z těchto prostor. Vnitřní prostory objektů byly označeny jako požární ohnisko.

obr. č. 1

obr. č. 2

obr. č. 1 – budova zasažená požárem v době příjezdu jednotky požární ochrany

obr. č. 2 – stav budovy po likvidaci požáru

Prohlídkou vnitřního prostoru objektů bylo zjištěno, že na konstrukcích objektů, ani na vnitřním vybavení nejsou patrné jednoznačné ohniskové stopy, nasvědčující vzniku požáru v jednom místě. Z tohoto důvodu vznikl předpoklad, že požár byl založen plošně. Porovnáním

požárního zatížení objektu (množství hořlavých materiálů v objektu) a stupně poškození objektu, bylo zjištěno, že došlo k termickým deformacím nosných ocelových konstrukcí a tepelnému poškození vybavení, neúměrnému k požárnímu zatížení objektu, jelikož zde byly uskladněny převážně nehořlavé materiály. Na místě byl rovněž přítomen kriminalistický expert z oboru elektrotechnika, který konstatoval, že na místě činu nebylo zjištěno typické ohnisko pro požár, jehož příčinou by byla porucha, či úmyslné poškození elektroinstalace, či elektrického zařízení.

obr. č. 3

obr. č. 3 – přítomnost kriminalistického experta a vyšetřovatelů HZS na požářišti

Z výše uvedených zjištěných skutečností byla sestavena hypotéza, že k založení požáru a vzniku vysoké teploty na požářišti, způsobující tvarovou deformaci ocelových nosných konstrukcí a drolení omítek, bylo použito velké množství hořlavých materiálů, či hořlavé kapaliny jako akcelerační hoření, které byly na požářiště doneseny a kterými byl požár založen. Z tohoto důvodu byl na místo požáru povolán služební pes vycvičený k detekci akceleračních na požářišti.

obr. č. 4

obr. č. 5

obr. č. 4 – pes vycvičený k detekci akceleraantů na požářišti při hledání akceleraantu

obr. č. 5 – pes značící akceleraant na požářišti

Služebním psem byla provedena prohlídka požářiště a bylo označeno celkem více jak deset míst možného výskytu akceleraantů hoření. Z označených míst byly provedeny technikem PČR odběry a zajištění chemických stop, které byly odeslány Kriminologickému ústavu Praha k provedení požárně – technické expertizy. Dále bylo odebráno několik stop mechanoskopických.

obr. č. 6

obr. č. 7

obr. č. 6 – označené chemické stopy na požářišti

obr. č. 7 – odebraná mechanoskopická stopa

9.1.2. VÝSLEDEK EXPERTÍZ PROVEDENÝCH V ODBORNÝCH LABORATOŘÍCH

Z Odborného vyjádření, zpracovaného Kriminalistickým ústavem Praha, obor kriminalistika, odvětví chemie, fyzikální chemie je zřejmé, že v zajištěných stopách byly zjištěny uhlovodíky obsažené v automobilovém benzínu a přítomnost motorové nafty. Vyhodnocením stop mechanoskopických, které provedl Odbor kriminalistické techniky a expertiz - PČR bylo konstatováno, že na zajištěných mechanoskopických stopách nebyly zjištěny žádné mechanoskopické stopy, které by svědčily o násilném působení nástroje na zámeček.

9.1.3. VÝSLEDEK ŠETŘENÍ PŘÍČINY VZNIKU POŽÁRU

Vyhodnocením dostupných informací a faktů byla stanovena konečná verze vzniku požáru, a to úmyslné zapálení neznámým pachatelem za použití hořlavé kapaliny jako akceleraantu hoření, kdy požár byl úmyslně založen plošně v prostorách dvou navzájem propojených objektů, kde byla zaparkována vozidla.

obr. č. 8

obr. č. 8 – zaparkovaná vozidla degradovaná požárem

Vlivem přítomnosti hořlavých materiálů v okolí místa požáru, vysokou iniciační teplotou, vznikající hořením hořlavé kapaliny v přítomnosti oxidovadla hoření (vzdušného kyslíku) se požár rozšířil na okolní hořlavé materiály uvnitř obou objektů. Po dosažení teplotního rozdílu mezi vnější a vnitřní částí skleněných výplní okenních rámců o 70°C došlo k prasknutí výplně a přísunu vzdušného kyslíku na požářiště, což mělo za následek nárůst intenzity požáru a další šíření požáru, zejména na uskladněné náhradní díly pro automobily a zaparkovaný automobil na nádvoří. Působením teploty plamenů a sálavého tepla docházelo k postupným tepelným deformacím konstrukčních materiálů a došlo k poškození sousedního domu, konkrétně poškození fasády domu, částečnému poškození střešního trámu a k prasknutí skleněné výplně plastového okna. K dalšímu rozšíření požáru nedošlo vlivem hasebnímu zásahu přivolaných jednotek požární ochrany. V případě pozdějšího zpozorování či ohlášení požáru hrozilo reálné nebezpečí rozšíření požáru na celý komplex budov a možnému rozšíření požáru na sousední rodinný dům. Tímto zásahem byl uchráněn majetek v hodnotě cca 3.000.000,- Kč.

9.1.4. NÁSLEDNÉ ŠETŘENÍ POLICIE ČR

Ze sdělení zástupce pojišťovny bylo zjištěno, že necelý měsíc před vznikem požáru si u této společnosti pojistil p. XA st. cizí státní příslušník, zaměstnanec firmy ABC (firma, jíž vznikla škoda na vybavení objektu) své luxusní motorové vozidlo, které, ač v objektu běžně neparkovalo, bylo v objektu umístěno a zcela shořelo. Osoba pana XA po požáru byla k požáru objektu vyslechnuta policisty krajského ředitelství, poté jmenovaný odcestoval do místa trvalého bydliště.

Vzhledem ke skutečnosti, že na straně jedné byly zjištěny značné rozpory mezi majetkem, který měl být ze strany firmy ABC umístěn v požárem poškozeném objektu v porovnání se skutečností a bylo zjištěno značně nestandardní nakládání s majetkem firmy ABC a také nestandardní umístění vybavení a zařízení v poškozeném objektu, které bylo zdůvodňováno plánovaným převozem tohoto majetku do pobočky firmy se sídlem mimo ČR a na straně druhé nebyl zjištěn jiný motiv zapálení objektu ze strany neznámého pachatele, než-li získání pojistného plnění, bylo přistoupeno k řádnému prověření podnikatelských aktivit firmy ABC a firem s touto propojených.

Šetřením Policie ČR mimo území ČR, v místě, kde měla být pobočka firmy ABC bylo zjištěno, že zde skutečně byla před nedávnou dobou založena firma DEF. Sídlo firmy je zde však pouze evidenční a hala pronajatá za účelem podnikání je v dezolátním stavu a žádná výroba se zde neprovádí.

K vysvětlení rozporů mezi zjištěnými skutečnostmi a učiněnými výpověďmi bylo p. XB a p. XC nabídnuto fyziodetekční vyšetření (detektor lži) na Kriminallistickém ústavu v Praze. Pan XB toto odmítl ihned, p. XC účast přislíbil, ale v den konání vyšetření tuto odvolal bez sdělení objektivního důvodu.

9.1.5. VÝSLEDEK ŠETŘENÍ POLICIE ČR

Vzhledem ke skutečnostem shora uvedeným je zřejmé, že se nepodařilo policejnímu orgánu zjistit pachatele trestného činu Obecné ohrožení, kterého se dopustil neznámý pachatel tím, že vnikl nezjištěným způsobem do uzavřeného objektu spol. ABC, kde za masivního užití akcelerantů hoření úmyslně založil požár, který následně zcela zničil celý objekt, včetně jeho zařízení, dále několik kusů automobilů a další vybavení objektu, čímž způsobil škodu zejména majiteli objektu p. XD a dále spol. ABC, která zde byla v nájmu, a patřilo jí vybavení uvnitř objektu. Zjištěné skutečnosti zcela jednoznačně svědčí pro to, že požár založila neznámá osoba, která měla v době spáchání činu přístup do objektu, v úmyslu získat pojistné plnění za poškozené věci zde umístěné, čímž je dáno důvodné podezření ze spáchání trestného činu Pojistného podvodu.

Provedeným rozsáhlým prověřováním bylo zjištěno, že majitel firmy ABC p. XE se pravděpodobně dopustil trestného činu pojistného podvodu.

Uvedeného jednání se dopustil tím, že po požáru objektu nejprve u externího likvidátora pojišťovny a následně i přímo u pojišťovny uplatňoval vyplacení pojistného plnění za majetek, který se v poškozeném objektu nenalézal a za majetek, který byl značně nadhodnocen. Jedná se zejména o nové náhradní díly do automobilů, které dle svědeckých výpovědí byly použité a do objektu přivezeny před vznikem požáru. Dále se jedná o značně nadhodnocenou část vybavení. Deklarovaná hodnota ze strany p. XE je několik set tisíc korun. Bylo zjištěno, že toto vybavení je staršího data výroby a v současné době má reálnou hodnotu nepřevyšující několik desítek tisíc korun. Další vybavení v požadované hodnotě několika milionů korun, prokazatelně zakoupeného před požárem p. XC, jednajícím za firmu ABC a to za několik desítek tisíc korun v aukci. Také byl zadokumentován požadavek na vyplacení plnění za majetek v hodnotě několika desítek tisíc korun, který byl však již dříve deklarován jako odcizený.

V průběhu vyšetřování byly dále zjištěny informace nasvědčující páčání další trestné činnosti, kterou v současné době prověřuje PČR SKPV odbor hospodářské kriminality Krajského ředitelství policie.

V době zpracování této diplomové práce bylo osobám podezřelým ze spáchání trestného činu Pojistného podvodu sděleno obvinění. Soudní líčení nebylo zatím provedeno.

9.2. POJISTNÝ PODVOD – DVAKRÁT ÚMYSLNĚ ZALOŽENÝ POŽÁR RODINNÉHO DOMU

V této části bude prezentován odhalený pojistný podvod, který byl opakovaně spáchán na nemovitosti (rodinném domě) ve Středočeském kraji, obci Bezno. Ve spolupráci HZS, Obvodního oddělení Policie (dále jen „OOP“) ČR Benátky nad Jizerou a SKPV Mladá Boleslav byl tento podvod odhalen a jeho pachatelé soudně trestáni.

9.2.1. POŽÁR Č. 1 ZE DNE 8. 2. 2012

Požár nízké budovy byl ohlášen na tísňovou linku PČR ve 22:16 hod, čas vzniku požáru byl vyšetřovatelem požárů odhadnut mezi 21:35 hod a 21:55 hod. Čas vzniku požáru udává teoretickou dobu iniciace požáru, tzn. bod na reálné časové ose, při kterém se hořlavá látka prostřednictvím iniciátoru (tepelného zdroje) zahřála na svou teplotu vznícení a došlo tím k iniciaci hoření této látky. Je zřejmé, že dosažení tohoto stavu podmiňuje řada stavů a okolních podmínek, které nelze vždy jednoznačně určit. Z tohoto důvodu je ve většině případů čas vzniku udáván jako časový interval. V tomto případě odpovídá údaj teoreticky stanovený zpracovatelem reálné době volného rozvoje požáru, při zohlednění množství a druhu hořlavých látek a jejich stavu po likvidaci požáru (stupni degradace), v závislosti na odhadu podmínek pro iniciaci požáru. První jednotka požární ochrany byla na místě události ve 22:28 hod. Pojistka nemovitosti byla uzavřena cca týden před vznikem požáru.

9.2.1.1. ŠETŘENÍ UDÁLOSTI OKAMŽITĚ PO POŽÁRU.

Na místě události bylo provedeno šetření vyšetřovatele požárů HZS a příslušníků obvodního OOP ČR Benátky nad Jizerou. Zde bylo zjištěno, že se jedná o požár v půdním prostoru a střešní konstrukce rodinného domu, který je vystavěn na oploceném pozemku v obci Bezno, okr. Mladá Boleslav. Dle majitele nemovitosti pana R. Č. v kuchyni probíhala oslava narozenin jeho dcery, kdy zde bylo ještě několik příbuzných a jejich dětí. Pan R. Č. dále uvedl, že pohyb nepovolaných osob v objektu je vyloučen, jelikož na pozemku jsou psi, kteří by jistě štěkali, a on by si toho všiml.

Při ohledání půdního prostoru vyšetřovatelem bylo stanoveno požární ohnisko v okolí výlezu na půdu. Zde došlo k úplnému odhoření hořlavých materiálů na podlaze půdy

a především ke shoření prkenného záklopu a krovu nad výlezem. Při posouzení míry vyhoření okolních předmětů a konstrukcí bylo patrné, že požár vznikl v těsném okolí výlezu na půdu. Odtud se požár postupně šířil po ploše půdy. Dále bylo zjištěno, že na střešní krytině při pohledu zvenčí je patrná deformace po působení vysoké teploty právě v místě nad výlezem. Tato skutečnost opět potvrzuje konstatování, že požár vznikl v okolí půdního výlezu.

obr. č. 9

obr. č. 10

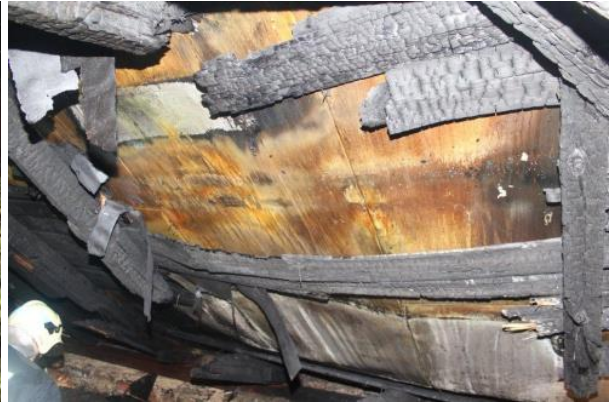
obr. č. 9 – pohled na RD

obr. č. 10 – materiály v půdním prostoru

Detailním ohledáním nebyl v místě stanoveného požárního ohniska nalezen žádný zdroj iniciační energie technického charakteru. Do půdního prostoru nebyla zavedena elektřina a ani elektroinstalace neprocházela požárním ohniskem. Na místě tak byla vyloučena jakákoliv technická závada.

obr. č. 11

obr. č. 12

obr. č. 11 – pohled na střechu nad ohniskem požáru z vnější strany

obr. č. 12 – střecha nad ohniskem z vnitřní strany

obr. č. 13

obr. č. 14

obr. č. 13 – odkrytá krytina

obr. č. 14 – ohnisko požáru

Jako další možná verze vzniku požáru byla stanovena verze nedbalostního jednání nebo hra dětí. K tomu bylo zjištěno, že všichni přítomní se v domě měli zdržovat jen v kuchyni. Do půdního prostoru nikdo údajně nevstupoval a děti spaly. Kdyby ke vzniku požáru došlo ještě před dobou, kdy byly děti uloženy ke spánku, byl by požár zcela jistě zpozorován dříve. Vzhledem k tomu, že děti spaly v zadní místnosti tak by si přítomní všimli, že nějaké dítě jde pryč, protože by muselo jít přes kuchyň, kde všichni dospělí seděli. To, že by nějaké dítě po 21. hodině opustilo svůj pokoj, nikdo z přítomných nepřipustil ani neuvedl.

Dále bylo z tvrzení majitele zjištěno, že během oslavy nebyla údajně používána žádná zábavní pyrotechnika ani otevřený oheň. Verze nedbalostního jednání nebo hry dětí byly označeny jako nepravděpodobné.

K verzi úmyslného zapálení lze konstatovat, že vzhledem ke skladbě a množství hořlavých materiálů v půdním prostoru stačí k zapálení takového materiálu běžný iniciační zdroj (zápalka, zapalovač nebo i nedopalek) a to i bez použití akcelerantu.

Pan R. Č. dále uvedl, že jim již několikrát byly poškozeny jejich vozidla zaparkovaná před domem. Tato vozidla byla havarijně pojištěna, proto mu vždy byla škoda na vozidle uhrazena a věří, že mu Česká pojišťovna, kde má dům pojištěn, uhradí i tuto vzniklou škodu.

9.2.1.2. VÝSLEDEK ŠETŘENÍ PŘÍČINY VZNIKU POŽÁRU

Na základě výše uvedených skutečností, stanovení a postupného vyloučení verzí příčin vzniku požáru bylo stanoveno, že příčinou vzniku požáru bylo nejpravděpodobněji úmyslné zapálení neznámou osobou. K verzím nedbalostního jednání nebo hry dětí nebylo zjištěno, kladných poznatků, ale zcela vyloučit se je nepodařilo. Tyto verze byly označeny jako nepravděpodobné.

Požár, který vznikl v půdním prostoru v okolí výlezu, se vlivem přítomnosti hořlavých látek (dřevo, plast, textil) rozšířil na tyto látky. Tím došlo k intenzivnímu plamennému hoření v oblasti výlezu. Zde se požár rozšířil na prkenný záklop a krov nad výlezem. Tato část střešní konstrukce byla oproti jiným částem zcela vyhořelá. K dalšímu šíření docházelo jak po střešní konstrukci, tak po předmětech na podlaze půdy (textil, nábytek, plechovky od barev apod.). Požár byl doprovázen silným vývinem zplodin hoření, které unikaly přes větrací otvor ve štítu domu. Zde byl také požár zpozorován. Požárem byl zasažen celý půdní prostor, kdy od stanoveného požárního ohniska míra odhoření hořlavých předmětů ubývala. V případě pozdního zpozorování požáru by došlo k celkovému zasažení půdního prostoru a střešní konstrukce. To by mělo za následek enormní tepelné zatížení stropních konstrukcí mezi 1. NP a půdou až do jejich destrukce. Tímto by došlo k rozšíření požáru na celou obytnou část. Lze tedy konstatovat, že požárem byl reálně ohrožen celý dům. Hasebním zásahem byl uchráněn majetek v hodnotě cca 500.000,- Kč.

9.2.1.3. VÝSLEDKY VYŠETŘOVÁNÍ

Výsledek vyšetřování SKPV zcela zjevně vedl k faktu, že se jedná o pojistný podvod ze strany majitele nemovitosti pana R. Č., ale toto se mu nepodařilo prokázat. O podezření kriminalistů pan R. Č. věděl, ale po získání pojistného plnění se jim opakovaně vysmíval.

9.2.2. POŽÁR Č. 2 ZE DNE 22. 6. 2013

Požár byl ohlášen na tísňovou linku PČR ve 22:56 hod, čas vzniku požáru byl vyšetřovatelem požárů odhadnut mezi 22:20 hod a 22:40 hod. První jednotka požární ochrany byla na místě události ve 23:09 hod.

9.2.2.1. ŠETŘENÍ UDÁLOSTI OKAMŽITĚ PO POŽÁRU.

Na místě události bylo provedeno šetření vyšetřovatele požárů HZS a příslušníků OOP ČR Benátky nad Jizerou. Zde bylo zjištěno, že se jedná o požár rodinného domu, který je vystavěn na oploceném pozemku v obci Bezno, okr. Mladá Boleslav. Při šetření příčiny vzniku požáru bylo zjištěno, že dům byl kompletně zajištěný a násilný vstup do něj byl proveden až jednotkami požární ochrany v průběhu hasebního zásahu. Dále bylo zjištěno, že požární ohnisko se nachází v prostoru obývacího pokoje, kde je zpřeházený nábytek způsobem, který nemohl být následkem požáru, či hasebního zásahu (povalené skříně, lednice v kuchyni, apod).

obr. č. 15

obr. č. 16

obr. č. 15 a 16 – nepořádek v ohniskovém pokoji RD

V průběhu hasebního zásahu se na místo události dostavila celá rodina R. Č., která shodně uvedla, že v 16:00 – 16:30 hod. odjeli všichni za příbuznými do Liberce a o požáru se dozvěděli při návratu domů.

Detailním ohledáním bylo zjištěno, že nejvíce tepelně degradované materiály se nacházejí na postelích. Ostatní materiály (pokojová stěna, stolky) byly zasaženy jen částečně. Při ohledání postelí bylo zjištěno, že v místě jejich styku jsou i nosné části – rámy zcela odhořelé a toto místo bylo degradováno nejvíce, lze tedy předpokládat, že v tomto místě došlo k působení největší teploty a po nejdelší dobu. Vzhledem k noční hodině a špatným světelným podmínkám bylo stanoveno, že objekt bude dohledán za denního světla a celý objekt byl střežen hlídkou PČR, která zajistila objekt proti jakékoli manipulaci s možnými důkazy. Ranního ohledání místa činu se zúčastnil také policejní psovod se služebními psy na vyhledávání akceleraantů hoření. Toto ohledání dopadlo s negativním výsledkem. Vyšetřovatel požárů ve stanovené ohniskové místnosti zjistil, že v ohnisku se nenachází žádný zdroj iniciační energie technického charakteru. Přesto bylo provedeno ohledání nejbližších prvků elektroinstalace – vypínačů a zásuvek. Tyto části byly zadokumentovány a bylo zjištěno, že jejich vnější plastové díly jsou zasaženy jak plamenným hořením tak sálavým teplem. Následovalo demontování těchto vnějších částí. Při detailním ohledání vnitřních částí těchto prvků v okolí bylo jednoznačně konstatováno, že ani u jednoho nedošlo k poškození vnitřních částí takovým způsobem, který by nasvědčoval nějaké technické závadě a vzniku požáru uvnitř elektrických prvků. Technická závada byla tímto šetřením vyloučena.

obr. č. 17

obr. č. 18

obr. č. 17 – požárem degradované materiály v ohniskovém pokoji

obr. č. 18 – ohnisko požáru

Zdroj obr. č. 1 – 18 archiv HZS Středočeského kraje

K verzi nedbalostního jednání bylo zjištěno, že objekt byl údajně opuštěn mezi 16:00 až 16:30 hod. a požár byl zpozorován v cca 22:45 hod. V případě, že by v domě byl ponechaný např. špatně uhašený nedopalek nebo zapálená svíčka, lze důvodně předpokládat, že by k požáru došlo v kratším časovém úseku. V místě ohniska se nenacházel žádný spotřebič, který by mohl zůstat zapnutý. Z tohoto důvodu byla verze nedbalostního jednání vyloučena.

9.2.2.2. VÝSLEDEK ŠETŘENÍ PŘÍČINY VZNIKU POŽÁRU

Na základě skutečnosti, že se v domě před vznikem požáru někdo pohyboval (rozbitý a povalený nábytek a zařízení v obývacím pokoji a kuchyni) bylo stanoveno, že požár byl založen úmyslně. Jelikož v místě ohniska hořely snadno hořlavé předměty – matrace, peřiny, dřevo, lze konstatovat, že k založení požáru těchto materiálů není nutné použít akcelerant hoření, např. hořlavou kapalinu a postačí běžně dostupné zdroje (zápalky, zapalovač). Na základě výše uvedených skutečností, doposud známých informací získaných z šetření a ohledání bylo stanoveno, že příčinou vzniku požáru bylo úmyslné zapálení neznámou osobou.

Požár, který vznikl v obývacím pokoji, se vlivem přítomnosti hořlavých látek (dřevo, textil, plast) rozšířil postupně na celou místnost. Po destrukci skleněných výplní v okně došlo k přísunu většího množství vzdušného kyslíku na požářiště a tím k zintenzivnění plamenného hoření. Ostatní místnosti byly silně zasaženy sálavým teplem a postupně se tak nacházely ve fázi přípravy a hrozilo reálně rozšíření požáru i do těchto prostor. Dalším nebezpečím byla reálná možnost rozšíření požáru do půdních prostor, zde se nacházel hořlavý materiál jako papír, plast dřevo a také střešní dřevěná konstrukce. Z uvedeného lze konstatovat, že vzhledem k tomu, že dům je řešen jako jeden požární úsek, byl požárem celý dům reálně ohrožen. Hasebním zásahem byl uchráněn majetek v hodnotě cca 500.000,- Kč. Dle vyjádření rodiny R. Č. bylo v obývací stěně uschováno 200.000,- Kč, které obdrželi z pojistného plnění za předchozí požár (492.741,- Kč).

9.2.2.3. VÝSLEDKY VYŠETŘOVÁNÍ

V době, kdy byl prováděn hasební zásah, bylo příslušníky PČR provedeno vytěžení místních občanů. Tito uvedli, že před zpozorováním požáru byly z domu R. Č. slyšet nějaké rány a uvnitř se nesvítilo. Dále bylo zjištěno, že vozidlo Škoda Octavia stříbrné barvy s r.z., která číselně odpovídá vozidlu pana R. Č. bylo vidět na parkovišti před kulturním střediskem, a to v době, kdy mělo být vozidlo dle pana R.Č. v Litvínově. Vozidlo mělo rozsvícená světla a při průjezdu svědka tato zhasnula. Kdo seděl uvnitř vozidla nebylo vzhledem ke tmě poznat.

Vzhledem k těmto informacím a faktu, že pan R. Č. byl podezřelý ze spáchání pojistného podvodu již při předchozím požáru byl požár šetřen SKPV Mladá Boleslav a bylo provedeno mnoho dalších vytěžení místních občanů. Z tohoto šetření vyšlo najevo, že před vznikem požáru rodina R. Č. z domu vynášela elektroniku, kterou následně odvezla svým automobilem neznámo kam, pan R. Č. si půjčoval peníze, které nebyl schopen vrátet a dokonce zastavil půjčenou motorovou pilu. Dále bylo zjištěno, že pan R. Č. se v okolí ptal po možném bydlení pro celou svojí rodinu.

Další činností SKPV bylo zjištěno ze záznamových zařízení, že vozidlo pana R. Č. se pohybovalo v obci Bezno v době, kdy se dle tvrzení celé rodiny tato měla nacházet u příbuzných v Liberci a ve vozidle seděl řidič a spolujezdec.

Pan R. Č. byl předvolán k SKPV Mladá Boleslav, kde byl podroben výslechu. Zde nejdříve uváděl, že celou dobu byl s rodinou u příbuzných v Liberci. Později pan R. Č. uvedl, že odvezl rodinu do Liberce a sám se vrátil do Bezna, kde byl v herně a později zavolal svému známému z výkonu trestu, aby mu donesl marihuanu k parkovišti u kulturního domu. Poté

odjel zpět do Liberce, kde naložil rodinu a odvezl jí domů. Na otázku, zda s ním do Bezna jel i jeho švagr pan V.H. odpověděl, že ano, ale dům si nezapálil, ani s nikým nebyl domluven. V průběhu výslechu se pan R. Č. přiznává, že s panem V.H. byl domluven, že jej přiveze z Liberce do Bezna, kde on mu zapálí dům a za tuto službu mu slíbil vyplatit částku 50.000,- Kč. Toto prý udělal ze solidarity ke svému švagrovi, který je zcela bez finančních prostředků a přemlouval ho k tomu. Dále uvedl, že pan V.H. také založil požár z data 8. 2. 2012 a to poté, kdy mu sdělil, že má finanční potíže a zamýšlí učinit pojistný podvod s úmyslně založeným požárem. Za tento požár pan V.H. neobdržel žádnou finanční hotovost. Dále pan R. Č. uvedl, že 200.000,- Kč, které měl mít uschované ve skříni a nárokoval je u pojišťovny zde v době požáru nebyly.

K výslechu byl dále předveden pan V.H. který uvedl, že k založení požáru ho několikrát přemlouval pan R. Č. On na nabídku finanční hotovosti za tuto „protislužbu“ díky tíživé finanční situaci přistoupil a dle plánu pana R. Č., který jej do Bezna odvezl objekt zapálil. K prvnímu požáru uvedl, že požár si založil úmyslně pan R. Č., kdy byl opilý, a to s úmyslem poškodit pojišťovnu.

9.2.3. ODSOUZENÍ

Pan R. Č. byl obžalován a Okresním soudem v Mladé Boleslavi uznán vinným ze zločinu pojistného podvodu dle § 210 odst. 2, odst. 3, odst. 5 písm. c) tr. zákoníku, ve stádiu pokusu dle § 21 odst. 1 tr. zákoníku, dílem ve spolupachatelství dle § 23 tr. zákoníku, dále přečinu podvodu dle § 209 odst. 1 a odst. 3 tr. zákoníku a přečinu zpronevěry dle § 206 odst. 1 tr. zákoníku. Za toto byl pan R. Č. odsouzen k úhrnnému trestu odnětí svobody na tři roky s povoleným podmíněným odkladem výkonu uloženého trestu na zkušební dobu v délce trvání pěti let a současně byl nad obžalovaným vysloven dohled.

Dále byla panu R. Č. uložena povinnost ve zkušební době podmíněného odsouzení podle svých sil nahradit poškozené České pojišťovně, a.s. škodu, kterou jí svou činností způsobil. Dále ja pan R. Č. povinnen zaplatit panu XX částku 230.500,- Kč, kterou od pana XX převzal. S částkou 137.977,- Kč byl pan XX odkázán na řízení ve věcech občanskoprávních. HZS Středočeského kraje bylo také odkázáno na řízení ve věcech občanskoprávních, a to z důvodu úhrady částky 73.420,- Kč za provedený hasební zásah.

Pan V.H. byl obžalován a Okresním soudem v Mladé Boleslavi uznán vinným ze zločinu pojistného podvodu dle § 210 odst. 2, odst. 5 písm. c) tr. zákoníku, ve stádiu pokusu dle § 21 odst. 1 tr. zákoníku a ve spolupachatelství dle § 23 tr. zákoníku. Za toto byl pan V.H.

odsouzen k úhrnnému trestu odnětí svobody na třicet měsíců s povoleným podmíněným odkladem výkonu uloženého trestu na zkušební dobu v délce trvání čtyř let.

9.3. DALŠÍ ODHALENÉ POJISTNÉ PODVODY

V médiích se objevují další pojistné podvody, které byly odhaleny v jiném, než Středočeském kraji a zahraničí, z nichž byly vybrány následující.

9.3.1. POŽÁR NOVOSTAVBY

Jihočeský kraj, Prachatice - Prachatictí kriminalisté zahájili usnesením trestní stíhání 34 letého muže z Prachaticka jako obviněného z pokusu zločinu pojistného podvodu a z přečinu poškození cizí věci. Obviněný v září 2013 v nočních hodinách úmyslně založil požár v nezkolaudovaném rodinném domě na Prachaticku, který byl z části jeho majetkem a z části majetkem jeho přítelkyně. Důvodem založení požáru bylo zajistit si pojistné plnění. Obviněný pojistnou událost telefonicky oznámil makléřce, se kterou rovněž uzavíral pojistnou smlouvu, přičemž k pojistnému plnění dosud nedošlo. Svým protiprávním jednáním způsobil obviněný škodu za nejméně 2 800 000 korun. Další vyšetřování provádí prachatictí kriminalisté. Obviněný je stíhán na svobodě.⁷³

9.3.2. POŽÁR RODINNÉHO DOMU

Plzeňský kraj, Rotava - Policie zahájila trestní stíhání proti jednačtyřicetiletému a devatenáctiletému muži ze Sokolovska. Společně měli naplánovat 15. 10. 2009 požár domu v Rotavě a to vše za účelem pojistného podvodu. Plán byl jasný. Starší z mužů, který věděl, že dům je pojištěný, slíbil mladšímu pachateli odměnu za to, že dům zapálí. A to se také stalo. Jenže plán jim nevyšel. Pohotový policista v civilu, který procházel právě okolo domu, si všiml, že z něj podezřele rychle utíká nějaký muž. V momentě byl dům v plamenech. Policista muže na místě zadržel a oba obvinění jsou nyní ve vazbě. Vězení se zřejmě nevyhnou.⁷⁴

---

⁷³ Pojistný podvod

[cit. 2014-10-23] Dostupné z:

<http://www.policie.cz/clanek/pojistny-podvod-335792.aspx>

⁷⁴ Chtěli spáchat pojistný podvod

[cit. 2014-10-23] Dostupné z:

<http://www.policie.cz/clanek/chteli-spachat-pojistny-podvod.aspx>

9.3.3. POŽÁR PENZIONU

Delší dobu neobývaný penzion měl zničit požár, ke kterému došlo v důsledku výbuchu propanbutanové lahve. Celý případ se pracovníkům České pojišťovny zdál od samého počátku podezřelý. „Jakoby náhodou“ byla totiž nemovitost pojištěna necelé tři měsíce před vznikem škody a objekt byl navíc o šest milionů korun přepojištěn. Ke slovu tedy přišli detektivové České pojišťovny, kteří začali prošetřovat možnost účelového jednání ze strany pojištěného. V rámci šetření se ve spolupráci s PČR podařilo zjistit, že vznik této mimořádné události byl velmi pravděpodobně způsoben otevřeným lahvovým ventilem a netěsným připojením regulátoru tlaku k ventilu v místě nedotažené převlečné matice. Z šetření rovněž vyplynulo, že iniciátorem výbuchu byl zapnutý elektrický vaříč, který se opět „jakoby náhodou“ nacházel nedaleko propanbutanové lahve. Na základě těchto i dalších zjištění bylo následně „poškozenému“ sděleno obvinění ze spáchání trestného činu pokusu o pojistný podvod.⁷⁵

9.3.4. POŽÁR KRAVÍNA

Požár, který zachvátil budovu kravína v areálu zemědělské firmy, na první pohled napáchal jasné škody v odhadované výši 500 tisíc korun. Policie ČR si vyžádala fotodokumentaci, kterou pořídil likvidátor České pojišťovny během prohlídky na místě nehody po uhašení. Sama totiž disponovala záběry z průběhu hašení požáru a právě porovnáním obou sad fotografií byly zjištěny zásadní rozdíly a rozpory ve stavu objektu před požárem. Jeho střecha byla totiž v momentě, kdy ji zachvátily plameny, ve výrazně horší kondici, než uváděla zemědělská firma. Bezprostředně po požáru pak bylo s místem škody události rovněž manipulováno tak, aby nebylo zřejmé, že střecha byla ve vysoce havarijním stavu. Je tedy jasné, že ze strany zemědělské firmy šlo o účelové navýšení celkové škody. Zemědělské společnosti byla tedy vyplacena pouze skutečně vzniklá škoda, která byla o více než 400 tisíc korun nižší, než jakou si firma původně nárokovala.⁷⁶

---

⁷⁵ Pojistné podvody v tomto roce - podvádí se častěji a v menších částkách

[cit. 2014-10-23] Dostupné z:

<http://www.finparada.cz/1379-Pojistne-podvody-v-prvnim-ctvrtletih-tohoto-roku.aspx>

⁷⁶ Pojistné podvody za rekordních 437 milionů korun

[cit. 2014-10-23] Dostupné z:

<http://www.opojisteni.cz/rizika/pojistne-podvody-za-rekordnich-437-milionu-korun/>

9.3.5. POŽÁR SKLADU

Podnikavý klient na Kolínsku České pojišťovně nahlásil požár skladu a zničení v něm uskladněného zboží. Způsobená škoda nebyla nikterak malá - mělo jít o dvanáct milionů korun. Od počátku šetření byla ale celá záležitost detektivům hodně podezřelá. Byli si jisti, že požár někdo založil úmyslně, což jednoznačně potvrdilo i zkoumání Odboru kriminalistické techniky a expertiz Policie České republiky. Navíc se zjistilo, že klientem předkládané faktury, které měly doložit výši vzniklé škody, jsou padělané. Vzhledem k tomu bylo zahájeno trestní stíhání údajně „poškozeného“ klienta pro trestný čin pojistného podvodu a pojistného plnění se dotyčný samozřejmě nedočkal.⁷⁷

9.3.6. POŽÁR V TORONTU

Jako zajímavý případ se jeví též pojistný podvod ze zahraničí. Zde je patrné nebezpečí požáru, který se může nečekaně rozšířit a způsobit tak nejen plánovanou újmu na majetku, ale také ztráty na životech.

Večer před Štědrým dnem v roce 2001 zachvátil Toronto jeden z největších požárů v historii města. Ve sváteční ráno bylo z vilové čtvrti evakuováno víc než padesát rodin a s požárem bojovaly téměř dvě stovky hasičů. Následné vyšetřování však odhalilo, že to, co vypadalo zpočátku jako nešťastná náhoda, bylo pečlivě a dlouho plánováno. John Magno, majitel počítačové firmy, si najal dva muže, kteří měli založit v sídle firmy požár, aby mohl inkasovat pojistku. Požár se jim ale vymkl z rukou, jeden z nich při něm uhořel a druhý strávil v kómatu několik měsíců. Sám Magno dva měsíce před "nehodou" zvýšil svou pojistku na tři a půl milionu dolarů, které se okamžitě po požáru pokusil vybrat.⁷⁸

---

⁷⁷ Česká pojišťovna odhalila v prvním čtvrtletí letošního roku pojistné podvody za 120 milionů korun
[cit. 2014-10-23] Dostupné z:

http://www.ceskapojistovna.cz/tiskova-zprava?873200-ceska_pojistovna_odhalila_v_prvnim_ctvrtleti_letosniho_roku_

⁷⁸ Pět NEJ pojistných podvodů

[cit. 2014-10-23] Dostupné z:

http://xman.idnes.cz/nejvetsi-pojistne-podvody-d0v-/xman-styl.aspx?c=A110121_164201_xman-styl_fro

10. NÁVRHY ZMĚN VHODNÝCH PRO BOJ S POJISTNÝM PODVODEM

Způsob provedení pojistného podvodu se stále vyvíjí, zdokonaluje a jsou k němu používány stále nové praktiky. Z tohoto důvodu je důležité, aby pojišťovny nepřestaly zdokonalovat své systémy a pokračovaly v jejich zdokonalování, stejně, jako nepoctiví klienti a hlavně nepolevily v jejich odhalování. Je jisté, že pachatelé trestné činnosti budou vždy „o krok před pojišťovnou“, ale je důležité, aby vždy nové způsoby a praktiky byly odhaleny, neboť zvětšující se množství pojistných podvodů, které zůstanou neodhaleny, vedou k vyplácení neoprávněných částek za fingované pojistné události a k jistému nárůstu výše pojistného, což se dotkne principem solidárnosti všech, tj. také poctivých klientů pojišťoven.

Tolerance společnosti je k pojistným podvodům značná, jelikož tato si myslí, že se jedná o trestnou činnost prováděnou tzv. v rukavičkách, proto není míra její nebezpečnosti taková, jako je například u násilných trestných činů, kde „teče krev a jde o život“. Z různých internetových článků a diskuzí dále vyplývá, že většina pojištěnců by se neváhala pojistného podvodu dopustit, nebo se již takového podvodu v minulosti dopustila. Mezinárodní asociace pro boj s pojistným podvodem zjistila, že ve vyspělých evropských státech mají lidé k pojišťovnám velice negativní vztah. Domnívají se, že je okrádají a že si za jejich peníze budují paláce, ale když mají platit, tak se zdráhají. Proto tam považují pojistné podvody víceméně za legitimní.⁷⁹ Vzhledem k těmto faktům je těžké přesvědčit klienty, že normální je nepodvádět, proto je potřeba řešit problematiku pojistných podvodů nejen osvětou mezi klienty, ale zdokonalovat svoji činnost při odhalování takových podvodů a následně medializovat represí, která takto poslouží i jako účinná prevence.

Žhářství neboli úmyslné založení požáru bylo donedávna považováno za ojedinělou trestní činnost. V posledním desetiletí se však rozrostlo do takových měřítek, že to vyvolalo znepokojení ve vládách, v průmyslových i obchodních kruzích a stejně tak v policejních a hasičských sborech v celé Evropě. Navíc lze předpokládat, že úmyslné založení se

---

⁷⁹ Češi tolerují pojistné podvody, 13.2.2007

[cit. 2011-08-28] Dostupné z:

<http://ekonom.ihned.cz/c1-20417950-z-ciziho-krev-tece>

podstatnou měrou podílí i na požárech, jejichž příčiny nebyly nikdy prokázány, a na menších požárech uhašených v počáteční fázi, které nebyly ohlášeny hasičům.⁸⁰

K chránění zájmů pojistitele mohou sloužit například úpravy pojistných podmínek, které se budou lišit od standardních podmínek. Jako zásadní podmínka zakotvená ve smluvních podmínkách pro ochranu před pojistným podvodem vlivem úmyslně založeného požáru by mohl sloužit zákaz odmítnutí jakéhokoli úkonu orgánů činných v trestním řízení. V případě takového odmítnutí by následovalo krácení, či úplné nevyplacení pojistné částky. Toto by zamezilo problému citovanému již v této práci, a to odmítnutí fyziodetekčního vyšetření (detektor lži) podezřelým ze spáchání pojistného podvodu. V trestním řízení nemá toto vyšetření váhu přímého usvědčujícího důkazu, ale i přes to může jeho odmítnutí sloužit právě k možnosti krácení pojistné částky.

Jako další možnost ochrany pojistitele může být ve smluvních podmínkách užito možnosti vyšší spoluúčasti při škodě, která nastala krátce po sepsání pojistné smlouvy.

Možnost změny pojistných podmínek v průběhu pojištění ze strany pojistitele v případě, že se zjistí, že daná nemovitost již nevykazuje znaky, které vykazovala při sepsání pojistné smlouvy. Jedná se např. o prohlídku objektu, kde se zjistí, že zde již nejsou instalovány prvky požární ochrany a tyto nedostatky by po požáru nebylo možné zjistit (záměna dveří s požární odolností, odstranění hasicích přístrojů, apod.). K tomuto je potřeba zakotvení podmínky možnosti prohlídky nemovitosti.

Jako další možnost se jeví zakotvení podmínky povinné osobní prohlídky pojišťovacího agenta pro nemovitosti pojišťované přes internet.

Důležité pro pojišťovny jsou odbory, či oddělení sloužící pro odhalování pojistných podvodů. Jak bylo zjištěno v analýze, nejvíce vystaveny této problematice jsou pojišťovny s velkým podílem na trhu, proto právě zde již nyní taková pracoviště fungují a ve většině případů se jedná o pracovníky rekrutované z řad kriminalistů, kteří mají nemalé zkušenosti právě s podvody. Dále mají pojišťovny interní mechanismy, jak provádět kontrolu a předcházet vnitřním podvodům. Někde je to oddělení interního auditu, jinde vnitřní

---

⁸⁰ ČAP, Nejúčinnější postupy pro prevenci a zhářství, Praha 1997, s. 34, ČAP 005 06/97(01), s. 2

kontroly, v malých pojišťovnách to může být třeba jen jeden člověk. Podstatné je, aby tito lidé nebyli nijak závislí na průběhu likvidací.⁸¹ Nesmí se však ustát v bezpečnostním školení všech pracovníků, kteří přijdou do styku s likvidací pojistné události a případně i šetřením možného pojistného podvodu, při kterém jsou informováni o novém způsobu páchání pojistných podvodů nejen v ČR, ale i ve světě. Pojistným podvodům jsou vystaveny všechny tyto instituce, proto je mezi nimi důležitá komunikace bez ohledu na postavení na trhu. Z uvedené společné komunikace vyplývá potřeba společných informačních technologií, které umožňují poukázání na možnou osobu pachatele, který se již pojistného podvodu dopustil, pokusil se o něj, nebo je způsob jeho jednání nestandardní a toto by mohlo směřovat právě ke spáchání podvodu. Takovýto systém spustila ČAP v roce 2011, nejdříve se však bude jednat pouze o oblast pojištění motorových vozidel.

Jako další možnost se jeví využití matematického modelování požárů, zmíněného v článku 6.2. Toto však vyžaduje alespoň částečnou znalost požárů (základy dynamiky požáru), proto je potřeba, aby s modelováním pracovali zainteresované osoby, což by mohl být v současné době v mnohých pojišťovnách problém. V blízké budoucnosti však jistě matematické modelování požárů v oblasti pojišťovnictví může najít své uplatnění. Nejedná se, jak již bylo řečeno pouze o uplatnění při rekonstrukci požáru (ověření příčiny vzniku požáru), ale také o simulaci požární bezpečnosti staveb, účinnost stabilních hasicích zařízení, zjišťování aktivace kouřových detektorů, zjištění množství odvodu kouře a tepla, či určení odstupových vzdáleností. Toto vše může mít vliv při následné úpravě pojistných podmínek, které po modelaci požáru mohou být upraveny tak, aby poskytovaly pojistiteli ochranu před zbytečnými většími škodami. Matematické modelování požáru bude následně rozebráno podrobněji v článku 11.

---

⁸¹ Češi tolerují pojistné podvody, 13.2.2007

[cit. 2011-08-28] Dostupné z:

<http://ekonom.ihned.cz/c1-20417950-z-ciziho-krev-tece>

11. MATEMATICKÉ MODELOVÁNÍ POŽÁRŮ

11.1. PŘÍKLADY MODELŮ

Většina softwaru těchto modelů je volně stažitelná z internetových stránek, včetně uživatelských příruček a technických manuálů. Zde uvedené příklady patří mezi nejznámější a nejrozšířenější programy využívané v řadách odborné veřejnosti, a to zejména v Anglii, či USA, kde jsou pro modelování požárů vytvořeny rozdílně od ČR ideální podmínky (rekonstrukci daného požáru pomocí matematického modelu by měla předcházet řada fyzikálních zkoušek požárů daných zařizovacích předmětů, které se v prostoru vyskytovaly ⁸²).

- ARGOS
- BRANZFIRE
- CFAST
- FDS
- OZONE

11.2. OBLAST VYUŽITÍ MATEMATICKÉHO MODELOVÁNÍ POŽÁRŮ

Pro účely pojišťoven, a to nejen v oblasti odhalování pojistných podvodů, ale i jako prevence před pojistným podvodem, či jako prevence před vznikem rozsáhlejších škod na pojištěném majetku se jako možnost využití v budoucnosti jeví právě modely s typem scénáře v uzavřeném prostoru.

Přední instituce, která se rekonstrukcemi požárů zabývá je americký Národní institut pro normalizaci a technologii NIST (National Institute Standart and Technology). ⁸³

---

⁸² PEZDOVÁ, Z, Úskalí používání matematických modelů požárů – matematický model Fire Dynamics Simulator, příspěvek pro konferenci

⁸³ KUČERA, P., PEZDOVÁ, Z, Základy matematického modelování požárů, Tiskárna Kleinwächter Frýdek – Místek, 1. vydání, 2010, s. 111, ISBN: 978-80-7385-095-1, s. 20

tab. č. 8 – seznam skutečných případů rekonstruovaných organizací NIST (některé jsou známy i z českých médií)

Název rekonstrukce požáru	Datum události	Datum zveřejnění rekonstrukce
<i>Požár hotelu a kasina Dupot Plaza</i> - analýza počáteční fáze vývoje požáru	prosinec 1986	květen 1987
<i>Požár v sanatoriu Hillhaven</i> - analýza vývoje požáru	říjen 1989	září 1991
<i>Požár budovy na Watts street 62</i> - modelování nelineárního jevu becdraft	březen 1994	listopad 1996
<i>Požár budovy na Cherry Road 3146</i> - simulace dynamiky požáru	květen 1999	duben 2000
<i>Požár jednopodlažní restaurace</i> - simulace dynamiky požáru	únor 2000	říjen 2002
<i>Požár ropných vrtů v Kuvajtu</i> Simulace výšky plamenů a HRR ^{*)}	1991	březen 2003
<i>Požár administrativní budovy Cook County</i> - simulace dynamiky požáru	říjen 2003	červenec 2004
<i>Požár suterénu obchodu</i> - simulace dynamiky požáru	červenec 2001	2004
<i>Požár věží světového centra</i> - rekonstrukce	září 2001	září 2005
<i>Požár tunelu Howard Street</i> - numerická simulace	červenec 2001	říjen 2006

Vysvětlivka ^{*)} HRR – rychlost uvolňování tepla, tj výkon požáru udávaný v kW nebo MW

Pramen: KUČERA, P., PEZDOVÁ, Z, Základy matematického modelování požárů⁸⁴

Rekonstrukce požáru požadují po matematickém modelu simulaci požáru, která bude vycházet z informací získaných ohledáním požářiště, či ze svědeckých výpovědí. U těchto scénářů je kladen důraz na jevy, jako je přenos tepla k povrchu materiálu, pyrolýza⁸⁵, šíření

⁸⁴ KUČERA, P., PEZDOVÁ, Z, Základy matematického modelování požárů, Tiskárna Kleinwächter Frýdek – Místek, 1. vydání, 2010, s. 111, ISBN: 978-80-7385-095-1, s. 20

⁸⁵ Pyrolýzou je míněn termický rozklad organických materiálů za nepřístupu médií obsahujících kyslík. Podstatou pyrolýzy je ohřev materiálu nad mez termické stability přítomných organických sloučenin, což vede k jejich štěpení až na stálé nízkomolekulární produkty a tuhý zbytek. [cit. 2011-07-26] Dostupné z:

plamene po povrchu materiálu, odhořívání, či uhasínání. Obecně se dá říci, že rekonstrukce požáru jsou náročné simulace (jsou bohaté na výskyt problémů – nejistot), jelikož vyžadují detailnější informace o předmětech vyskytujících se v simulovaném prostoru.⁸⁶

Programy pro oblast vyšetřování požárů jsou prostředkem k pochopení samotného průběhu požáru. V této souvislosti programy umožňují nalézt vzájemný vztah mezi množstvím uvolněného tepla z hořícího paliva a ostatními proměnnými (např. produkcí CO, velikostí sálavého tepla, poklesem O₂). Důležitou roli při vyšetřování požáru hraje zjištění, jakým způsobem byl zajištěn přísun vzduchu, tedy podmínky přirozené, či nucené ventilace. Pro konkrétní požár je možno vytvořit soubor scénářů lišících se způsobem přísunu a množstvím vzduchu a sledovat tak, jak nastavené podmínky ovlivní růst a vývoj požáru a tím i způsobené škody. Za pomoci programů je možno určit minimální energii v místnosti pro vznik „flashoveru“⁸⁷, stejně, jako čas, kdy k tomuto nelineárnímu jevu dojde. Dále poskytují celou řadu časových okamžiků, které vyšetřovateli požáru pomohou pochopit výpovědi svědků, způsob úniku osob, vztah mezi vývojem požáru a zraněním, či dokonce úmrtím jednotlivých osob a nakonec aktivaci a účinnost požárně bezpečnostních zařízení.⁸⁸

K tomu, aby mohly být matematické modely požáru plně využívány v praxi, musí uživatel těchto programů znát alespoň základy dynamiky požáru a zároveň musí pochopit základní principy daného matematického modelu. V neposlední řadě je nutné mít k dispozici databáze s požárně technickými charakteristikami materiálů. Správnost matematických modelů by měla být neustále konfrontována s reálnými požáry, popřípadě s požárními zkouškami.⁸⁹

Rekonstrukce požárů pomocí matematického modelování požárů mohou sloužit jak u HZS při zjišťování a následném potvrzení, či vyvrácení možné příčiny vzniku požáru, tak i u pojišťovacích institutů, zejména v oblasti neživotního pojištění. Jedná se nejen

---

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Pyrol%C3%BDza>

⁸⁶ PEZDOVÁ, Z, Matematické modelování požárů – realita, nebo vzdálená budoucnost, časopis 112, č. 9, s. 8

⁸⁷ falshover je označení pro jev, při kterém téměř současně vzplanou všechny hořlavé látky v místě požáru (v uzavřeném prostoru). Požárem se uvolňuje značné množství tepla a hořlavé látky se postupně zahřívají k zápalným teplotám až do té doby, dokud nenastane celkové vzplanutí celého prostoru. Toto celkové vzplanutí je prakticky okamžité a pro jednotky požární ochrany může být velice nebezpečné [cit. 2011-08-10] Dostupné z:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Celkov%C3%A9_vzplanut%C3%AD

⁸⁸ KUČERA, P., PEZDOVÁ, Z, Základy matematického modelování požárů, Tiskárna Kleinwächter Frýdek – Místek, 1. vydání, 2010, s. 111, ISBN: 978-80-7385-095-1, s. 21

⁸⁹ PEZDOVÁ, Z, Matematické modelování požárů – realita, nebo vzdálená budoucnost, časopis 112, č. 9, s. 11

o odhalování pojistného podvodu úmyslně založeného požáru, který je maskován např. jako technická závada na elektrickém spotřebiči, či vedení elektrické energie, ale i o předcházení vysokým škodám způsobeným požárem na nemovitostech vlivem pozdního zpozorování, či pozdního ohlášení požáru.

Jako příklad je uvedena aplikace na skutečném požáru, ke kterému došlo v menším obchodě, a vyšetřovatelem požárů byly na místě stanoveny dvě možné verze příčiny vzniku požáru.

Požár byl zpozorován brzy po uzamčení obchodu. Obchod uzavíral majitel. V úvahu přicházely dvě verze příčiny vzniku požáru. První příčina předpokládala vznik požáru v důsledku závady na elektroinstalaci v podkroví nad skladovací plochou. Druhou v úvahu přicházející příčinou vzniku požáru byl úmysl – žhářství. Zde byl předpoklad vzniku požáru na podlaze v prostoru skladu lihovin.

K simulaci požáru (pro obě příčiny vzniku požáru) byl použit matematický model požáru Fire Dynamics Simulator. Simulace na základě shodných stop po požáru prokázala, že nemohl vzniknout následkem technické závady v podkroví, nýbrž byl založen úmyslně v prostoru uskladnění lihovin. Stopy po požáru se shodovali nejen velikostí, ale i tvarem.⁹⁰

11.2.1. Příklad matematického modelování požárů

Pro okrajové vysvětlení problematiky matematického modelování požárů (pro pojišťovny zatím zcela neznámého produktu), je v této práci použitý model FDS – Fire Dynamics Simulátor. Tento software je produktem americké státní organizace NIST a je volně stažitelný na stránkách této organizace (<http://www.bfrl.nist.gov/>). Součástí programu FDS je vizualizační program Smokewiew, který umožňuje animaci vytvořeného scénáře požáru, v tomto případě rekonstrukce požáru.

Při této simulaci bylo ohnisko požáru umístěno do prostoru kuchyňské linky, ve které začal hořet odpadkový koš následkem odhození cigaretového nedopalku.⁹¹ Za tímto účelem

---

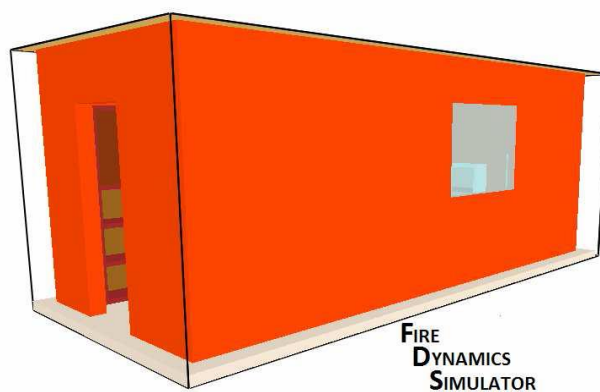
⁹⁰ KUČERA, P., PEZDOVÁ, Z, Základy matematického modelování požárů, Tiskárna Kleinwächter Frýdek – Místek, 1. vydání, 2010, s. 111, ISBN: 978-80-7385-095-1, s. 22

⁹¹ KUČERA, P., PEZDOVÁ, Z, Základy matematického modelování požárů, Tiskárna Kleinwächter Frýdek – Místek, 1. vydání, 2010, s. 111, ISBN: 978-80-7385-095-1, s. 84

byl vybrán „reálný požár“ „cvičného kontejneru“⁹², který je vybaven tak, aby znázorňoval prostor běžné kuchyně (obr. č. 19 – 21). Rekonstrukci požáru nelze provést bez samotného šetření požáru (stanovení nejpravděpodobnější příčiny vzniku požáru), při kterém se již zjišťují okolnosti, které mohou posloužit jako vstupy pro matematické modelování. Již před samotným modelováním daného požáru je nutné si ujasnit, co chceme prokázat a k tomu přizpůsobit zadávané vstupy (druh a podobu veličin). Matematické modelování požárů je jen podpůrným nástrojem, který může posloužit k ověření možných hypotéz vzniku požárů, neboli k vyplnění časové mezery mezi vznikem požáru a jeho uhašením.⁹³

obr. č. 19

obr. č. 20

obr. č. 19 – cvičný kontejner sloužící k simulování požáru kuchyně

obr. č. 20 – cvičný kontejner namodelovaný s využitím programu Fire Dynamics Simulator (dále jen FDS)

---

⁹² Cvičný kontejner je předurčen k výcviku vyšetřovatelů požárů na předem modelově připravených scénářích požárů – požáry určitého typu místností (kuchyně, obývací pokoj, příruční dílna, kancelář). Cvičné kontejnery jsou součástí výcvikového střediska polské „Szkoly aspirantów państwowej straży pożarnej v Poznani“.

⁹³ PEZDOVÁ, Z, Úskalí používání matematických modelů požárů – matematický model Fire Dynamics Simulator, příspěvek pro konferenci

obr. č. 21

obr. č. 22

obr. č. 21a 22 – cvičný kontejner – rozmístění zařizovacích předmětů

obr. č. 23

obr. č. 24

obr. č. 23 – cvičný kontejner – odpadkový koš v kuchyňské lince

obr. č. 24 – cvičný kontejner – požár odpadkového koše

obr. č. 25

obr. č. 26

obr. č. 25 – cvičný kontejner – požár kuchyňské linky

obr. č. 26 – cvičný kontejner – požár kontejneru

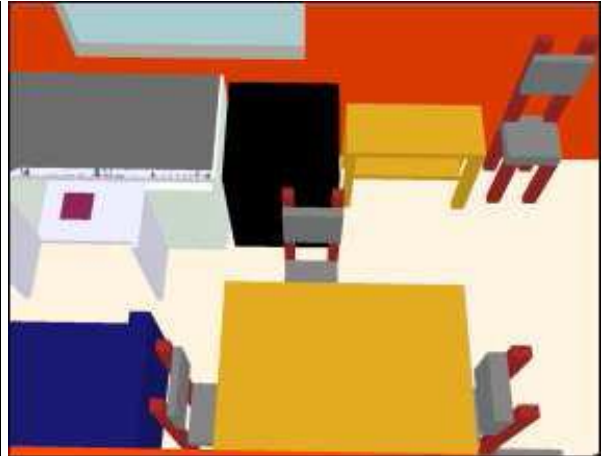

obr. č. 27

obr. č. 27 – FDS celkový pohled na cvičný kontejner a jeho vybavení

obr. č. 28

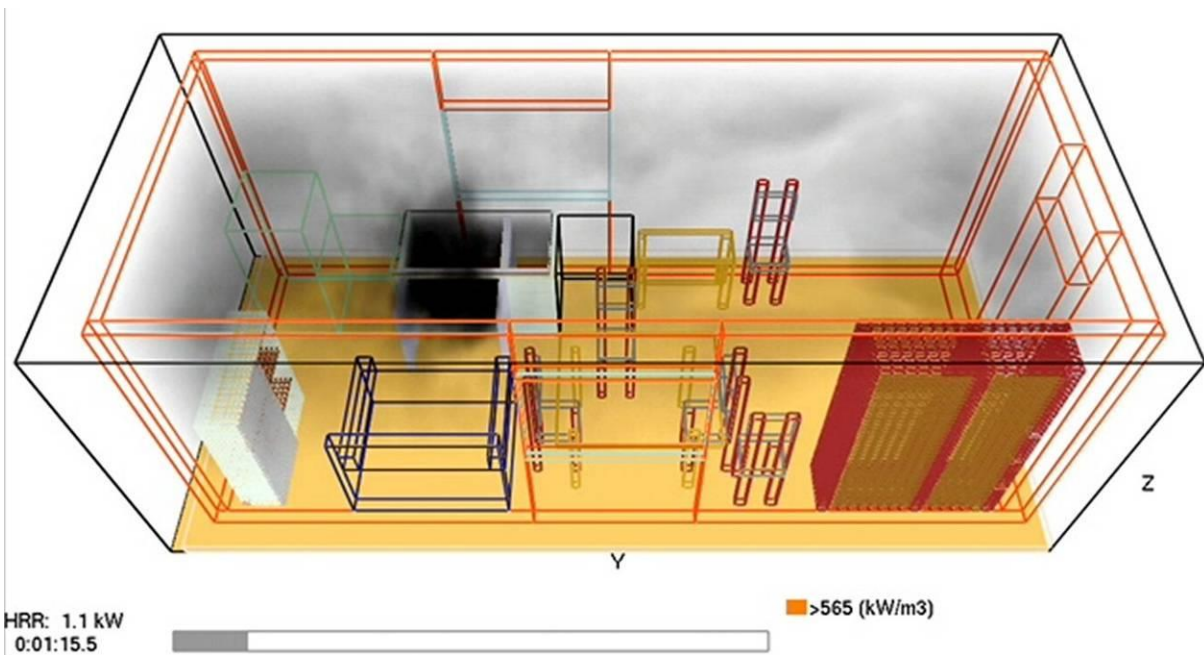

obr. č. 29

obr. č. 28 – FDS (detailnější pohled na zařizovací komodity)

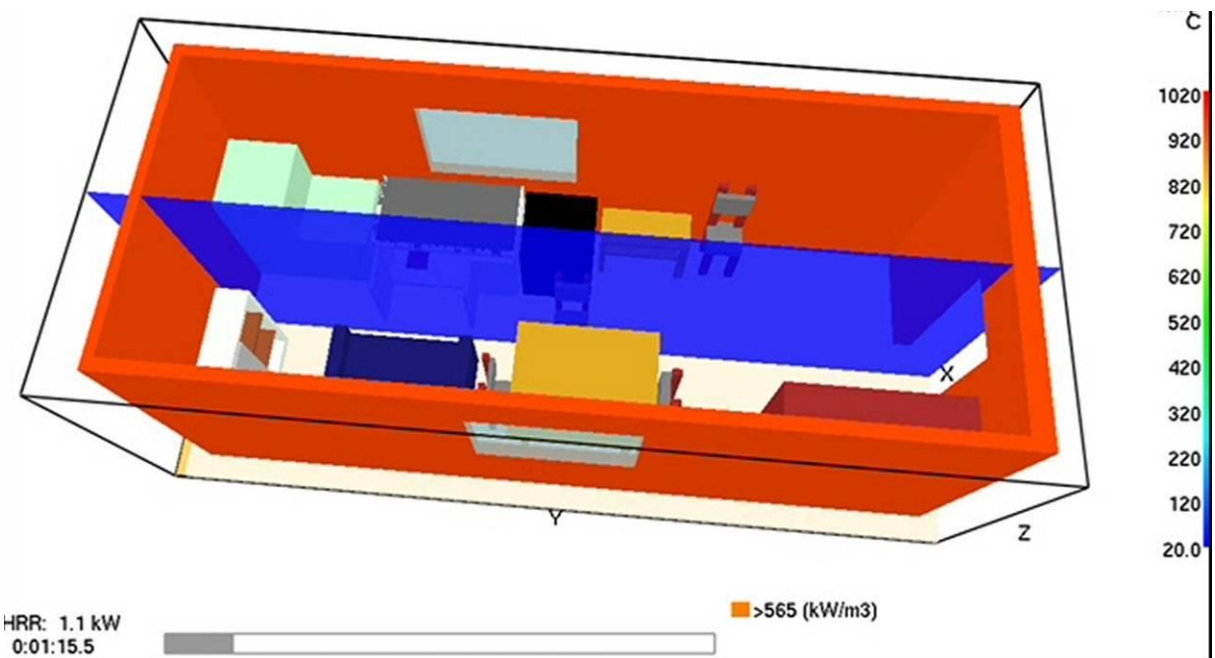
obr. č. 29 – FDS (kuchyňská linka a plocha nahrazující odpadkový koš)

Zdroj obr. č. 19 – 28 – kpt. Ing. Zdeňka Pezdová – Úskalí používání matematických modelů požárů – matematický model Fire Dynamics Simulator, příspěvek pro konferenci

obr. č. 30

obr. č. 30 – FDS (animace požáru - čas 1 min. 15s)

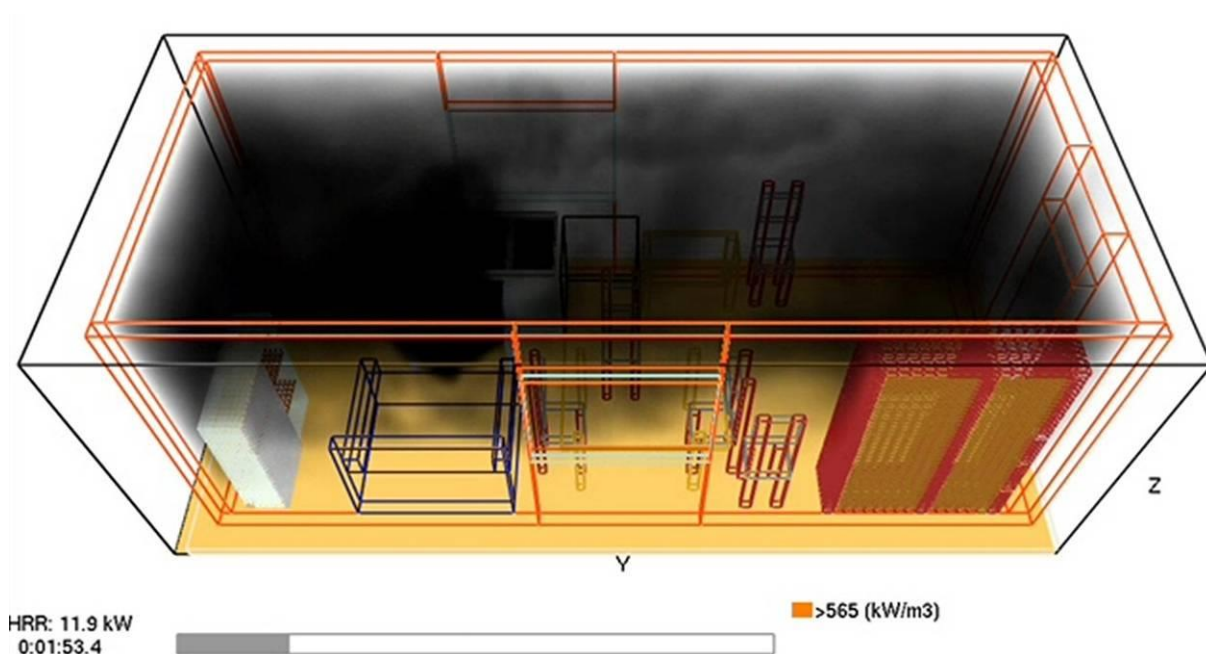

obr. č. 31

obr. č. 31 – FDS Smokeview (rovinný řez osou X znázorňující vývoj teploty - čas 1 min. 15 s.)

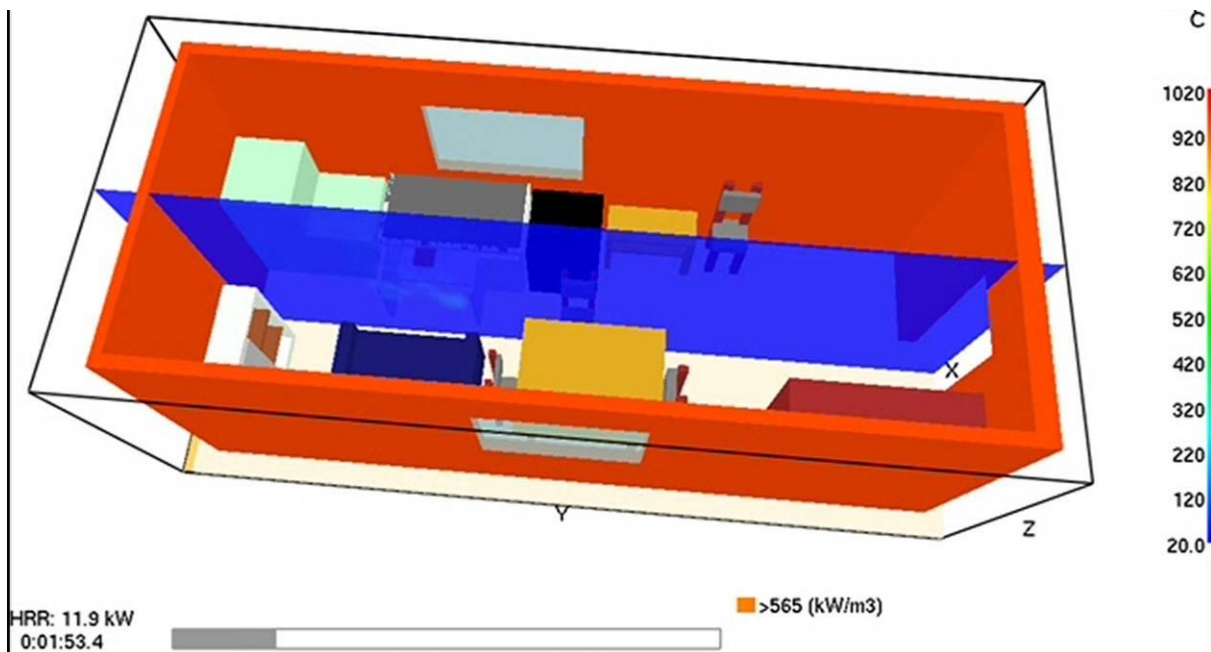
Z obrázku č. 30 je patrné, že již dochází k požáru koše umístěného v kuchyňské lince a vývinu zplodin hoření. Tyto zplodiny jsou „zatím“ v minimálním množství. Je předpoklad, že v případě osazení místnosti zařízením autonomní detekce (požárním hlásičem) již takovéto množství zplodin hoření hlásič detekuje a spustí výstražný signál. V této fázi rozvoje požáru je možné tento zlikvidovat vlastními prostředky (hasicí přístroj, voda z hydrantu – místního zdroje, tlumice, ...) bez ohrožení života zasahující osoby. Požár zlikvidovaný v této fázi způsobí minimální škody, tudíž spoluúčast pojišťovny při likvidaci takovéto pojistné události je minimální.

Z obrázku č. 31 je patrné, že teplota v celé místnosti je stále na stejné úrovni, tzn. teplota jako před vznikem požáru. Výkon požáru (rychlost uvolňování tepla) je 1,1 kW.

obr. č. 32

obr. č. 32 – FDS Smokeview (animace požáru - čas 1 min. 53s)

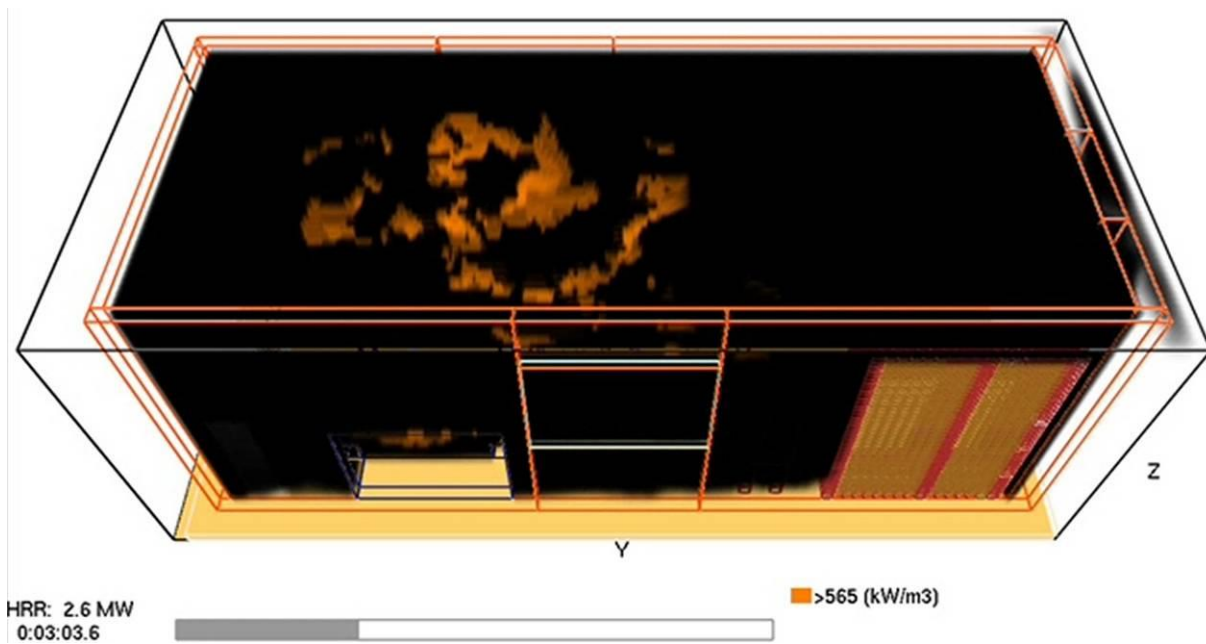

obr. č. 33

obr. č. 33 – FDS Smokeview (rovinný řez osou X znázorňující vývoj teploty - čas 1 min. 53 s.)

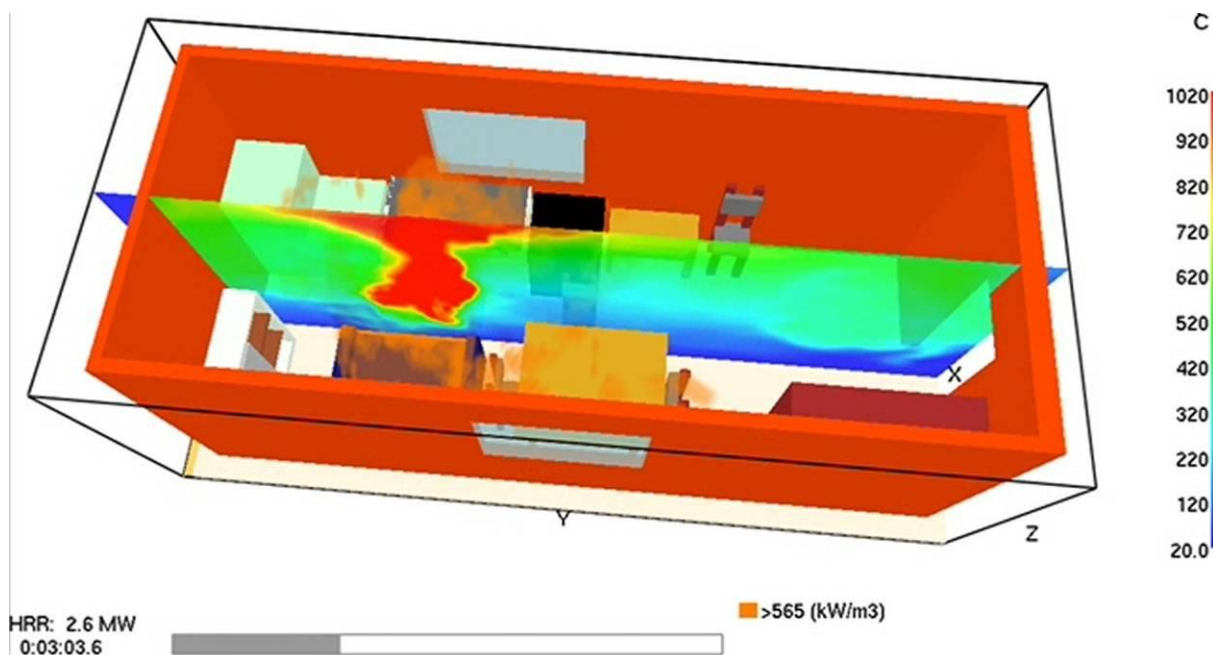
Z obrázku č. 32 je patrné, že zplodiny hoření jsou nahromaděny v horní části celé místnosti a dochází k rychlému nárůstu objemu těchto zplodin, které jsou extrémně nebezpečné (jedovaté) pro lidský organismus. V této fázi rozvoje požáru je možné tento ještě zlikvidovat vlastními prostředky (hasicí přístroj, voda z hydrantu – místního zdroje, tlumice, ...), je zde však možné nadýchání osoby provádějící hasební zásah bez izolačního dýchacího přístroje zplodinami hoření a tím ohrožení zdraví, či dokonce života této osoby. Škoda způsobená zlikvidovaným požárem v této fázi znamená stále minimální spoluúčast pojišťovny při likvidaci takovéto pojistné události.

Z obrázku č. 33 je patrné, že teplota v celé místnosti je stále na podobné úrovni jako u obr. č. 31, tzn. teplota jako před vznikem požáru. Výkon požáru je 11,9 kW.

obr. č. 34

obr. č. 34 – FDS Smokeview (animace požáru - čas 3 min. 3s)

obr. č. 35

obr. č. 35 – FDS Smokeview (rovinný řez osou X znázorňující vývoj teploty - čas 3 min. 3 s.)

Zdroj obr. č. 30 – 35 – kpt. Ing. Zdeňka Pezdová, program FDS Smokeview, vytvořeno 22. října 2009 (hrr_kour_300_k.wmv a hrr_kour_300_k2.wmv)

Z obrázku č. 34 je patrné, že zplodiny hoření jsou nahromaděny v celé místnosti, což znamená, že tyto se otevřenými dveřmi šíří rychle do prostoru celého domu, či bytu, dochází ke snížení „neutrální roviny“⁹⁴ a tím ke zvýšení pravděpodobnosti úmrtí osob přítomných v požárem zasažené místnosti, ale i v dalších místnostech domu, či bytu. V takovýchto případech je v celém objektu viditelnost v řádech centimetrů, což ztěžuje evakuaci, případně záchranu osob a v neposlední řadě pro jednotky požární ochrany také nalezení ohniska požáru, čímž dochází k dalším časovým průtahům při likvidaci požáru. Požár v této fázi není

⁹⁴ neutrální rovina je hranice nad úrovní podlahy, kde se mísí tzv. čistý vzduch se spalinami [cit. 2011-08-12] Dostupné z:

<http://www.tzb-info.cz/1086-zarizeni-na-odvod-koure-a-tepla>

možné likvidovat bez pomoci izolačního dýchacího přístroje a tepelně izolovaného obleku (např. třívrstvého zásahového obleku, kterým jsou vybaveni příslušníci Hasičského záchranného sboru ČR). Z obrázku je zřejmé plamenné hoření, které se rozšířilo na okolní komodity a v případě hořlavých stavebních konstrukcí by došlo i rozšíření na tyto konstrukce v okolí místa požáru. Škoda způsobená požárem zlikvidovaným v této fázi znamená pro pojišťovny při likvidaci takovéto pojistné události vynaložení nemalých finančních prostředků.

Z obrázku č. 35 je patrné, že teplota narostla v prostoru celé místnosti, a to v místě nejbližším od místa vzniku požáru na cca 200 °C u podlahy a 400 °C u stropu. V místě vzniku požáru je teplota až cca 1.000 °C. Výkon požáru je 2,6 MW.

Jako příloha této diplomové práce je také použito multimediální CD, kde je průběh celého nasimulovaného požáru zaznamenán v programu FDS Smokewiew. Celá tato modelace byla vytvořena a poskytnuta pro účely této práce kpt. Ing. Zdeňkou Pezdovou – (Generální ředitelství HZS ČR).

12. ZÁVĚR

Pojistné podvody jsou v současné době velice časté a stávají se pro pojišťovny jejich nočními můrami. Každoročně tento druh trestné činnosti připraví pojišťovny o stovky milionů korun, proto se o této problematice často mluví a jsou podnikány kroky k jejich odhalování, ať už ze strany samotných pojišťoven, tak ze strany orgánů činných v trestním řízení. Pokusy o pojistné podvody dávají mnozí odborníci do souvislosti s ekonomickou krizí. Podle světových statistik patří mezi pojistné podvody čtrnáct procent všech případů, které klienti hlásí pojišťovnám. V případě automobilů a motocyklů prý zkouší pojišťovnu podvést dokonce 35 procent pojištěných.

Současné technické vymoženosti pachatelům vnějších podvodných jednání usnadňují páchaní tohoto druhu kriminální činnosti, zejména tím, že jsou využívány k výrobě falzifikátů a padělků, které jim slouží k usnadnění, vlastnímu provedení, nebo zakrytí činu.

Nejsou-li některá práva a povinnosti účastníků soukromého pojištění upravena zákonem o pojistné smlouvě, nebo zvláštním právním předpisem, řídí se občanským zákoníkem.

Pojistného podvodu se dopustí každý, kdo při sjednávání pojistné smlouvy nebo uplatnění nároku na pojistné plnění uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje nebo podstatné údaje zamlčí, nebo úmyslně vyvolá pojistnou událost nebo stav vyvolaný pojistnou událostí udržuje v úmyslu zvýšit vzniklou škodu.

Ve své práci jsem se pokusil nastínit vývoj pojistného podvodu od jeho prvopočátků (od vzniku pojišťovnictví) až do jeho současnosti. V současné době je pojistný podvod v České republice speciálním majetkovým trestným činem, který má svou vlastní definici v trestním zákoníku, kde je odlišený od obecného trestného činu podvodu. Takto tomu však nebylo vždy a trestný čin pojistného podvodu byl podřazen pod širší obecné vymezení Trestného činu podvodu. Toto bylo příčinou obtíží a oslabovalo právní ochranu společnosti před tímto typem trestných činů. Trestného činu obecného podvodu (pod který byl zahrnován i podvod pojistný) se dopustil ten, kdo ke škodě cizího majetku sebe nebo jiného obohatil tím, že někoho uvedl v omyl nebo využil něčího omylu a způsobil tak na cizím majetku škodu. Toto ustanovení bylo ale zjevně nedostatečné, jelikož k odhalení pojistného podvodu dochází nejčastěji před výplatou pojistného plnění, což znamená, že pachatel nenaplní skutkovou podstatu trestného činu, neboť tento nebyl dokonán (pojistiteli nevznikla jednáním pachatele

škoda). Trestní zákoník pamatuje na postih pachatele, který nedokoná své jednání pro společnost nebezpečné, které bezprostředně směřuje k dokonání trestného činu a jehož se pachatel dopustil v úmyslu trestný čin spáchat. Toto jednání je považováno za pokus jako obecnou formu trestného činu, jestliže k jeho dokonání nedošlo. Pokus trestného činu je sice trestný podle trestní sazby stanovené za dokonání trestný čin, ale trestnost pokusu zaniká, jestliže pachatel dobrovolně upustí od dalšího jednání potřebného k dokonání trestného činu a odstraní nebezpečí, které jeho pokusem vzniklo zájmu chráněnému zákonem, případně pokud pachatel učiní oznámení o pokusu trestného činu v době, kdy nebezpečí vzniklé zájmu zákonem chráněnému mohlo být ještě odstraněno. V případě oznámení pojistiteli, že neuplatňuje nároky pojištění před zahájením trestního stíhání si pachatel pokusu trestného činu zajistil beztrestnost. Výše zmíněná právní úprava tak byla viditelně nedostatečná a málo účinná, a tak volala po novelizaci, která by vyřešila jak důkazní obtíže, tak i nemožnost postihnout některá jednání jako vývojové stadium trestného činu podvodu. Do trestního zákoníku bylo včleněno (mimo jiné) nové ustanovení nadepsané jako pojistný podvod. Novela tak konečně vyslyšela volání pojistitelů po důslednější možnosti postihu pojistných podvodů, která by odpovídala běžné trestní praxi v zemích Evropské unie, kde již byl pojišťovací podvod předmětem přísného trestního postihu.

V této práci byl dále osvětlen rozdíl mezi životním a neživotním pojištěním, kde bylo také podotknuto, že v neživotním pojištění platí vždy princip maximálního odškodnění neboli zásada, že pojištěný nikdy nemůže dostat více, než jaká je jeho materiální újma (ztráta, škoda), kterou utrpěl pojistnou událostí. Pojištěný se tedy z pojištění nesmí obohacovat.

V osmé kapitole této práce bylo provedeno statistické porovnání a analýza shrnutí pojistných podvodů, ze které mimo jiné vyplývá, že bližší specifikace pojistných podvodů na nemovitostech vlivem úmyslně založeného požáru není ze statistik pojišťoven v ČR možná získat, jelikož tyto jsou rozděleny do nedostatečných čtyř kategorií, a to pojištění vozidel, přepravy, majetku a odpovědnosti a pojištění osob.

Pozornost byla věnována také odhalování pojistných podvodů. Zde bylo zdůrazněno, že v rámci ČAP, která svým vznikem přispěla k boji s pojistným podvodem se zabývá Sekce prevence pojistného podvodu. Velkou část své činnosti ČAP zaměřuje na zpracování metodiky prevence a represe pojistného podvodu ve všech oblastech pojištění. Organizuje spolupráci mezi pojistiteli i ve vztahu k orgánům činným v trestním řízení a k orgánům státní správy, dále se podílí na tvorbě souvisejících právních předpisů a zabezpečuje výměnu zkušeností v rámci členských pojišťoven i se zahraničními pojistnými trhy. Zároveň usiluje

o maximální využití informačních technologií s cílem zmenšit prostor pro pojistné podvody a chránit pojistníky členských pojišťoven. Jako další pozitivum je vnímána dohoda o spolupráci v zájmu účinného spolupůsobení proti páčání trestné činnosti, uzavřená mezi PČR a ČAP. Průkopníkem na českém trhu byla pojišťovna ČSOB, která se jako první zapojila do boje s podvodníky výkonnou informační technologií a zprovoznila technologický systém pro detekci pojistných podvodů. Dalším výrazným přínosem v boji s pojistným podvodem bylo od roku 2009 používání jedné z nejmodernějších technologií pro efektivnější odhalování pojistných podvodů v oblasti pojištění motorových vozidel program Virtual Crash Českou pojišťovnou. Detailně bylo také popsáno matematické modelování požárů, které by mohlo mít v budoucnosti celkově pro pojišťovnictví velký přínos. Využití těchto modelů totiž slouží nejen k rekonstrukci požáru (ověření příčiny vzniku požáru), ale také k ověření požadavků kladených na požární bezpečnost staveb, účinnost stabilních hasicích zařízení, zjišťování aktivace kouřových detektorů, zjištění množství odvodu kouře a tepla a určení odstupových vzdáleností. Toto vše je možné využít pojišťovnami již ve stádiu sepisování pojistné smlouvy a dokázalo by tak ušetřit nemalé finanční částky těmto institucím při vyplácení škod na majetku zapříčiněných požárem bez ohledu na příčinu jeho vzniku.

V této práci bylo využito i analýzy, která vyhodnotila pojistné podvody z pohledu pachatele (pohlaví, věk a místní příslušnost), faktory směřujících k pojistnému podvodu úmyslně založeným požárem dle objektu a v jednotlivých odvětvích hospodářství. Dále byla provedena analýza dle pojišťovacího ústavu, který byl požáry ve Středočeském kraji v letech 2009 - 2013 nejvíce postihnut.

Bylo zapracováno několik návrhů na opatření pro boj s pojistným podvodem a jako názorná se jeví případová studie účelového jednání, tedy pojistného podvodu, kdy byly zapracovány konkrétní případy – požáry nemovitosti a jejich vybavení. Bohužel informace k jedné z těchto kauz musely být značně omezeny, jelikož se jedná o aktuální, stále nedořešený případ, který se v našem soudnictví řeší již delší dobu a stále ještě nebyl vynesena konečný rozsudek.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

ODBORNÁ LITERATURA:

1. ČEJKOVÁ, V., MARTINOVIČOVÁ, D. *Pojišťovnictví. Distanční studijní opora*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2004. 164 s. ISBN 80-210-3525-0
2. ČEJKOVÁ, V., NEČAS, S., *Pojišťovnictví.*, 2., přeprac. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2006. 130 s. ISBN 80-210-3990-6
3. ČEJKOVÁ, V., NEČAS, S., ŘEZÁČ, F. *Pojistná ekonomika*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2003. 145 s. ISBN 80-210-32-88-X
4. ČÍRTKOVÁ, L., FIALKA, M., HÝSEK, A., JELEŇ, E., KLOUBEK, M., RACKOVÁ, E.: *Podvody, zpronevěry, machinace*, Praha: ARMEX PUBLISHING s.r.o., 2005, s. 247 ISBN 80-86795-12-8
5. DAŇHEL, J, *Pojistná teorie*, vydání 1., 2005, 332 s., ISBN 80-86419-84-3
6. DUCHÁČKOVÁ, E., *Principy pojištění a pojišťovnictví*, 2. vydání, Praha – Ekopress, 2005, 178 s., ISBN 80-86119-92-0
7. CHMELÍK, J. a kol., *Rukověť kriminalistiky*, Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s. r. o., s. 536, 2005
8. KRATOCHVÍL, V. a kol. *Trestní právo hmotné. Obecná část*. 3. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2003. 571 s. ISBN 80-210-2985-4
9. KUČERA, P., PEZDOVÁ, Z, *Základy matematického modelování požárů*, Tiskárna Kleinwächter Frýdek – Místek, 1. vydání, 2010, s. 111, ISBN: 978-80-7385-095-1
10. KUČHTA, J a kol. *Trestní právo hmotné. Zvláštní část*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2003. 182 s. ISBN 80-210-2530-1
11. SOLNAŘ, V. *Pojišťovací podvod*, Knihotiskárna Typus Praha Smíchov, s. 73, 1936
12. ŠÁMAL, P. a kol. *Podnikání a ekonomická kriminalita v České republice*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2001. 801 s. ISBN 80-7179-493-7
13. ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník (EVK)*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009. s. 3286 ISBN 978-80-7400-178-9

ODBORNÁ PERIODIKA:

14. BERKA, J. Podvod, pojistný podvod a úvěrový podvod v českém trestním právu. Právní rádce, 2002, č. 6
15. KOTRBATÁ, J. Vícenásobné pojištění. Pojistný obzor, 2002. č. 10
16. LEHUTA, M., Pojistný podvod, Pojistné rozpravy 12, ČAP, 2002
17. MARVAN, M., CHALOUPECKÝ, J. Kapitoly z historie českého pojišťovnictví (18. část). Pojišťovací podvody. Příloha Pojistného obzoru, 1996, č. 12
18. MRÁKOVÁ, M. Pojistný podvod v životním a úrazovém pojištění a pojištění nemoci. Pojistný obzor, 2003. č. 2
19. NOVÁK, F.: Teorie je praktická (Od pojmu bezpečnost k součinnosti při šetření zaměstnaneckých podvodů), Security magazín, Leden/únor 2003
20. PEZDOVÁ, Z, Matematické modelování požárů – realita, nebo vzdálená budoucnost, časopis 112, č. 9
21. PORADA, V., PRŠÁL, V., Vyšetřování trestného činu pojistného podvodu. Pojistné rozpravy č. 10 – pojistně teoretický bulletin, Česká asociace pojišťoven, Praha, 2001
22. PORADA, V., PRŠAL, V. Vyšetřování trestného činu podvodu, Pojistné rozpravy 10, ČAP, 2003
23. PRŠAL, V. Vývojový trend trestných činů pojistných podvodů. Pojistný obzor, 2007. č. 8
24. RŮŽEK, J. Jak předcházet podvodům v pojišťovnictví? Pojistný obzor, 2005. č. 9
25. RYCHLÍK, A. J. O podvodech v námořním pojištění. Pojistný obzor, 1980, č. 6
26. ŠÁMAL, P., Pojistný podvod. Pojistné rozpravy, 2009, č. 25
27. ŠKORPIL, M. P. Pojišťovací podvody v ČR z pohledu dřívější a dnešní právní úpravy. Právní rádce, 2002, č. 10
28. TROJANOVÁ, E. Pojistné podvody neznají hranice. Pojistný obzor, 2006. č. 11
29. WAWERKOVÁ, M. Pojistný podvod. Pojistné rozpravy, 1998, č. 3

PRÁVNÍ PŘEDPISY:

30. Listina základních práv a svobod České republiky č. 2/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů
31. Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů
32. Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů
33. Zákon č. 185/1991 Sb. o pojišťovnictví, ve znění pozdějších předpisů

34. Zákon č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla, ve znění pozdějších předpisů
35. Zákon č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě, ve znění pozdějších předpisů
36. Zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
37. Zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví, ve znění pozdějších předpisů

JUDIKATURY A ROZHODNUTÍ NEJVYŠŠÍHO SOUDU:

38. Judikatura – Nejvyšší soud ČR, Žhářství a pojistný podvod, ZM II 174/28
39. Judikatura – Nejvyšší soud ČR, 7 Tdo 580/2002, [R 29/2003 tr.]
40. Judikatura – Nejvyšší soud ČR, 5 Tdo 614/2002, [T 495]
41. Judikatura – Nejvyšší soud ČR, 6 Tdo 876/2002, [T 577]
42. Judikatura – Nejvyšší soud ČR, 7 Tdo 996/2007-I, [T 1039]
43. Rozhodnutí Nejvyššího soudu pod č T 1074, Soubor trestních rozhodnutí NS ČR, vyd. Praha: C. H. Beck, 2008, sešit č. 44

OSTATNÍ ZDROJE:

44. GAŽIOVÁ, I, Pojistné podvody – Diplomová práce, Brno 2010
45. PEZDOVÁ, Z, Porovnání reálného požáru prostřednictvím matematického modelu požáru – Diplomová práce, Ostrava, VŠB – FBI, 2008
46. PEZDOVÁ, Z, Úskalí používání matematických modelů požárů – matematický model Fire Dynamics Simulator, příspěvek pro konferenci
47. Přednáška Historie pojišťovnictví, Vysoká škola finanční a správní, 2007
48. SVOBODA, R., Královoměstské požáry, 1930

INTERNETOVÉ ZDROJE:

49. Záhloví tiskové zprávy Pojišťovny opět úspěšné v boji s podvodníky Praha 25. 1. 2011, [cit. 2011-03-01] Dostupné z:
http://www.cap.cz/ItemF.aspx?list=DOKUMENTY_01&view=pro+web+tiskov% c3% a9+zpr% c3% a1vy
50. Tisková zpráva Pojišťovny odhalily pojistné podvody za více než půl miliardy korun Praha, 27. 2. 2008 [cit. 2011-03-01] Dostupné z:
http://www.cap.cz/ItemF.aspx?list=DOKUMENTY_01&view=pro+web+tiskov% c3% a9+zpr% c3% a1vy

51. Program Virtual Crash pomáhá České pojišťovně odhalovat podvody, 9. 6. 2009 [cit. 2011-07-17] Dostupné z:
<http://securityworld.cz/aktuality/Program-Virtual-Crash-pomaha-Ceske-pojistovne-odhalovat-podvody-1718>
52. Významné události z historie Policie, Dohoda o spolupráci mezi Policejním prezidiem České republiky a Českou asociací pojišťoven ze dne 22. 4. 2005,[cit. 2011-07-17], Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/20-let-policie-ceske-republiky.aspx?q=Y2hudW09NQ%3D%3D>
53. Program Virtual Crash pomáhá České pojišťovně odhalovat podvody, 9. 6. 2009, [cit. 2011-07-17] Dostupné z: <http://securityworld.cz/aktuality/Program-Virtual-Crash-pomaha-Ceske-pojistovne-odhalovat-podvody-1718>
<http://www.tzb-info.cz/1086-zarizeni-na-odvod-koure-a-tepla>
54. MOULISOVÁ, M, Věk a trestná činnost z pohledu kriminologie, s. 19, Policejní akademie ČR, Praha, s. 1 [cit. 2011-08-24] Dostupné z:
<http://www.mvcr.cz/clanek/vek-a-trestna-cinnost-z-pohledu-vyvoje-kriminologie.aspx>
55. ČAP, Nejúčinnější postupy pro prevenci a žhářství, Praha 1997, s. 34, ČAP 005 06/97(01)
56. Vylákat peníze z pojišťovny už nebude tak snadné, 21. 4. 2006[cit. 2011-07-17], Dostupné z: <http://www.1000webu.com/aktuality/?p=402>
57. Poradí si systém Virtual Crash s pojistnými podvody?, 5. 5. 2009, [cit. 2011-07-17] Dostupné z: <http://www.finance.cz/zpravy/finance/218809-poradi-si-system-virtual-crash-s-pojistnymi-podvody-/>
58. Pojišťovny opět úspěšné v boji s podvodníky, 25. 1. 2011 [cit. 2011-07-24] Dostupné z : http://www.cap.cz/ItemF.aspx?list=DOKUMENTY_01&view=pro%20web%20tiskové%20zprávy
59. Pojistný podvod [cit. 2011-02-19], Dostupné z <http://www.cap.cz/Item.aspx?item=Pojistn%c3%bd+podvod&typ=HTML>
60. Z historie českého pojišťovnictví [cit. 2011-02-19], Dostupné z <http://poradci.sweb.cz/stranky/historie.htm>
61. Právní předpisy - ČR [cit. 2011-02-19], Dostupné z http://www.cap.cz/ItemF.aspx?list=DOKUMENTY_01&view=pro+web+pr%c3%a1vn%c3%ad+p%c5%99edpisy+%c4%8cR
62. Pyrolýza, [cit. 2011-07-26] Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Pyrol%C3%BDza>
63. Falshover, [cit. 2011-08-10] Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Celkov%C3%A9_vzplanut%C3%AD

64. neutrální rovina [cit. 2011-08-12] Dostupné z:
65. Nežjištěný autor a práce, s. 3 [cit. 2011-08-24] Dostupné z:
http://files.mava.webnode.cz/200000154-61878637b2/SD_Kriminalita.pdf
66. Češi tolerují pojistné podvody, 13. 2. 2007, [cit. 2011-08-28] Dostupné z:
<http://ekonom.ihned.cz/c1-20417950-z-ciziho-krev-tece>
67. Češi tolerují pojistné podvody, 13. 2. 2007, [cit. 2011-08-28] Dostupné z:
<http://ekonom.ihned.cz/c1-20417950-z-ciziho-krev-tece>
68. Likvidátor vydělal podvodem miliony a na trest 5,5 roku za mřížemi reagoval nadšením[cit. 2011-02-22], Dostupné z: http://brno.idnes.cz/likvidator-vydelal-podvodem-miliony-a-na-trest-5-5-roku-za-mrizemi-reagoval-nadsenim-geu-/brno-zpravy.asp?c=A090820_120052_brno_jag

INTERNETOVÉ PORTÁLY:

69. portal.justice.cz
70. www.cap.cz
71. www.ckp.cz
72. www.czso.cz
73. www.hzscr.cz
74. www.mvcr.cz
75. www.policie.cz

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: multimedialní CD s nasimulovaným požárem, zaznamenaným, v programu Fire Dynamics Simulator použitý v této práci (zdroj: kpt. Ing. Zdeňka Pezdová)

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1: statistika požárů královéměstského okresu v letech 1898 – 1929

Tabulka č. 2: Vybrané statistiky pojistného podvodu v ČR za roky 2006 – 2013

Tabulka č. 3: Zjištěné podvody Policií ČR dle rozdělení KŘ

Tabulka č. 4: *tabulka znázorňující vztah mezi počtem požárů v objektech a výší škody v tisících Kč ve Středočeském kraji 2010 - 2013, všechny úmyslně založené požáry nemovitých věcí po odstranění objektů, které nejsou nemovitostmi*

Tabulka č. 5: *tabulka znázorňující vztah mezi počtem požárů v jednotlivých odvětví hospodářství a výší škody – Středočeský kraj 2010, všechny úmyslně založené požáry*

Tabulka č. 6: *pojišťovací instituty a jejich podíl na trhu v neživotním pojištění dle předepsaného smluvního pojistného v letech 2010 – 2013*

Tabulka č. 7: *pojišťovací instituty dotčené úmyslně založenými požáry nemovitostí na území Středočeského kraje v porovnání s podílem na trhu v neživotním pojištění v letech 2010 – 2013*

Tabulka č. 8: *seznam skutečných případů rekonstruovaných organizací NIST (některé jsou známy i z českých médií*

SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1: *počet odhalených pojistných podvodů a stíhaných osob (muži x ženy) v letech 2010 – 2013*

Graf č. 2: *poměr muži x ženy dle počtu obyvatel 2010 - 2013*

Graf č. 3: *odsouzené osoby dle věku*

Graf č. 4: *počet obyvatel krajů dle výsledků oficiálního sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011*

Graf č. 5: *počet zjištěných pojistných podvodů v přepočtu na 100.000 obyvatel kraje*

Graf č. 6: *podíl poškozených pojišťoven úmyslně založenými požáry nemovitostí ve Středočeském kraji za období 2010 – 2013*

SEZNAM ZKRATEK

Allianz: *Allianz pojišťovna, a.s.*

ČAP: *Česká asociace pojišťoven*

ČP: *Česká pojišťovna, a.s.*

ČPP: *Česká podnikatelská pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group*

ČSOB: *ČSOB pojišťovna, a.s., člen holdingu ČSOB*

Generali: *Generali pojišťovna, a.s.*

HZS: *Hasičský záchranný sbor*

Kooperativa: *Kooperativa, a.s., Vienna Insurance Group*

OOP: *Obvodní oddělení Policie*

PČR: *Policie České republiky*

SKPV: *Služba kriminální policie a vyšetřování*

SVIPO: *System pro výměnu informací o podezřelých okolnostech*

TÚPO: *Technický ústav požární ochrany*

TZ: *Trestní zákon*

Uniq: *UNIQA pojišťovna, a.s.*